

ОПШТИНА СТРУМИЦА

ЛОКАЛЕН АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА НА ОПШТИНА СТРУМИЦА

Ноември, 2016 година

Почитувани граѓани,

Современите текови на живеење и влијанието на глобалниот амбиент врз опстојувањето на општеството и заедницата, ја наметнува потребата од сериозен ангажман на полето на заштитата на животната средина и нејзиното унапредување

Во тој поглед, мошнезначаене несебичниот влог на секој поединец, на секој граѓанин, влог кој всушност значи секојдневна грижа за сопствената иднина и за иднината на своите поколенија, заради обезбедување услови за квалитетно живеење.

Животот и животната средина се во нераскинлива взаемна врска, и во таа смисла, мора заеднички да се справиме со сите постоечки и можни влијанија кои можат да и наштетат на таа врска.

Општина Струмица, опстојувајќи во својата намера да биде современ сервис за граѓаните при тоа ползувајќи ги успешните и приказни од високо развиените земји од Европа и светот, придава големо значење на животната средина и нејзината заштита.

Како резултат на таквиот континуиран ангажман за имплементирање на стандардите на Европската Унија, општина Струмица прерасна во позитивен македонски урнек во таа област, при што не изостанаа и признанијата и наградите. Но, поаѓајќи од сознанието дека секогаш може подобро, свртени сме кон реализација на сите приоритетни прашања кои се дел од визијата за еколошка општина, каква што заслужуваат нејзините граѓани. Поради тоа донесувањето на овој нов Локален еколошки акционен план, е од исклучително значење за Општината и нејзините граѓани. Новиот ЛЕАП кој се однесува на периодот од 2016 до 2022 година, всушност претставува логично надоврзување на досегашниот, со што се прави значаен исчекор во поглед на заштитата на животната средина и нејзиното позитивно влијание врз сите области од живеењето во нашата заедница.

Значајно е да се спомене, дека во подготовката на овој ЛЕАП беше вклучен Локален комитет, работни групи и експерти, а во работните групи партиципираат и невладини организации и граѓани од различни профили. Се разбира, беше вклучена и јавноста, преку испитување на јавното мислење и поставување на приоритетните проблеми и акции за нивно надминување.

Убеден сум дека овој документ ќе претставува платформа за нашето понатамошно работење и дека истиот ќе ги даде посакуваните резултати.

На крајот, од мое лично име и од името на сите граѓани на општина Струмица, изразувам благодарност до сите оние кои учествуваа во изготвувањето на овој Локален еколошки акционен план.

Со почит,
Градоначалник на општина Струмица
Зоран Заев

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА СТРУМИЦА
Бр. 24-78/1
22.02. 2016 год.
СТРУМИЦА

Врз основа на член 61 од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15 и 192/15) и член 20 од Статутот на општина Струмица („Службен гласник на општина Струмица“ бр. 4/03, 2/06, 15/07, 2/10, 21/10 и 1/15), Советот на општина Струмица, на седницата одржана на 16.02.2016 година, донесе

О д л у к а
за отпочнување на постапка за донесување на Локален акционен план
за животна средина 2016 – 2022 година

Член 1

Се задолжува Секторот за локален економски развој и заштита на животната средина при Општина Струмица да ја извести јавноста за сите предлози за изработување и донесување на Локалниот акционен план за животна средина 2016 – 2022 година, по пат на јавни известувања или на друг соодветен начин, како што се електронските и печатените медиуми, како и да и овозможи на јавноста пристап до информации за предлозите во постапката за изработка на Локалниот акционен план за животна средина 2016 – 2022 година.

Член 2

Се формира Локален управен комитет во состав:

1. Добре Јакимов – Доктор по земјоделски науки,
2. Славе Георгиев – Професор по биологија,
3. Наке Туфекчиев – Доктор микро биолог,
4. Ристо Чивчиев – Дипломиран агроном инженер, и
5. Митко Шопов – Дипломиран шумарски инженер,

кој има обврска да ја организира работата и да раководи со тимовите по одредени области и ќе го координира учеството на јавноста во постапката на изработка на Локалниот акционен план за животна средина 2016 – 2022 година.

Член 3

Оваа Одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен гласник на општина Струмица“.

Бр. 08-1096/1
17.02.2016 год.
Струмица

Совет на општина Струмица
Претседател,
Јосиф Христов

УЧЕСНИЦИ ВО ПРОЦЕСОТ НА ИЗРАБОТКА НА ЛЕАП НА ОПШТИНА СТРУМИЦА

ЛокаленКомитетлиста:

1. ОпштинаСтрумицаГраѓанскисектор-Докторпо земјоделскинауки
ДобреЈакимов
2. ОпштинаСтрумицаООУІНиколаВапцаровв-Професорпо биологија
СлавеГеоргиев
3. ОпштинаСтрумицаЈЗУ Центарза јавно здравје-Докторспецијалистпо хигиена
НаќеТуфекчиев
4. ОпштинаСтрумицаЦентарза југоисточенпланскирегион-Дипломиранагрономинженер
РистоЧивчиев
5. ОпштинаСтрумицаЕколошкодруштвоІПланетумв-дипломираншумарскиинженер
МиткоШопов

Локален координатор за изработка на ЛЕАП: Никола Годев (Раководител на Секторот за локален економски развој)

Членовина работна група:

1. Работна група УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД (КОМУНАЛЕН, ИНДУСТРИСКИ, МЕДИЦИНСКИ И ИНЕРТЕН):

- Мите Шопов-Еколошко друштво "Планетум"в (координатор)
- Бранко Ѓоргиев-ЈПКД "Комуналец"в
- Борче Караристов-ИЗОЛМАК-Фибранв
- Тони Костов-Еколошко друштво НВО "Еделвајс"в
- Надежда Џидалова-ЗУ Општа болница

2. Работна група УПРАВУВАЊЕ СО ВОДИ (ВОДОСНАБДУВАЊЕ, ОТПАДНИ ВОДИ, РЕГУЛИРАЊЕ НА ВОДОТЕЦИ, КВАЛИТЕТ НА ВОДИ И МОНИТОРИНГ):

- Наке Туфекчиев-Завод за здравствена заштита (координатор)
- Снежана Колева-ЈПКД "Комуналец"в
- Билјана Бајрактарева-СОУ "Димитар Влахов"в
- Ице Цветков-ДОО "Трго Продукт"в
- Атанас Буровски-ДПТ "Јокав"

3. Работна група УПРАВУВАЊЕ СО КВАЛИТЕТОТ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ (ВОЗДУХ, БУЧАВА, УРБАНИЗАМИ СОЦИОЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ):

- Ристо Чивчиев-ЦРЈИПР (координатор)
- Виолета Панзова-МЖСП "Струмица"
- Димитар Ѓоргиев-Фабрика за неметали "Огражден"в
- Трајче Заев-АД "Еленица"в
- Миле Стојменов-СОУ "Никола Карев"в-Струмица

4. Работна група УПРАВУВАЊЕ СО ШУМИ, ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈОШТЕ, ПОЧВА:

- Д-р. Добре Јакимов-Граѓански сектор (координатор)
- Мите Митев-Приватен сектор земјоделец
- Томе Тимов-СОУ "Димитар Влахов"в
- Ристо Киров-Еколошко друштво НВО "Еделвајс"в
- Дејан Гавровски-ДРС "Геотермика"в

5. Работна група ЗАШТИТА НА БИЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ, ЖИВЕАЛИШТА И ПРИРОДНИ РЕТКОСТИ

- СлавеГлигоровОУИНиколаВапцаровв (координатор)
- КирилКичуковШумскаполиција
- КиреКостурановграѓанинна ОпштинаСтрумица
- ЛенчеГудеваЈПКДИКомуналецв
- ВасилкаХацикотароваСОУИЈанеСанданскив

Партнериво изработка:

- М-р.СлавицаБиљарскаМирчески,дигл. инж. по заштитана животнасредина;
- МенкаСпировска,дигл. биолог, овластенекспертза СОЖСи ОВЖС;
- ЕленаШишковска,дигл. инж. по хемијаи
- ЈулијанаНикова,дигл. инж. технолог

СОДРЖИНА

ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	1
НОЕМВРИ, 2016 ГОДИНА.....	1
СОВРЕМЕНИТЕ ТЕКОВИ НА ЖИВЕЕЊЕ И ВЛИЈАНИЕТО НА ГЛОБАЛНИОТ АМБИЕНТ ВРЗ ОПСТОЈУВАЊЕТО НА ОПШТЕСТВОТО И ЗАЕДНИЦАТА, ЈА НАМЕТНУВА ПОТРЕБАТО ОД СЕРИОЗЕН АНГАЖМАН НА ПОЛЕТО НА ЗАШТИТАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И НЕЈЗИНОТО УНАПРЕДУВАЊЕ.....	1
ГРАДОНАЧАЛНИК НА ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	2
УЧЕСНИЦИ ВО ПРОЦЕСОТ НА ИЗРАБОТКА НА ЛЕАП НА ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	3
ЛОКАЛЕН КОМИТЕТ ЛИСТА:.....	4
ДОБРЕ ЈАКИМОВ.....	4
СЛАВЕ ГЕОРГИЕВ.....	4
НАКЕ ТУФЕКЧИЕВ.....	4
РИСТО ЧИВЧИЕВ.....	4
МИТКО ШОПОВ.....	4
ЧЛЕНОВИ НА РАБОТНИ ГРУПИ:.....	5
1. РАБОТНА ГРУПА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД (КОМУНАЛЕН, ИНДУСТРИСКИ, МЕДИЦИНСКИ И ИНЕРТЕН):.....	5
2. РАБОТНА ГРУПА УПРАВУВАЊЕ СО ВОДИ (ВОДОСНАБДУВАЊЕ, ОТПАДНИ ВОДИ, РЕГУЛИРАЊЕ НА ВОДОТЕЦИ, КВАЛИТЕТ НА ВОДИ И МОНИТОРИНГ):.....	5
3. РАБОТНА ГРУПА УПРАВУВАЊЕ СО КВАЛИТЕТОТ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ (ВОЗДУХ, БУЧАВА, УРБАНИЗАМИ СОЦИОЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ):.....	5
4. РАБОТНА ГРУПА УПРАВУВАЊЕ СО ШУМИ, ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ, ПОЧВА:.....	5
5. РАБОТНА ГРУПА ЗАШТИТА НА БИЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ, ЖИВЕАЛИШТА И ПРИРОДНИ РЕТКОСТИ.....	6
ПАРТНЕРИ ВО ИЗРАБОТКА:.....	6
СОДРЖИНА.....	6
ЛИСТА НА ТАБЕЛИ.....	11
ЛИСТА НА СЛИКИ.....	11
ЛИСТА НА АКРОНИМИ.....	11
БС - БИЗНИС СЕКТОР.....	12
1 ВОВЕД.....	13
2 ПОСТАПКА ПРОЦЕСНА ИЗРАБОТКА НА ЛЕАП.....	18
3 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	23
СЛИКА 2 МЕСТОПОЛОЖБА НА ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	24
СЛИКА 3 ТЕКТОНСКА КАРТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА.....	25
СЛИКА 4 СЕИЗМОЛОШКА КАРТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА.....	26

СЛИКА 7 ПРОСЕЧНА ГОДИШНА ЗАЧЕСТЕНОСТ Φ И СРЕДНИ БРЗИНИ НА ВЕТЕРОТ (М/С) ВО ОСУМПРАВЦИ.....	27
ВОЗРАСНА И ПОЛОВА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО.....	27
СЛИКА 8 ВОЗРАСНА И ПОЛОВА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО.....	28
ТАБЕЛА 1 ВОЗРАСНА И ПОЛОВА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО.....	28
НАЦИОНАЛНА ПРИПАДНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ВО ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	28
СЛИКА 9 ПРОЦЕНУВАЊЕ НА ДЕЛ НА НАЦИОНАЛНОСТИТЕ ВО ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	29
СЛИКА 10 НИВО НА ОБРАЗОВАНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ВО ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	30
СЛИКА 11 АДМИНИСТРАТИВНА ЗГРАДА НА ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	30
ГЕОТЕРМАЛЕН ПОТЕНЦИЈАЛ.....	35
СЛИКА 12 ГЕОТЕРМАЛНО ПОЛЕТЕ БАНСКОЕ.....	35
РУДНИ БОГАТСТВА.....	35
СЛИКА 13 РУДНИК ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА ЦАЦОЗ-МЕМЕШЛИ.....	36
ТУРИСТИЧКИ, СПОРТСКИ И РЕКРЕАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ.....	36
СЛИКА 21 СООБРАЌАЈНА ПОВРЗАНОСТ.....	39
РЕЛИГИОЗНИ ОБЈЕКТИ ОД ПРАВОСЛАВЕН КАРАКТЕР ЦРКВИ И МАНАСТИРИ.....	41
РЕЛИГИОЗНИ ОБЈЕКТИ ОД КАТОЛИЧКИ КАРАКТЕР КАТОЛИЧКА ЦРКВИ И МАНАСТИРИ.....	42
РЕЛИГИОЗНИ ОБЈЕКТИ ОД ЕВАНГЕЛИСТИЧКО МЕТОДИСТИЧКИ КАРАКТЕР.....	42
РЕЛИГИОЗНИ ОБЈЕКТИ ОД МУСЛИМАНСКИ КАРАКТЕР ЏАМИИ.....	42
СЛИКА 28 ЦРКВА СВ. КИРИЛИ И МЕТОДИЈ В СЛИКА 29 ЏАМИЈА И СЕЈИД НУРЕЛАРАБИ В.....	42
СЛИКА 30 ГРАДИНКА И ДЕТСКА РАДОСТ В.....	43
СЛИКА 31 ОСНОВНИ УЧИЛИШТА ВО ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	43
СЛИКА 32 СРЕДНИ УЧИЛИШТА ВО ОПШТИНА СТРУМИЦА.....	44
4. ОЦЕНА НА СОСТОЈБАТА СО ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	44
КОМУНАЛЕН ОТПАД.....	45
СЛИКА 33 ФРАКЦИИ НА КОМУНАЛЕН ОТПАД.....	46
ЗЕМЈОДЕЛСКИ И БИОРАЗГРАДЛИВ ОТПАД.....	46
ГРАДЕЖЕН ОТПАД И ШУТ.....	47
СЛИКА 34 ДЕПОНИЈА ЗА ИНЕРТЕН ОТПАД И ТРКАЈНА В.....	47
ИНДУСТРИСКИ ОТПАД.....	47
МЕДИЦИНСКИ ОТПАД.....	48
ДРУГИ ВИДОВИ НА ОТПАД.....	48
СЛИКА 35 ДЕПОНИЈА И ШАПКАР В.....	50
СЛИКА 36 ДИВИ ДЕПОНИИ ВО С. ПРОСЕНИКОВО И С. КУКЛИШ.....	51
НАСЕЛЕНИЕ.....	54

ВОДОСНАБДИТЕЛНИРЕСУРСИ.....	55
СЛИКА37 АКУМУЛАЦИЈАТУРИЈА.....	55
ДИСТРИБУТИВЕНСИСТЕМ.....	55
СЛИКА38 СТРУКТУРАНАВОДОВОДНАМРЕЖА.....	56
НЕОБРАБОТЕНАТА ВОДА СЕ ПРЕЧИСТУВА ВО ПОСТОЈНАТА ФИЛТЕР СТАНИЦА КОЈА Е ЛОЦИРАНАНА ОКОЛУ 1 КМ ЗАПАДНООД ГРАДОТ. ИСТАТА Е СО КАПАЦИТЕТОД 240 Л/СЕК.	57
КОНТРОЛНА КВАЛИТЕТНА ВОДАТА.....	57
ИСПОРАЧАНА И ФАКТУРИРАНА ВОДА.....	58
ПРЕДВИДЕНИ ПРИКЛУЧОЦИ НА ВОДОСНАБДИТЕЛЕН СИСТЕМ.....	58
СЛИКА39 СТРУКТУРАНА КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА.....	59
ПРОБЛЕМИ ПОВРЗАНИ СО КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА.....	59
ОТПАДНИ ВОДИ ОД ДОМАЌИНСТВА И ЈАВНИ УСТАНОВИ.....	60
ИНДУСТРИСКИ ОТПАДНИ ВОДИ.....	61
ГЛАВНИ ВЕШТАЧКИ АКУМУЛАЦИИ.....	61
МИКРОВЕШТАЧКИ АКУМУЛАЦИИ.....	61
СЛИКА40 НАЦИОНАЛНА ЕМЕРАЛД МРЕЖА.....	81
СЛИКА41 ГРАДСКО ЗЕЛЕНИЛО ГРАДСКИ ПАРК.....	83
5 ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЛЕАП.....	93
ЦЕЛ: КОМПЛЕТНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА БАРАЊАТА ОД ЗАКОНСКАТА И СТРАТЕШКА РАМКА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	93
ЦЕЛ: КОНТИНУИРАНА ЗАШТИТА НА СИТЕ МЕДИУМИ.....	94
ЦЕЛ: СООДВЕТНО УПРАВУВАЊЕ СО РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ ОТПАДИ ЗАШТИТА НА МЕДИУМИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ.....	94
ЦЕЛ: СООДВЕТНО УПРАВУВАЊЕ СО РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ ОТПАД.....	95
ЦЕЛ: СНАБДУВАЊЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО СО КВАЛИТЕТНА ВОДА ЗА ПИЕЊЕ.....	97
ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ, ЗАШТИТА ОД ПОГЛАВИ, ЗАШТИТА НА СЛИВНОТО ПОДРАЧЈЕ НА РЕКА СТРУМИЦА.....	100
ЗАГАДУВАЊЕ НА ВОЗДУХОТ.....	102
ЦЕЛ: СЛЕДЕЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ВОЗДУХОТ И НЕГОВА ЗАШТИТА ОД ЗАГАДУВАЊЕ.....	102
ЦЕЛ: НАМАЛУВАЊЕ НА АМБИЕНТАЛНАТА БУЧАВА.....	103
ЦЕЛ: НАМАЛУВАЊЕ НА НИВОАТА НА БУЧАВА КОИ СЕ ГЕНЕРИРААТ ОД УГОСТИТЕЛСКИТЕ И ДРУГИТЕ ДЕЈНОСТИ.....	104
УРБАНИЗАЦИЈА НА ОПШТИНАТА.....	104
УПРАВУВАЊЕ СО ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ И ПОЧВА.....	105
ЦЕЛ: ПЛАНИРАНО КОРИСТЕЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕТО И ЗАШТИТА НА ПОЧВАТА ОД ЗАГАДУВАЊЕ.....	105
ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ШУМИТЕ И ПРАВИЛНО КОРИСТЕЊЕ.....	106

ЦЕЛ: ЗАЧУВУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА МОНОСПИТОВСКО БЛАТО.....	107
ЦЕЛ: ЗАЧУВУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА БЕЛАСИЦА.....	108
ЦЕЛ: ЗАЧУВУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ЕЛЕНИЦА.....	109
ЗАШТИТА НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ЕЛЕНИЦА ОД НАТАМОШНА ДЕГРАДАЦИЈА.....	109
ЦЕЛ: ЗАЧУВУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ПЛАВУШ.....	110
ЦЕЛ: СООДВЕТНО ОДРЖУВАЊЕ НА ЗЕЛЕНИЛОТО.....	111
ЦЕЛ: ЗАЧУВУВАЊЕ НА ЗЕЛЕНИТЕ ПОВРШНИ ОД ДЕГРАДАЦИЈА И НИВНО ОБНОВУВАЊЕ.....	111
1. ПРОБЛЕМ: СЛАБА ИНФОРМИРАНОСТ НА ГРАЃАНИТЕ ЗА ОБВРСКИ, КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ЗАКОНСКАТА РЕГУЛАТИВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	112
ЦЕЛ: ЗГОЛЕМЕНА СВЕСТ КАЈ ГРАЃАНИТЕ ЗА ЗАШТИТА И ЗАЧУВУВАЊЕ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	112
ЦЕЛ: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ, ЗАРАДИ ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ.....	113
ЦЕЛ: ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ, ЗА ЗАШТИТА НА ПОЧВИТЕ.....	114
ЦЕЛ: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ, ЗА ЗАШТИТА НА ВОЗДУХОТО ОД ЗАГАДУВАЊЕ.....	114
6 ПЛАН ЗА НАБЉУДУВАЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ.....	114
ЦЕЛ: КОМПЛЕТНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА БАРАЊАТА ОД ЗАКОНСКАТА И СТРАТЕШКА РАМКА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	114
ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ЕЛЕНИЦА.....	128
ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ПЛАВУШ.....	129
ЦЕЛ: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ, ЗА ЗАШТИТА НА ВОЗДУХОТО ОД ЗАГАДУВАЊЕ.....	133
7 ПРИЛОЗИ.....	135
ПРИЛОГ 1.....	136
ДЕТАЛЕН ПРЕГЛЕД НА ВАЖЕЧКИТЕ ДЕТАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ ДОНЕСЕНИ ОД 1972 ДО 2012 ГОДИНА, КОИ ГИ ПОСЕДУВААТ ДЕЛЕНИЕТО ЗА УРБАНИЗАМИ ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ОПШТИНАТА.....	136
ПРИЛОГ 2.....	142
ЛИСТА НА ДЕТАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ КОИ СЕ ВО ТЕК НА ИЗРАБОТКА.....	142
ПРИЛОГ 3.....	143
ЕМИСИИ НА ЗАГАДУВАЧКИ СУСПТАНЦИИ ОД СТАЦИОНАРНИ ИЗВОРИ.....	143

ПРИЛОГ 4.....	144
ВКУПНОТО РАСПОЛОЖИВО ЗЕМЈИШТЕ, ПОВРШНИ КОИ СЕ КОРИСТАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛИЕ.....	144
КОЊИ, ГОВЕДА, ОВЦИ И КОЗИ.....	146
ДОБИТОК, ЖИВИНА, ЗАЈАЦИ И ПЧЕЛНИ СЕМЕЈСТВА.....	146
СОПСТВЕНА МЕХАНИЗАЦИЈА И ОПРЕМА-ТРАКТОРИ.....	147
ПРИЛОГ 5.....	149
ПРИЛОГ 5.1 СЊОТ АНАЛИЗА ОТПАД.....	150
ПРИЛОГ 5.2 СЊОТ АНАЛИЗА УПРАВУВАЊЕ СО ВОДИ.....	150
ПРИЛОГ 5.3 СЊОТ АНАЛИЗА ВОЗДУХ.....	152
ПРИЛОГ 5.4 СЊОТ АНАЛИЗА БУЧАВА.....	153
ПРИЛОГ 5.5 СЊОТ АНАЛИЗА УРБАНИЗАЦИЈА.....	154
ПРИЛОГ 5.6 СЊОТ АНАЛИЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПОЧВИ.....	154
ПРИЛОГ 5.7 СЊОТ АНАЛИЗА УПРАВУВАЊЕ СО ШУМИ.....	155
ПРИЛОГ 5.8 СЊОТ АНАЛИЗА БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТИ ГРАДСКО ЗЕЛЕНИЛО.....	156
ПРИЛОГ 5.9 СЊОТ АНАЛИЗА ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНА СВЕСТ.....	157
ПРИЛОГ 6	158
ДОПОЛНИТЕЛНИ СЊОТ АНАЛИЗИ.....	158
ПРИЛОГ 6.1 СЊОТ АНАЛИЗА ДЕМОГРАФИЈА.....	159
ПРИЛОГ 6.2 СЊОТ АНАЛИЗА СОЦИЈАЛНА БЛАГОСОСТОЈБА.....	160
ПРИЛОГ 6.3 СЊОТ АНАЛИЗА ОБЛАСТИНФРАСТРУКТУРА.....	161
ПРИЛОГ 6.4 СЊОТ АНАЛИЗА ОБЛАСТ ЛОКАЛНА ВЛАСТ.....	163
ПРИЛОГ 6.5 СЊОТ АНАЛИЗА ОБЛАСТ ЛОКАЛНА ЕКОНОМИЈА.....	164
ПРИЛОГ 6.6 СЊОТ АНАЛИЗА ТУРИЗАМ.....	165
8 КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА И ПОДАТОЦИ.....	167
ЛИСТА НА ТАБЕЛИ	

ЛИСТА НА СЛИКИ

ЛИСТА НА АКРОНИМИ

БС- Бизниссектор
БПК - петдневнабиолошкапотрошувачкана кислород
ВСС- високастручнаспрема
ВШС- вишастручнаспрема
ГИС- географскиинформативенсистем
ГУП- Генераленурбанистичкиплан
ДПСИР- движечкисили, притисоци, состојба, импликации и реакција
ДУП- Деталенурбанистичкиплан
ЕАП- Енвиронмент Акцион Программе (Акционата програма за заштита на животната средина на Централна и Источна Европа)
ЕЛС- Единица на локалната самоуправа
ЕУ- Европска унија
ЗОЛ- Значаен ориентолошки локалитет
ЗРП- Значајни растителни подрачја
ИСКЗ- Интегрирано спречување и контрола на загадувањето
ЈЗО- Јавна здравствена организација
ЈЗУ- Јавна здравствена установа
ЈКП- Јавно комунално претпријатие
ЈП- Јавно претпријатие
КО- Катастарска Општина
ЛЕАП- Локален акционен план за животна средина
ЛЕР- Локален економски развој
ЛК- Локален комитет
МЖСПП- Министерството за животна средина и просторно планирање
МЗ- Министерство за здравство
МЗШВ- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
МИЦЖС- Македонски информативен центар за животна средина
МТВ- Министерство за транспорти врски
НАТО - Нортх Атлантик Треатс Организацион
НВО- Невладина организација
НЕАП- Национален акционен план за животна средина
НСАЖС- Национална стратегија за апроксимација во животната средина
ОУ- Основно училиште
ОУП- Основен урбанистички план
ОЦ- Општинска централа
РЕ- Работна единица
РЕЦ- Регионален центар за заштита на животната средина
РМ- Република Македонија
РГ- Работни групи
ССС- Средна стручна спрема
УБ- Урбан блок
УЕ- Урбана единица
УЗ- Урбана заедница
УПВНМ- Урбанистички план во населено место
УХМР- Управа за хидролошки и метеоролошки работи
ХПК- хемиска потрошувачка на кислород
ЦУК- Центар за управување со кризи
ШСЕ- Шумска стопанска единица

1 ВОВЕД

1.1 Краткорезиме

Новите движења на развојот на глобално и регионално ниво, но во исто време и светските економски кризи, ги одредуваат правците на севкупниот развој на Република Македонија. Во тој процес Државата е исправена пред предизвиците за јакнење на економијата, привлекување на странски инвестиции, како и интеграција со Европската унија и НАТО. За да ги оствари своите цели, Република Македонија треба да ги прифати, прилагоди и спроведе стандардите на ЕУ, во една реална временска и финансиска рамка.

За да обезбеди балансиран развој, односно да направи рамнотежа помеѓу потребите за економски развој и користење на расположливите природни ресурси, а при тоа да обезбеди заштита на животната средина и ресурсите за сегашните и идни генерации, Република Македонија креира Политиката на животна средина и ги определува приоритетните активности за заштита на човековото здравје, животната средина и користењето на националните богатства на одржлив начин. Политиката за животна средина е усогласена, меѓу другото, и со Акционата програма за заштита на животната средина за Централна и Источна Европа (ЕАП), документ усвоен на Министерската конференција Животната средина за Европав (Енвиронмент фор Еуропа) во Луцерн, Швајцарија, во 1993 година. Со процесот на децентрализација на власта, решавањето на дел од проблемите во животната средина, е доделено во надлежност на локалната самоуправа.

За остварувањето на целите за заштита на животната средина, Владата на Република Македонија и локалните самоуправи, подготвуваат **Национален акционен план за животна средина (НЕАП) и Локални акциони планови за животна средина (ЛЕАП)**. Основата за изготвување на НЕАП и ЛЕАП е дефинирана во Законот за животна средина Закон за животна средина („Сл. весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15 и 39/16), во Глава IX-Планирање на заштитата на животната средина, (член 60). Локалните акциони планови за животната средина се изготвуваат врз основа на оцената на специфичните состојби и потреби на секоја општина, усогласени со Националниот акционен план за животна средина.

Единиците на локална самоуправа играат клучна улога во спроведувањето на голем дел од барањата, регулирани со националната законска рамка, од областа на животната средина. Некои од нив се следните:

- Формирање локални мрежи за мониторинг на одделни медиуми и области од животната средина и доставување на податоците од истите до Министерството за животна средина и просторно планирање;
- Информирање на јавноста за случаите на надминување на дозволените емисии на загадување на животната средина и донесување акти за преземање на задолжителни мерки, доколку загадувањето е ограничено на подрачјето на територијата на општината;

-
- Воспоставување и одржување *Информативен систем*, односно воспоставување и одржување *Регистар на загадувачки материји и супстанции и нивните карактеристики за подрачјето на општината и Катастар на животната средина* и доставување на добиените податоци до надлежното министерство, најмалку еднаш месечно;
 - Изготвување Извештај за состојбата на животната средина на подрачјето на општината и негово доставување до надлежното Министерство за животна средина, на одобрување. Истиот треба да биде достапен за јавноста;
 - **Подготвување на Локален акционен план за животна средина, во согласност со донесената методологија од страна на министерот за животна средина;**
 - Спроведување на Локалниот акционен план за животна средина;
 - Спроведување Стратегиска оцена на животната средина на одредени планови и програми. Општината е должна да ги следи ефектите врз животната средина од спроведувањето на планскиот документ и доколку има негативни ефекти, да го извести надлежното министерство;
 - Обезбедување на сите потребни мерки и пропишување на постапки со кои се обезбедува остварување на правото за пристап до информациите и учество на јавноста во донесувањето на одлуките кои се однесуваат на состојбата на животната средина, како и обезбедување на изјаснување на јавноста во постапката за донесување на тие одлуки;
 - Определување овластено лице, кое ќе биде одговорно за остварување на правото за пристап до информации за животната средина и обезбедување на просторија во која заинтересираните ќе можат да ги разгледаат или да извршат увид во бараните информации за животната средина;
 - Обезбедување пристап до бараните информации за животната средина во најкраток можен рок, не подоцна од еден месец од денот на приемот на барањето за информација, а ако се работи за пообемна и покомплексна информација, најдоцна два месеца од денот на приемот на барањето за информацијата;
 - По одредување од страна на Владата на Република Македонија, одобрување или одбивање на Елаборат за заштита на животната средина, преку издавање на решение за одобрување или одбивање и водење Регистар за одобрени елаборати;
 - Издавање Б-интегрирани еколошки дозволи и дозволи за усогласување со оперативен план, односно водење на постапка за интегрирано спречување и контрола на загадувањето. За општините, кои припаѓаат кон градот Скопје, тие ингеренции ги презема градоначалникот на град Скопје;
 - Изготвување Надворешен план за вонредни состојби (спречување и контрола на хаварии со присуство на опасни супстанции), врз основа на добиените

внатрешни планови за вонредни состојби од инсталациите и негово доставување до надлежното министерство;

- Изработка на документ за одржлив развој - Локална агенда 21;
- Поставување овластени инспектори за животна средина на локално ниво, кои вршат инспекциски надзор над примената на Законот за животна средина и прописите донесени врз основа на него;
- Преземање мерки и активности, кои се однесуваат на привремена и трајна забрана за вршење на определени дејности или промет на определени производи;
- Преземање на сите мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина;
- Поттикнување на развој на образованието и јавната свест во областа на животната средина.

Локалните акционни планови за животна средина се инструмент за поддржана усогласување со барањата за животната средина во рамките на процесот на пристапување кон Европската Унија (ЕУ).

1.2 Што е ЛЕАП

Локалниот акционен план за животна средина (ЛЕАП) е развоен документ за заштита и унапредување на животната средина на одреден локалитет (општина), кој е усогласен со вкупниот економски, општествен и културен развој на Република Македонија и општината, при што приоритет им се дава на мерките за заштита и унапредување на животната средина, во интерес на сегашните и идните генерации.

Главна цел на документот е заштита и унапредување на животната средина и природата, преку систем на мерки и активности за долгорочно планирање, заокружени со временска и финансиска рамка.

ЛЕАП-от е плански документ со времетраење од 6 години. По изработувањето, документот е предмет на следење и тековно ревидирање и обновување, во зависност од новонастанатите услови, а задолжително по истекот на имплементациониот период.

Во согласност со Законот за животна средина, Советот на општината формира тело, раководено од градоначалникот, кое ќе го следи спроведувањето на Локалниот акционен план за животна средина, ќе предлага негови промени и ќе изготвува извештаи, кои еднаш годишно ќе ги доставува до органот на државната управа, надлежен за работите од областа на животната средина, односно Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Со оглед на правото на јавноста за пристап до информации за животната средина, во согласност со барањата на Архуската Конвенција, треба да се обезбеди ефективно учество на јавноста во процесот на креирање на приоритетните активности за заштита и одлучување за животната средина.

Учеството на јавноста е еден од основните предуслови за донесување реални и сеопфатни документи, во рамките на кои ќе бидат утврдени приоритети, дефинирани по содржина,обем и време на реализација, со кои ќе биде согласна и јавноста.

1.3 Методологијаза изработканаЛЕАП

Втората генерација на Локалниот ЛЕАП за Општина Струмица, се изготви во согласност со Методологијата за изработка на Локален акционен план за животна средина, утврдена со Законот за животна средина, Националниот акционен план за животна средина, како и врз основа на насоките од меѓународни документи и методологии од областа на животната средина. При изготвување на оваа методологија, земено се предвид одредбите, утврдени со следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15 и 39/16);
- Закон за управување со отпад („Сл. весник на РМ“ бр. 68/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 и 63/16);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. весник на РМ“ бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 59/12, 163/13 и 10/15);
- Закон за заштита на природата („Сл. весник на РМ“ бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16 и 63/16);
- Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. весник на РМ“ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
- Закон за водите („Сл. весник на РМ“ бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16)
- Закон за шумите („Сл. весник на РМ“ бр. 64/09, 24/11, 53/11, 25/13, 79/13, 147/13, 43/14, 160/14, 33/15, 44/15, 147/15, 7/16 и 39/16).

Исто така, при изработка на методологијата, земен е предвид и Законот за локална самоуправа („Сл. весник на РМ“ бр. 05/02), со кој се утврдуваат надлежностите на општините, меѓу кои и надлежноста во заштитата на животната средина и природата: мерки за заштита и спречување од загадување на водата, воздухот, земјиштето, заштита на природата, заштита од бучавата и нејонизирачкото зрачење.

Во согласност со наведената методологија, стратешките и законски барања, главни цели на процесот на изработка на ЛЕАП-от се:

- Проценка на состојбите со животната средина на локално ниво;
- Дефинирање, проценка и поставување на проблемите од областа на животната средина, базирани на ризикот за човековото здравје, еко-системите и квалитетот на животот;

-
- Развивање на стратегии и активности за намалување на ризиците по животната средина во Општината;
 - Зголемување на јавната свест и одговорност за заштита на животната средина и зголемување на поддршката од јавноста за инвестициите од областа на животната средина во Општината.

Во согласност со **член 64** од Законот за животна средина, Локалниот акционен план за животна средина, врз основа на оцената за степенот на деградираност на медиумите во животната средина во дадено подрачје, содржи мерки и активности за заштита на животната средина и здравјето на луѓето, од интерес и во надлежност на Општината, а особено за:

- заштита на воздухот од загадување и подобрување на квалитетот на воздухот;
- снабдување со доволни количини квалитетна вода за пиење;
- заштита на водите од загадување, пречистување на отпадните води, прогресивно намалување на штетните испуштања и постепено елиминирање на емисиите на опасни супстанции во водите и ублажување на последиците од штетното дејство на водите и од недостигот на вода;
- управување со отпадот;
- заштита од бучава и вибрации, настанати како резултат на стопанските и на другите дејности и активности;
- урбан развој и просторно планирање;
- развој на локалниот јавен транспорт и сообраќајот на подрачјето;
- заштита на биолошката разновидност и управување со заштитени подрачја;
- управување и користење на природните ресурси;
- подигање на јавната свест и развој на образованието за заштита и унапредување на животната средина;
- последиците од економскиот развој врз животната средина и надлежните субјекти за спроведување на одделните елементи на планот.

1.4 Начела за изработката на ЛЕАП

Изработката на ЛЕАП е заснована на следните начела:

- Начелото на одржлив развој,
- Начелото за транспарентност и вклучување на јавноста и
- Начелото за финансиски и кадровски можности.

Во согласност со изнесеното, општите цели на ЛЕАП се:

- Да се продолжи со процесот на приближување кон политиките на Европската унија во областа на животната средина на локално ниво;

- Да се интегрира политиката за заштита на животната средина во останатите секторски политики;
- Да се идентификуваат и зајакнат потребите на административните структури за ефикасно управување со животната средина на локално ниво;
- Да се обезбеди спроведување на барањата за заштита на животната средина на локално ниво;
- Да се поттикнат сите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина, особено јавноста;
- Да се постават основи за одржливо користење на природните ресурси;
- Да се изнајдат финансиски средства за решавање на приоритетните проблеми во животната средина и др.

Изработката на ЛЕАП претставува прв чекор во заштитата на животната средина и нејзино вградување во другите секторски политики, заради обезбедување одржлив развој.

Очекувани резултати од донесувањето на овој документ за општина Струмица, се следниве:

- Воспоставена структура за соработка помеѓу сите чинители на локално ниво;
- Информирана јавност за проблемите од областа на животната средина и мерките за нивно надминување;
- Зголемена јавна свест за прашањата поврзани со животната средина;
- Успешно развиени стратегии/програми/акции за решавање на проблемите од областа на животната средина;
- Создадени услови и локални капацитети за идни инвестиции за решавање на проблемите од областа на животната средина.

2 ПОСТАПКАПРОЦЕС НА ИЗРАБОТКА НА ЛЕАП

Првата генерација на Локален акционен план за животна средина (ЛЕАП), општина Струмица го подготви во 2006 година, во согласност со тогаш дефинираната Методологија. Во овој документ беа идентификувани и рангирани еколошките проблеми во Општината, врз основа на ризикот на истите врз околината, луѓето и квалитетот на живеење. Беа дефинирани еколошки приоритети и стратегии за решавање на еколошките проблеми.

Бидејќи ЛЕАП е плански документ со времетраење од 6 години, по истекот на времето за имплементација на првата генерација ЛЕАП и процената на постигнатите резултати, на 36-та седница на Советот на Општина Струмица, одржана на 16.02.2016 година, е донесена Одлука за отпочнување постапка за донесување на Локален еколошки акционен план за Општина Струмица-втора генерација. Средствата за оваа активност беа обезбедени од Општина Струмица.

Документот ќе ѝ овозможи на локалната власт да ги идентификува проблемите во животната средина и да даде предлози за нивно надминување, преточени во приоритетна листа на активности, усогласени со соодветна временска и финансиска рамка.

Во согласност со Методологијата за изработка на ЛЕАП, Општина Струмица помина низ процес на планирање којшто се состоеше од следните фази:

1. Формирање на организациска структура за изработка на ЛЕАП:
 - Локален координатор,
 - Локален комитет (ЛК) и
 - Работни групи (РБ).
2. Изработка на план за вклучување на јавноста;
3. Оцена на состојбите со животната средина;
4. Утврдување на приоритетните проблеми за решавање;
5. Поставување на цели и мерки;
6. Утврдување на механизми за спроведување на ЛЕАП и
7. Утврдување на оперативни механизми за набљудување, оценување на спроведувањето и ревизија на ЛЕАП.

Првиот, конститутивен, состанок на Локалниот комитет се одржа на 21.12.2016 година при што се назначи заменик на локалниот координатор, лице одговорно за односи со јавноста и записничар. На состанокот се прифати Деловникот за работа на ЛК и се предложија работни групи и нивни членови.

По предлог на ЛК, Советот на Општината, се формираа работни групи и именуваа координатори на работните групи за изработка на ЛЕАП.

По формирањето на работните групи и назначување на координатори на истите, се формираа следните тематски области:

1. управување со отпад;
2. управување со води;
3. воздух;
4. управување со почва и искористување на земјиште;
5. природа.

Работните групи и ангажираните експерти за посебните прашања, играа важна улога во анализирањето на состојбите со животната средина, и во идентификувањето на проблемите што бараат решенија, како и во утврдувањето на приоритетите и развивањето на стратегии и мерки, како и активности за намалување на ризиците по животната средина.

Слика1 Работна состаноци на работните групи и консултации со претставниците од Општината

Процесот на изработка на документот помина низ различни фази:

- Анализа на целата планска документација на Општината (особено на активностите и проектите дефинирани во ЛЕАП на Општина Струмица, од 2006 година), за да се направи пресек на реализираните активности и повторно да се дефинираат приоритетите;
- Информирање на јавноста за почетокот и текот на проектот преку: телевизиски и радио емисии, објава на официјалната интернет-страница на општина Струмица и сл.;
- Анкетирање на јавноста и поголемите индустриски капацитети, лоцирани на територијата на Општината и дефинирање на приоритетни проблеми во животната средина;
- Собирање на податоци од релевантните извори, обработка на истите и формирање база на податоци (пополнување на тематските табели во согласност со ДПСИР методологија за: отпад, вода, воздух, почва и природа);
- Состаноци на работните групи и Локалниот комитет за планирање на понатамошните чекори, оцена на состојбите со животната средина во општина Струмица и изработка на сепаратните материјали;
- Планирање и разработка на Акциониот план за животна средина (предлог проекти и активности, со временска и финансиска рамка за нивна реализација и можни извори на средствата) и
- Утврдување на механизми за спроведувањето на Локалниот акционен план за животна средина за општина Струмица (кои се очекувани резултати, индикатори на успех, институција одговорна за следење на индикаторите и планирана фреквенција за нивно следење).

1.5 Анализа на ЛЕАП за Општина Струмица од 2006 година - не реализирани проекти

Како приоритетни проблеми за решавање, во првата генерација ЛЕАП на Општина Струмица (од 2006-2012 година), издвоени се следните:

1. Снабдување со вода;
2. Управување со отпадните води;

-
3. Управување со отпад;
 4. Заштитана природата;
 5. Заштитана почвите;
 6. Заштитана воздухот од загадување.

За сите овие идентификувани проблеми биле дефинирани 44 активности од кои се реализирани 29, односно 65,09%. Останатите 15 активности (34,09%) не се реализирани, а тоа се:

1. Снабдување со вода:

- Изградба на водоснабдителни системи во Мемешли, Орманли, Дорломбос и Чепели;
- Постапување на уреди за дезинфицирање на водата кај локалните водоводи (нереализирано само за Мемешли, Орманли, Дорломбос и Чепели;
- Реконструкција на водоводната мрежа/замена на азбесни цевки со ПВЦ (нереализирано само 20%);
- Изработка на елаборати за заштитни зони околу зафатите за вода за пиење и загроени подрачја од водотеци и вештачките езера;

2. Отпадни води

- Изградба на канализациона мрежа за сепаратно зафаќање на отпадните, фекалните и атмосферските води во индустриска зона СЕВЕР;
- Изградба на фекална канализација во селата Добрејци и Дабиле;
- Чистење на река Водочница и канали за одводнување од подземни води,
- Изградба на пречистителна станица со димензии во согласност со анализираните и утврдени количини на отпадни води;
- Изградбата на колекторски систем димензионирана согласно утврдените количини на отпадни води што се продуцираат во урбаните средини во општината;
- Обезбедување на третман на индустриските отпадни води и нивно доведување на ниво кое ќе може да биде ефикасно третирано во пречистителната станица;
- Третман на отпадните фекални води;
- Подготовка на приоритетна листа на подрачја за заштита од порои и подготовка на документација;
- Изградба на одводни канали и потпорни сидови да се доведат ерозивните појави во контролирана граница.

3. Управување со отпад:

-
- Организирање на примарна селекција на отпадот на местото на неговото настанување;
 - Лоцирање на еколошки дворови, собирни пунктови и сл. каде што граѓаните ќе можат да го одложат отпадот заради негово сепарирање по видови на отпад;
 - Организирање на кампањи и акции на генераторите на отпад во соработка со невладиниот сектор за стимулирање на активностите за собирање и селектирање на отпадот со прикажување на бенефициите од ваквите активности за подигање на јавна свест;
 - Реконструкција и опремување на еден од постојните објекти во градот Струмица за негово користење како трансфер станица за сепарирање на комуналниот отпад;
 - Изработка на Студија за можност со цел дефинирање на потребните мерки, средства и активности за покривање на сите селски населби со услуга за собирање и транспорт на комуналниот отпад;
 - Затварање и рекултивација на дивите депонии – ѓубришта.

4. Природа:

- Искористувањето на органскиот отпад биомасата од земјоделството за производство на компост или енергетски ресурси;
- Развивање на ловниот и риболовниот туризам. Изготвување Студија;
- Зголемување на туристичките потенцијали на општината, преку изградба на нови туристички капацитети и користење на геотермалните води за развој на бањскиот туризам. Изготвување на Студија за развој на бањски туризам;
- Да се заштити уништувањето на неконтролираното користење на ендемичните-загрозени растителни видови преку поголеми активности на службите на шумската полиција или преку прогласување на заштитени зони на природата;
- Спроведување на програми за мониторинг и заштита на концесионерските зони;

5. Заштита на почвите:

- Донесување на урбанистичка документација со која ќе се избегне ненаменската употреба на земјоделското земјиште за други цели;
- Идентификација на подрачја во кои може да се развива производство на органска храна. Мапирање. Подготовка на Студија за потребите и Едукација на земјоделците;
- Создавање на агро целини и примена на модерен аграр Студија;

-
- *Контрола врз издадени концесии за експлоатација на минералните сировини заради зачувување на животната средина и природата. Студии за оценка на влијанието на животната средина согласно законот;*

6. Воздух:

- *Следење на замена на енергетските котли од мазут, нафта, јаглен или дрво на природен гас;*
- *Подготовка на катастар на загадувачи;*

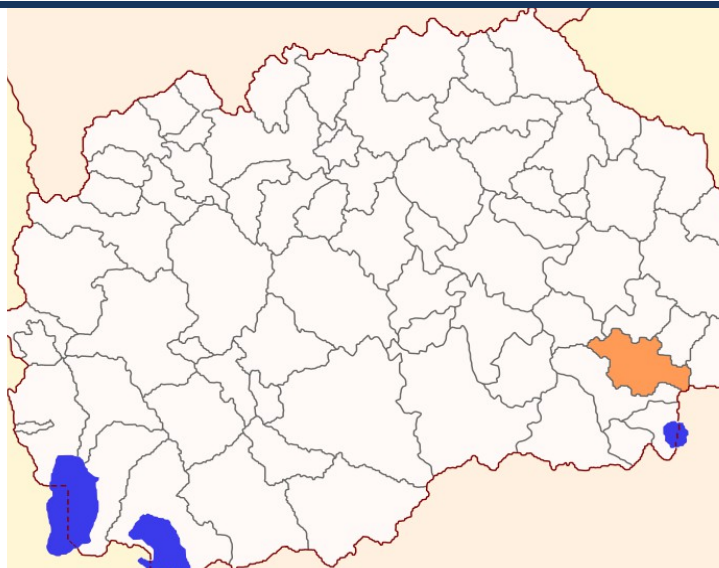
Сите гореспоменати проектни активности, кои не биле реализирани во имплементациониот период на првата генерација ЛЕАП за општина Струмица, беа земени предвид при планирањето и разработката на планот за акции на новиот ЛЕАП.

3 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ОПШТИНА СТРУМИЦА

Во согласност со Законот за територијалната организација на локалната самоуправа во Република Македонија („Сл. весник на РМ“ бр. 55/04, 12/05, 98/08, 106/08 и 149/14), општина Струмица е основана и утврдена како Општина со седиште во град Струмица.

3.1 Географски карактеристики

Општина Струмица, се наоѓа во југоисточниот дел на Република Македонија. Зафаќа простор со површина од 332 км², односно 1,29 % од површината на Републиката. На територијата на Општината има 25 населени места. Се граничи со пет општини тоа: Босилово, Конче, Василево, Ново Село и Валандово.

Слика2 Местоположба на општина Струмица

3.2 Геолошки карактеристики

Општина Струмица, припаѓа во Родопската зона, која го претставува централниот масив на Балканскиот Полуостров. Како резултат на нео-тектонски движења во Родопската маса, формирани се следните блокови: Беласинки, Огражденско-Малешевски, Германско-Козјачки и Осоговски блок, како и следните три депресии: Кочанска, Славишка и Струмичка. Струмичкиот регион е опкружен со планините Беласица од југоисток, планината Огражден од североисток и планината Еленица од запад.

Овие планини припаѓаат на средниот дел на Српско-Македонскиот масив, кој до пренеотектонската фаза претставувал една целина, поделена на неколку сегменти со доцните Алпски ортогени процеси, што резултирало со формирање на депресии. Пред-Алпскиот сегмент Беласица е изграден на гнајсеви и гранитни шкрилци. Сегментот Беласица граничи со депресијата Струмица на север. Сегментот Огражден-Малешевски-Глачковица е гранитен масив кој е опкружен со биотски порфирни гранодиорити.

Во Струмичкото Поле, реката Струмица од својата лева страна ја добива притока, река Турија, а од својата десна страна, реката Водочница. Покрај наведените, реката Струмица добива голем број други притоки.

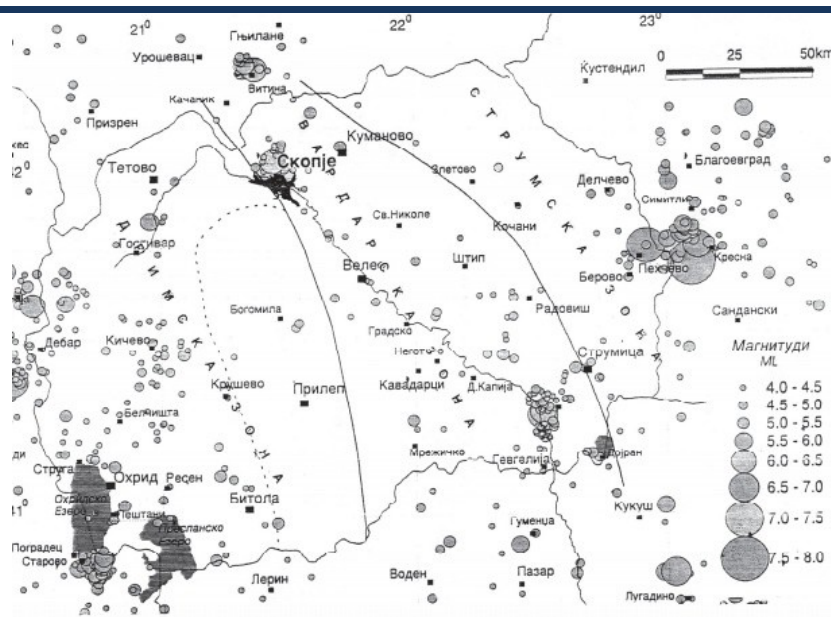
Најрепрезентативните типови почви во оваа област се делувијалните и алувијалните почви.

Специфичноста на Струмичката долина е присуството на плиоценските езерски седименти кои се помешани со квартерни депозити од различно генетско потекло.

Слика3 Тектонскакартана РепубликаМакедонија

Сеизмички карактеристики: Подрачјето на Струмица се наоѓа меѓу две сеизмички најмаркантни, а може да се каже и најопасни зони на Балканот. Вардарската сеизмогена зона долж реката Вардар од запад и Струмската сеизмогена зона долж долината на Струма. Споменатите епицентрални подрачја имаат постојано влијание врз терените на ова подрачје а максимална јачина од досега случените земјотреси изнесува 8 $\bar{h}$ по МЦС. Земјотресите се предизвикани од локалните епицентрални жаришта со максимална јачина од 6 $\bar{h}$ по МЦС. На ова посебно влијание имаат инженерско геолошките услови на тлото врз кои е направена и следната глобална сеизмичка реонизација на теренот. Ридестиот простор, југозападно од Струмица, има сеизмичко поволни инженерско геолошки услови, котлинскиот дел северно и северозападно е сеизмички осетлива средина, додека рамничарскиот дел, источно од градот, е сеизмички доста осетлива средина и заедно со претходната категорија поседуваат сеизмички неповолни инженерско-геолошки услови на тлото. Во овој регион присутни се артерски издани на различна длабочина.

Слика4 Сеизмолошкакарта на РепубликаМакедонија

Хидролошки карактеристики: Хидрографската мрежа во Струмичкиот регион е доста богата и испреплетена со повеќе извори, реки и нивни притоки. Главен реципиент во Струмичката котлина е реката Струмица, со регулирано речно корито од 31 км. Лева притока на реката Струмица е реката Турија со должина на речно корито од 22 км - од браната Турија до вливот со р. Струмица, со 8 км регулирано корито.

Десна притока на реката Струмица е Моноспитовскиот канал со 14,1 км речно корито. Во него од левата страна се влива реката Водочница со 15 км регулирано речно корито. Десна притока на Моноспитовскиот канал со 6 км регулирано речно корито е реката Тркајна. Сливот на реката Струмица е дел од меѓународниот слив на реката Струма.

Слика5 Река Струмица

Слика6 Река Турија

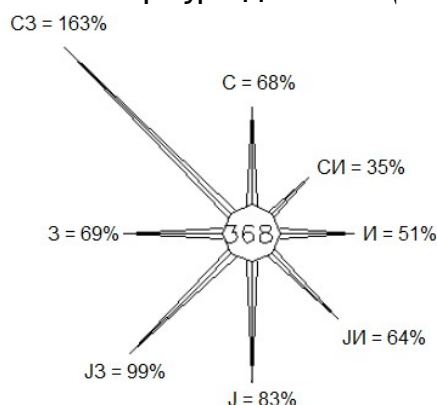
3.3 Климатски карактеристики

Општина Струмица се наоѓа во рамките на Струмичката долина, опкружена со планините Беласица од југоисток, планината Огражден од североисток и планината Еленица од запад.

Специфичната географска и топографска положба на општина Струмица ја карактеризираат две зонални клими, и тоа, Субмедитеранска, со поголемо или помало вкрстосување со Источно-Континенталната, чија испреплетеност на регионот му дава посебен белег - долги топли лета со

високо среднодневни температури и намалено годишно количество врнежи, намалени зимски температури и појава на ветрови од сите правци. Карактеристични за регионот се северозападниот со фреквенција од 163ф и просечна брзина од 2.1 м/с и максимална брзина во јули од 8 м/с, југозападниот со фреквенција од 109ф и просечна брзина од 1,7 м/с и максимална брзина на пролет, од 7 м/с, а поретко североцрнот јужниот топол ветер.

Просечната годишна температура на воздухот изнесува 12.6 °C со највисоки просечни месечни температури во јули (23.7°C) и најниски просечни месечни температури во јануари (1.0°C). Температурната амплитуда е 22.2 °C, додека разликата помеѓу максималната апсолутна од 40,5 °C и апсолутната минимална температура од -24.06°C е 64.5°C.

Слика 7 Просечна годишна честотa и средна брзина на ветерот (м/с) во осум правци

Струмичкиот регион се одликува со долг период на сончево денови и со висок светлосен интензитет што позитивно влијае на фруктификацијата. Има околу 230 сончеви денови. Сончевиот сјај трае просечно 2.377 часа годишно.

Во просек денови со магла се 20 дена во годината, и тоа во ноември, декември и јануари. Поради субмедитеранските влијанија од Егејското Море и влијанието на континенталната клима, климатските услови во Струмичкиот регион се карактеризираат со намалено годишно количество врнежи, засилена аридноста, и менлив плувиометриски режим со намалена зимска температура.

Во Струмица, просечно годишно паѓа 547,2 мм воден талог со максимум во есен и пролет (април-мај), додека долготрајните суши (над еден месец) се ретка појава (2%). Измерени се 160 денови со мраз (декември-јануар) и 18 снежни денови.

3.4 Демографски карактеристики

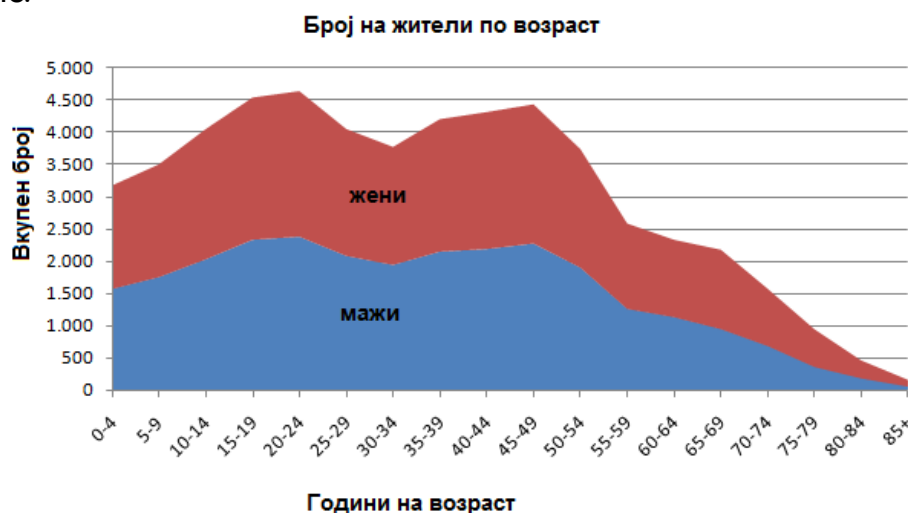
Општината има густина на населеност со стапка над 100 жители/км². Во согласност со пописот од 2002 година, во населените места живеат 54.676 жители, од кои 27.336 се жени и 27.340 мажи.

Во согласност со проценките на населението во 2014 година, Општина Струмица имала 56.783 жители (жени 28.405 и мажи 28.378). Стапката на пораст на населението е за околу 1,04%, од 2002 до 2014 година.

Возрасна и полова структура на населението

1 Макстат база-Државен завод за статистика

Популацијата, која ја населува Општината, се карактеризира со значителни промени, во насока на намалување на учеството на младите и значителен пораст на уделот на повозрасното население. На следната слика и табелите, прикажани се возрасната и полова структура на населението:

Слика8 Возрасна и полова структура на населението

Табела1 Возрасна и полова структура на населението

Возраст Години	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44
Мажи	1.575	1.758	2.033	2.336	2.384	2.086	1.947	2.153	2.193
Жени	1.600	1.744	2.013	2.197	2.248	1.961	1.823	2.047	2.116

Табела2 Возрасна и полова структура на населението

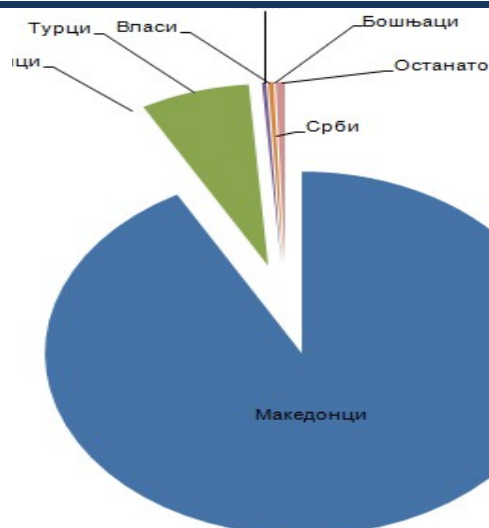
Возраст Години	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
Мажи	2.278	1.905	1.267	1.140	956	693	370	194	66
Жени	2.151	1.831	1.321	1.197	1.226	887	583	278	105

Во однос на старосната структура на населението, старосната група од 15 до 64 години е најзастапена со 70,57%, додека во најстарата група (над 65 години), припаѓаат само 9,8% од вкупното население, а деца од 0 до 14 години се застапени со 19,6%.

Национална припадност на населението во Општина Струмица

Во Општина Струмица 8,08% од населението припаѓа на различни малцински етнички заедници (види слика и табела подолу).

На Слика 9 е прикажан процентуалниот удел на националностите во Општината: Македонци-91,92%; Срби-0,34%; Албанци-0,005%; Роми-0,27%; Бошњаци-0,01%; Власи-0,005%; Турци-6,87% и останати-0,58%.

Слика 9 Процентуален удел на националностите во Општина Струмица

Истите податоци, изразени во бројност, се прикажани на следната табела.

Табела 3 Национална припадност на населението во Општината

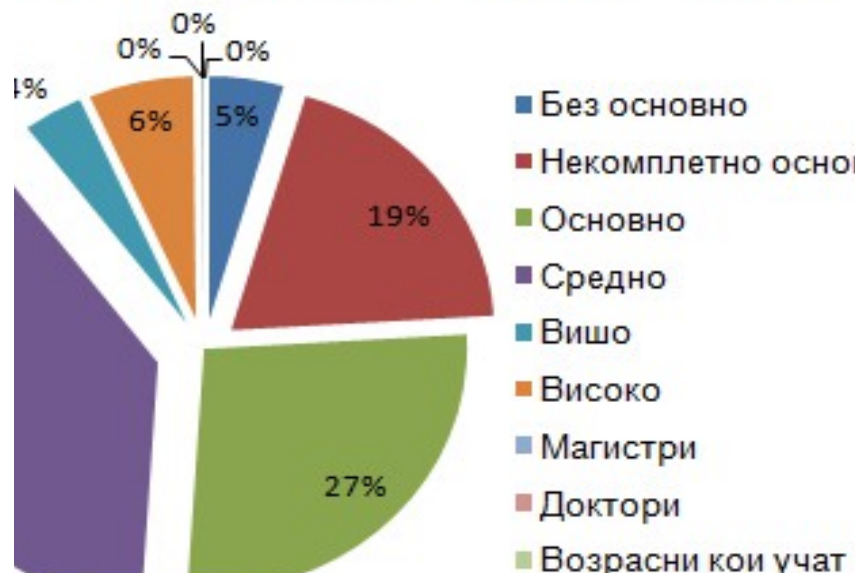
Група	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Останато
Бројност	50.258	3	3.754	147	3	185	6	320

Школска подготовка на населението во Општината

Во однос на нивото на образованост на населението во Општина Струмица, статистичките податоци за лица над 15 години (види слика подолу) се следните: средно образование ч 39%, основно образование ч 27%, некомплетно основно ч 19,5%, високо образование ч 6,43%, вишо образование ч 3,7%, без основно ч 4,54%, магистри ч 0,07%, возрасни кои се сеуште во процес на учење ч 0,08%, додека најмалку застапени се докторите на науки со ч 0,018%.

Табела 4 Статистички податок за степен на образование на лица над 15 години

Вид на образование	Лица над 15 години
Без основно	1.997
Некомплетно основно	8.569
Основно	11.858
Средно	17.007
Вишо	1.617
Високо	2.828
Магистри	31
Доктори	8
Возрасни кои учат ОУ	38

Слика10 Нивона образованостна населението во општина Струмица

3.5 Административни карактеристики

Администрацијата на Општина Струмица, е организирана и работи во 3 објекти и тоа: зградата на општина Струмица, зградата на одделение за урбанизам и дом на АРМ.

Административната зграда на Општина Струмица е лоцирана во центарот на градот Струмица, на ул. И Сандо Масев бр. 1, п.б. 2004, со површина од 1.647 м².

Зградата на одделението за урбанизам се наоѓа на ул. И Ленинов бр.15, со површина од 247 м², додека пак домот на АРМ се наоѓа на ул. И Благој Мучетов бр. 66, каде администрацијата на општината користи само еден спарт со површина од 737 м².

Наведените објекти се со соодветен работен простор за сите служби, сала за седници и др. Службите се обезбедени со компјутерско комуникациска опрема и интернет-мрежа, која овозможува ефикасно работење со брз пренос на податоци.

Слика11 Административна зграда на општина Струмица

Општина Струмица ја остварува својата функција врз основа на Законот за локална самоуправа и посебните закони од други области. Органи на Општината се: Градоначалникот и

Советот на Општината. Градоначалникот и членовите на Советот се избираат на непосредни, тајни и демократски избори. Советот на Општина Струмица брои 23 членови.

За извршување на работите, од надлежност на локалната самоуправа, надлежна е администрацијата, која е организирана во 6 сектори и 17 одделение. На почеток на 2016 година, Единицата на локалната самоуправа броеше вкупно 320 вработени, меѓу кои 77 од женски пол и 143 од машки пол. Вработените во Општината се со просечна возраст од 52 години и голем дел од нив се со високо образование, солидно владеење на англискиот јазик, поседување вештини за работа на компјутер, искуство во работата и способности за брзо и ефикасно исполнување на задачите. Структурата на образованието на вработените во Општината, е следната: ВСС 96, ВШС 4, ССС 112 и Основно 8, додека пак во однос на националност, структурата на вработените е следна: Македонци 216, Власи 1, Хрват 1 и Турци 1.

Општината е транспарентна во своето работење. Седниците на Советот се отворени за активно учество на граѓаните. Граѓаните на Општината имаат право да му предложат на Советот да донесе одреден акт или да реши одредено прашање од неговата надлежност.

Општината редовно ги информира граѓаните за своите активности и донесените одлуки, кои се од непосредно значење за животот и работата на граѓаните и за други информации од јавен интерес.

Информирањето на граѓаните се врши редовно, без надоместок, преку:

- издавање на Службен гласник на Општината;
- издавање и дистрибуција до граѓаните на месечни електронски информативни билтени;
- објавување на публикации;
- информативни канцеларии водени од општинската администрација и јавните служби основани од Општината;
- огласни табли;
- веб-страница;
- јавни трибини;
- средства за јавно информирање;
- друг начин кој е најповолен за информирање на јавноста.

Граѓаните на Општина Струмица непосредно учествуваат во одлучувањето за прашања од локално значење преку граѓанска иницијатива, собири на граѓани и референдум на начин и постапка утврдена со Законот за локална самоуправа (Сл. весник на РМв бр. 05/02).

Општината е отворена за соработка со сите правни и физички лица за унапредување на животот и развојот на економијата.

Општина Струмица има остварено соработка со следните здруженија на граѓани (невладини организации):

- Организацијата жените на Општина Струмица;
- Сојуз на инвалидина трудот;

-
- Еколошко друштво Планетум Струмица;
 - Хуманитарно друштво Животна искра Струмица;
 - Сојуз на здруженијана техничка култура Народна техника;
 - Здружениена одгледувачина крави Фризер99;
 - ЗЗПАгроунијас. Муртино;
 - ЗЗ Агромакс. Добрејци;
 - ЗГ Продолжен живот;
 - ЗЗПГ Еко градинарс. Добрејци;
 - Еколошко друштво Зелен мирс. Добрејци;
 - Здружениена индустриски производители Зона Север;
 - Планинарско Алпинистичко Еколошко клуб И Еделвајсв-Струмица;
 - Планинарско Алпинистички ориентационен клуб И Ентузијаств-Струмица;
 - Здружениена водокорисници Стар дел;
 - Фондација за развој на мали и средни претпријатија;
 - Аквила Ауреа Македонија;
 - ЗГ Стилијан 2000;
 - ЗГ Еквинокс;
 - ЗГ МАНА;
 - ЗГ Спас;
 - Центар за одржлив развој ПОРТА;
 - Агро Линк Македонија;
 - Кард жшлк;
 - Тимерии
 - Планинарско Алпинистичко Еколошко клуб И Маратонв Љ Струмица.

За остварување на услугите од јавен карактер, во општина Струмица формирани се следните јавни претпријатија и установи:

- ЈПКД И Комуналецв, претпријатие за комунално услужни работи Струмица;
- ЈП И Паркиралиштав-Струмица, за зградба, одржување и користење на јавни паркинг простори-Струмица;
- ЈП И Струмица Гасв-Струмица, за енергетски дејности;
- ЈП И Македонски поштив-подружница Струмица;
- ЈП И Македонски шумив-подружница Струмица;

- ЈП Македонија патв-подружница Струмица;
- ЈП за стопанисување со станбени деловен простор на Р. Македонија;
- ЈУ Фонд за здравствено осигурување Струмица;
- ЈУ Фонд за пензиско осигурување Струмица;
- ЈУ Центар за јавно здравје Струмица;
- ЈНУИ Институт за јужни земјоделски култури Струмица;
- Централен регистар на Р. Македонија;
- Управа за јавни приходи Даночно одделение Струмица;
- Државен санитарен здравствен инспекторат Подрачно одделение Струмица;
- Агенција за вработување на Република Македонија Центар за вработување Струмица;
- ЈУ Меѓуопштински центар за социјална работа Струмица;
- Основно јавно обвинителство Струмица;
- Основен суд Струмица;
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство подрачна единица Струмица;
- Министерство за финансии подружница Струмица;
- Министерство за правда подружница Струмица;
- Министерство за внатрешни работи подрачна единица.

Во рамките на Општината функционира одделение кое ги третира проблемите од сферата на урбанизмот, заштитата на животната средина и комуналниот развој, како: просторно и урбанистичко планирање на просторот, издавање решенија за локациски услови и одобренија за градба на објекти од локално значење, заштита на животната средина, вршење надзор и предлагање мерки за подобрување на состојбите во медиумите на животната средина и др.

Локалната самоуправа интензивно работи на урбанистичката документација, како услов за одржлив развој, квалитетно живеење и привлекување на инвестиции.

Дел од територијата на Струмица е опфатена со Генералниот урбанистички план (ГУП). Детален преглед на важечките детални урбанистички планови (ДУП)³ е даден во Прилог 1, додека во тек на изработката 12 детални урбанистички планови, кои одговараат на стандардите пропишани со новиот Закон за просторно и урбанистичко планирање (Сл. весник на РМВ бр. 51/05, 137/07, 24/08, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 60/11, 144/12, 55/13, 70/13, 163/13, 42/14, 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16), листата на овие планови е дадена во Прилог 2.

Одредени делови од општина Струмица се неурбанизирани, односно постојат и дививи населби. Статусот на неправните градби Општината настојува да го реши, во согласност со стандардите на урбаното живеење и закон.

³ Од 1972 до сега донесени се 74 детални урбанистички планови или друга урбанистичко планска документација

Граѓаните во Општината одлучуваат за работите од непосредно и секојдневно значење од својот живот и работа преку обличјето на месна самоуправа, односно преку 8 урбани заедници (во градот Струмица) и 9 месни заедници (во селата), и тоа:

Табела 5 Список на урбани и месни заедници во општина Струмица

Список на Урбани заедници општина Струмица	Список на Месни заедници општина Струмица
ПАРТИЗАН	БАНИЦА
БЛАГОЈМУЧЕТО	БАНСКО
БОРО ПОЦКОВ	ВЕЉУСА
ЧИФЛИК	ГОРНОБАЛДОВЦИ
КАРПОШ	ГАБРОВО
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ	ДАБИЛЕ
ЦЕНТАР	ДОБРЕЈЦИ
ДИМИТАР ВЛАХОВ	КОСТУРИНО
КУКЛИШ	
МУРТИНО	
ПОГНЕВО	
ПРОСЕНИКОВО	
РАБОРЦИ	
РИЧ	
САЧЕВО	
СВИДОВИЦА	

Во согласност со начелото за супсидијарност, Законот за локална самоуправа и Статутот, Општината, има право, на своето подрачје, да спроведува иницијативи во врска со сите прашања од значење за Општината, што не се во надлежност на органите на државната власт. Општината е надлежна за вршење на следниве работи:

1. Урбанистичко (урбано и рурално) планирање;
2. Заштита на животната средина и природата;
3. Локален економски развој;
4. Комунални дејности;
5. Култура;
6. Спорт и рекреација;
7. Социјална заштита и заштита на децата;
8. Образование;
9. Здравствена заштита;
10. Спроведување на подготовки и преземање мерки за заштита и спасување на граѓаните и материјалните добра;
11. Противпожарна заштита што ја вршат територијалните противпожарни единици;
12. Надзор над вршењето на работите од нејзината надлежност

13. Други работи определени со закон.

За подобрување на квалитетот на медиумите во животната средина и квалитетот на живеење воопшто, општина Струмица досега има преземено низа активности за подобрување на инфраструктурната мрежа, збогатување на зелените површини и хортикултурно уредување, изградба на детски и спортски игралишта, како и збогатување на урбаната опрема (клупи, корпи за отпадоци и др.). Со ова, Општината се вбројува во оние општини на кои обезбедувањето квалитетен живот на своите граѓани им претставува приоритетна задача.

Со адекватна финансиска, кадровска и техничка помош од централната власт, стопанството, невладините организации и меѓународните институции и подигање на јавната свест на населението, општина Струмица може да прерасне во општина во која заштитата на животната средина ќе биде еден од најзначајните фактори за иден одржлив развој.

3.6 Расположливи природни потенцијали

Геотермален потенцијал

Општина Струмица е една од ретките општини во Република Македонија, која располага со голем потенцијал на геотермални води чиј квалитет и квантитет е недоволно истражен. Во регионот има 5 термоминерални извори, со температура од 71 °C на главните извори 56 °C на останатите.

Со најзначаен геотермален капацитет во општина Струмица располага геотермалното поле Банско. Од изобилството на топли подземни води стручно каптиране само изворот I Парилот од кој се испумпуваат 53 литри во секунда со температура од 72 °C. Температурата на водата во изворот не се менува во текот на годината, што докажува дека водата потекнува од голема длабочина и е без атмосферски влијанија. Искористувањето на геотермалните води во земјоделството оранжери, за развивање на банскиот туризам и како топлотна енергија претставува значаен економски потенцијал.

Слика 12 Геотермално поле Банско

Рудни богатства

Во областа на рударството, Општината не располага со наоѓалишта на метали, додека постојат два рудника на неметали и тоа: рудникот за експлоатација на фелдспат Хамзали, е од

натриски карактер и единствен во Република Македонија и на Балканот и рудникот за експлоатација на CaCO_3 Ќемешли, наоѓалиште кое во основа претставува мермеризиран варовник, и е еден од ретките во Република Македонија.

Слика13 Рудник за експлоатација на CaCO_3 Ќемешли

Туристички, спортски и рекреативни капацитети

Во рамките на проектот ИРазвој на алтернативни форми на туризамг, финансиран од Европската Унија, преку ИПА програмата за прекугранична соработка меѓу Република Македонија и Република Грција, општина Струмица во соработка со локалните планинарски клубови во 2014 утврди, маркира и класифицира 20 Ридско Ќ планински пешачки патеки, со вкупна должина од 112 километри. Патеките започнуваат од шест почетни точки и тоа Ловен Дом, Момин Бунар, Банско и Габрово, Вељуса, Брана Водоча и Попчево, и истите водат до најзначајните културно Ќ историски и природни богатства на општина Струмица и тоа: Цареви Кули, Манастирот Св. Илија, Црквата Св. 15 Тивериополски Свештеномаченици, Црквата Св. Кирил и Методиј, Манастирите во Водоча и Вељуса, Римската терма во Банско, Габровските водопади и други природни реткости. Девет од овие патеки можат да се користат за пешачење, џогирање и планински велосипедизам, а останатите 11 патеки може да се користат за АТВ⁴ возење и планински мотоциклизам.

Слика14 Локалитет Момин Бунар

Слика15 Локалитет Банско

⁴ АТВ - возење на мотор со четир тркала

Слика16 МанастирВодоча

Слика17 МанастирВељуса

Струмичани, исто, се рекреираат со прошетките до црквата Св. Илија, Цареви Кули, и Спомен Костурницата.

Слика18 ЦркваСв. Илија

Слика19 СпоменКоструница

Градскиот Парк во Струмица е место кое локалното население го користи за одмор и релаксација, посебно летно време, како простор каде може да се освежи од топлите летни дневни горештини. Просторот во Градскиот Парк е исполнет со хортикултурно уредени тревни површини и патеки за шетање, фудбалски стадион, тениски игралишта, спортска сала, летна дискотека, ресторани и езерце.

Слика20 Градски паркСтрумица

3.7 Сообраќајна поврзаност

Општината се карактеризира со одредени функционални белези на својата географска местоположба, истакнувајќи ја својата транзитивност, контактност и поливалентност.

Транзитивноста и поливалентноста, како карактеристики на Општината, пред се произлегуваат од нејзината местоположба во крајниот југоисток на Р. Македонија, веднаш под троеѓето на меѓудржавните граници на нашата земја со Р. Бугарија и Р. Грција. Од особено значење, за транзитивноста на Општината е нејзината сообраќајна поврзаност кон Р. Бугарија преку граничниот премин Ново Село и со меѓународната магистрала по долината на реката Вардар.

Контактност на Струмичката општина се согледува преку нејзиното граничење со Р. Бугарија и Р. Грција и преку отвореност со соседните и другите држави.

Низ општина Струмица минува магистралниот патен правец А4 (Граница со Р. Косово-граничен премин Блаце-Ѓ. Крстосница-Стенковец-Обиколница-Скопје-Петровец-Миладиновци-Свети Николе-Штип-Радовиш-Струмица-граница со Р. Бугарија-граничен премин Ново Село).

Општина Струмица има индиректен пристап на магистралниот пат А1, преку регионалниот пат Р1401 и магистралниот пат А3 преку регионалниот пат Р1302.

На територијата на Општината постојат регионални патни правци од прва и втора категорија, дадени во следната табела:

Табела 6 Регионални патни правци од прва и втора категорија

Ознака на регионален патен правец од прва категорија	Релација
P1302	Делчево (врска со А3) - Пехчево - Берово - Дабиле (врска со А4)
P1401	Струмица (врска со А4) - Раброво - Валандово - Балинци - Марвинци (врска со А1)
P1402	Куклиш (врска со P1401) - Банско - Ново Коњарево (врска со А4)
P1403	Радовиш - Владевци - Василево - Струмица (врска со А4)
Ознака на регионален патен правец од втора категорија	Релација
P2432	Струмица (врска со А4) - Вељуса - Василево (врска со P1403)
P2434	Врска со P1401 - Рич - врска со P2433

Општина Струмица располага со модерно асфалтирана патна мрежа низ која граѓаните на Општината безбедно се движат и комуницираат.

Слика21 Сообраќајна поврзаност

Вкупната должина на патната мрежа изнесува 187,8 км, од кои 10 км (5,32%) се магистрални патишта, 65.3 км (34,77%) се регионални и 112.5 км (59.9 %) локални патишта.

Постоечката состојба на патната мрежа на територијата на општина Струмица е следнава: 28 км (18,79 %) се асфалт, коцка 28 км (18,79 %), 51 км (34.22 %) земјени и 42 км (28.18 %) непросечени.

Во Општина Струмица има една автобуска станица од каде што се одвива локалниот, меѓуопштинскиот и меѓународниот превоз на патници. Нејзината локација се наоѓа на улицата ИКлимент Охридскив.

Заради потребите на царината постои терминал со површина од 17000 м² и магацински простор од 1000 м², како и повеќе шпедитерски претпријатија.

3.8 Енергетика

За електричната мрежа во Општината и регионот, во целина, е задолжено претпријатието „ЕВН Македонија-Кец Струмица“. Должината на електричната мрежа изнесува 892 km, од која 103 km е поврзана кабловски. Опфатени се сите населени места преку две трафостаници од 110/10 kV и 240 трафостаници од 10/04 kV, од кои 145 се сопствени и 95 туѓи.

3.9 Телекомуникации

Телекомуникациската мрежа во струмичкиот регион е доста развиена и ја покрива речиси целата територија на регионот. Реализацијата на телефонските приклучоци и останатите телекомуникациски услуги ги врши АД ИМакедонски телекомв со подружница Струмица со најсовремена телекомуникациска мрежа.

3.10 Социо-економски карактеристики

Локалниот економски развој во Општина Струмица, се карактеризира со релативно голема застапеност на секторот индустрија, кој работи профитабилно и апсорбира значителен дел од работната сила.

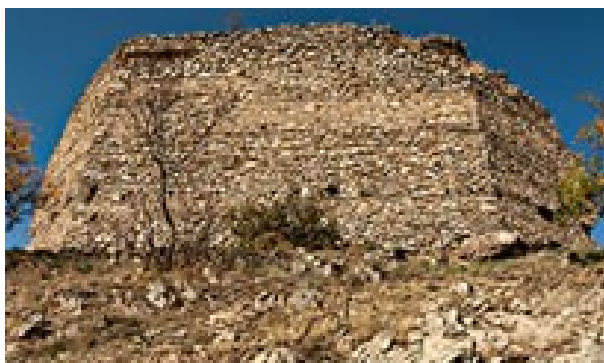
Главни стопански гранки во Општината се земјоделство и сточарство, потоа прехранбената индустрија, дрвната индустрија, рударската, метало-преработувачка и текстилна индустрија (тешка и лесна конфекција).

За преработка и повисока финализација на примарното земјоделско производство постојат капацитети за производство на конзервиран зеленчук, преработка на млеко и месо, фабрика за обработка и ферментација на тутун, мелничко-пекарска индустрија, мини производствени погониза производство на слаткии и слично.

Главни приоритети за економски развој во општина Струмица се модернизација на постоечките производствени капацитети и отворање нови, потоа развој на современо земјоделско производство на здрава храна, создавање регионален центар за заедничка понуда на раноградинарски производи, како и туризам во разни форми (алтернативен, бански, културен и рурален).

3.11 Културно-историско наследство на Струмица

Културно-историските обележја на градот Струмица, датираат уште од најраните времиња на човековата историја. Регистрирани се населби од неолитот, енеолитот, римскиот, како и доцноантичкиот средновековен период. Еден од најпрепознатливите белези на општина Струмица е археолошкиот локалитет Цареви Кули. Други значајни археолошки локалитети за Општината се: Градско паркче (Некропола од доцно античко време), Марково Кале (Утврдена населба и некропола од римско време), Мачук (палата од доцноантичкото време), Катастарска парцела 3.730 (Некропола од доцноантичкото време), Орта џамија (средновековна црква и некропола), Самарница Ѓ (Некропола од римско време II-III век), Св. 15 Тивериополски маченици (Комплекс на старо-христијански цркви), Струмица-Тивериопол (Градска населба од доцноантичкото и старо христијанското време), Баница (Некропола од доцноантичко време), Мерата (Термален објект од доцноантичко време), Св. Ѓорѓи (Средновековна црква) и Струмин Гроб (средновековен гроб).

Слика 22 Археолошки локалитет Цареви Кули

Слика 23 Струмин гроб

На територијата на Струмица, денес постојат следниве културни институции: Национална установа центар за култура "Антон Панов", НУ Завод за заштита на спомениците на култура и музеј, Општинска матична библиотека "Благој Јанков Мучетов". Значајни културни манифестации, со долг традиција, во градот Струмица се:

Струмичкиот Карневал, Струмичката ликовна колонија, Фестивал на камерен театар "РИСТО ШИШКОВ", Меѓународен филмски и видео фестивал на југоисточна Европа "АСТЕР ФЕСТ", Меѓународен фестивал на карикатура и афоризми др.

Слика 24 Заводски музеј

Слика 25 НУЦЦ "Антон Панов"

Од архитектонско наследство, на територијата на општина Струмица, најзначајни се следниве: Собрание на општина Струмица, Хотел Српски Крал, Феудална Кула, Турска Пошта, Стара Струмичка чаршија.

Слика 26 Собрание на Општина Струмица

Слика 27 Стара Струмичка чаршија

Од религиозните објекти на територијата на Општината, има три католички цркви, седум џамии, три евангелистички методистички цркви и регистрирани се над 50 објекти од православен карактер (цркви и манастири).

Религиозни објекти од православен карактер - цркви и манастири:

- Црквата Св. Кирил и Методиј се наоѓа во стариот дел на Градот, изградена е во 1750 година.
- Св. Петнаесетти вериополски маченици се сведочи за Градот во доцно античкиот период.
- Црквата Св. Леонтиј се наоѓа во село Водоча, на оддалеченост од 4 км од Струмица;

-
- ИСв. БогородицаЕлеуса(Милостива)в или Вељушкиманастирманастирво селото Вељуса 7 км западноод Струмица

Религиозниобјектиод католичкикарактеркатоличкацркви и манастири:

- ЦркватаИУспениена ПресветаБогородицав;
- ЦркваИСв. ИванКрстителъи
- Манастирна Општетствотона сестритеЕвхаристинки.

Религиознообјектиод евангелистичкометодистичкикарактер:

- Евангелистичкометодистичкацркваво градотСтрумица;
- Евангелистичкометодистичкацркваво с. Вељуса;
- Евангелистичкометодистичкацркваво с. Муртино;

Религиозниобјектиод муслиманскикарактерџамии:

- Иџамијата Сејид Нур Ел Арабив-е градска џамија за припадниците од муслиманска вероисповед, која е изградена во 1993 година.
- ИСтара џамијав-Баница, годината на градба е непозната, меѓутоа начинот на градење и стилските особености, укажуваат дека градбата потекнува од 16 ХВИИ век;
- Орта џамија-оваа џамија, потекнува од визнатискиот период. Всушност, на местото на џамијата, прво било црква, меѓутоа по доаѓање на Османлиите на Балканот била претоврнена во џамија. Денеска, овој објект претставува археолошки локалитет и музеј.

Слика28 ЦркваСв.ИКирили Методијв Слика29 џамијаИСејидНурЕл Арабив

3.12 Образование и наука

На подрачјето на ОпштинаСтрумица, постојат следниве образовни институции:

- Предучилишни институции

Предучилишна институција, односно градиника на територијата на Општината, е ЈОУДГ ИДетска радост, која е организирана во шест единици/објекти. Вкупно пет од шест објекти се

лоцирани во градот Струмица една во Ново Село. Овие предучилишни институции, згиржуваат и воспитуваат деца од деветмесечна возраст па до шестгодишна возраст.

Слика 30 Градинка 'Детска Радост'

➤ Основни училишта

Постојат девет основни општински училишта: ОУ 'Сандо Масев', ОУ 'Маршал Титов', ОУ 'Видое Подгорец', ОУ 'Никола Вапцаров', ОУ 'Даме Груев' с. Куклиш, ОУ 'Кирил и Методиј' с. Дабиле, ОУ 'Маршал Титов' с. Муртино, ОУ 'Герас Цунев' с. Просениково и ОУ 'Гоце Делчев' с. Вељуса.

Постои и основно музичко училиште 'Боро Цонив', каде се одржува теоретска настава и солфеж за деца од второ одделение па до осмо одделение.

Слика 31 Основни училишта во општина Струмица

➤ Училишта за средно образование

Средното образование во Општината се одвива во три средни училишта: СОУ 'Јане Сандански', СОУ 'Никола Карев' и СОУ 'Димитар Влахов'.

➤ Институција за високо образование - Универзитет

Во Општина Струмица, од учебната 2005/2006 година, се отворија дисперзирани студии по градинарско-цвекарски насоки од Факултетот за земјоделски науки и храна.

Слика32 Средни училишта во општина Струмица

4 ОЦЕНА НА СОСТОЈБАТА СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

1.6 Тематска област-Отпад

4.1.6.1 Законската регулатива која ја регулира областа

Во Поглавјето II од Закон за управување со отпадот („Сл. весник на РМ“ бр. 68/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 и 63/16)-Стратегија, планови и програми за управување со отпадот, детално го опишува процесот на планирање, како на национално, така и на локално ниво и ги дефинира барањата за планско-програмските документи. Основни документи за планирање и развој на управувањето со отпад се:

1. Национална стратегија за управување со отпадот (член 16 од Законот за отпадот);
2. Национален план за управување со отпадот (член 17 од Законот за отпадот);
3. Национална програма за управување со отпадот (член 19 од Законот за отпадот);
4. Планови и програми за управување со отпадот на ЕЛС (член 18 и 19 од Законот за отпадот).

Во согласност со Законот за управување со отпадот, општините се одговорни за управувањето со одредени видови отпад и тоа: организација на собирање, транспорт и депонирање на комуналниот отпад, надзор над транспортот и депонирање на индустрискиот неопасен отпад, одлучување во врска со локациите на капацитетите за управување со отпад;

издавање на локални прописи за управување со отпад, финансирање и надзор над затворањето на дивите депонии и прекинута работата на капацитетите за управување со отпад.

4.1.6.2 Управување со отпад во општина Струмица

Со комуналниот и другиот неопасен отпад во Општина Струмица, управува Јавното комунално претпријатие "Комуналец" Струмица, кое е основано од Општината за вршење на комуналните дејности на територијата на општина Струмица и по својот карактер, претставува претпријатие од посебен интерес за градот и населението. Со различните видови опасен отпад се постапува како што е опишано подолу, во следното поглавје.

1.6.2.1 Видовина отпад во општина Струмица

Видовина отпад, кои се генерираат во општина Струмица, се:

- комунален отпад;
- земјоделски и биоразградлив отпад;
- индустриски отпад;
- медицински и ветеринарен отпад;
- други видовина отпад.

Комунален отпад

Комуналниот цврст отпад, е еден од основните типовина отпад што се создаваат. Истиот е составен од отпад од домаќинствата, од миенето и метењето на улиците и од отпадоци од паркови и зеленило, комерцијално институционален отпад и отпадоци што се создаваат во индустријата, со карактер сличен на отпадот од домаќинствата. Само мал процент од отпадот од домаќинствата има опасни својства (батерии што содржат тешки метали и киселини, маслени бои и растворувачи сл.).

Стапката на создавање отпад во Македонија е меѓу 253 и 313 кг/жител/година, а специфичната тежина на отпадот генериран од едно домаќинство изнесува од 112 до 127 кг/м³ и околу 96 кг/м³ комерцијален отпад од објекти.

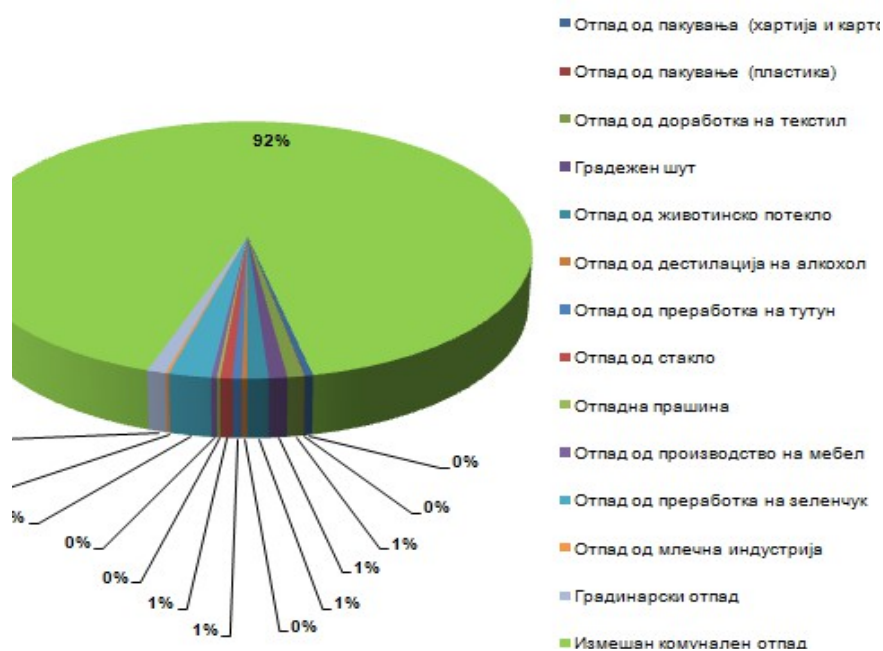
Прецизни мерења за количината на комунален отпад, кој се собира од градот Струмица и населените места и се транспортира и депонира на градската депонија, не се вршат. Количината на комунален отпад се пресметува врз база на запремината на транспортните возила и извршената работа.

Во Табела 7, прикажан е составот на комуналниот отпад за 2015 година. Податоците за комунален отпад се од годишниот извештај за постапување со отпад, кој ЈП КД "Комуналец" го има поднесено во Министерството за животна средина и просторно планирање Секторот отпад.

7 Во согласност со член 39 од Законот за управување со отпад, став 1. I Правните и физичките лица кои ги вршат дејностите на собирање, транспортирање, складирање, третман, преработка, отстранување и промет (увоз, извоз и транзит) на отпадот се должни да водат евиденција, а во согласност со став 8 I Правните и физичките лица од ставот (1) на овој член се должни, еднаш годишно, податоците од евиденциите - во вид на консолидиран извештај на пропишан образец - да ги доставуваат до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, најдоцна до 31 јануари во тековната за претходната година.

Табела 7 Составна комунален отпад (2015 година)*

Фракција	Застапеност (%)	Вкупно (м ³)
Отпад од пакувања (хартија и картон)	0.4%	162
Отпад од пакување (пластика)	0.02%	11
Отпад од доработкана текстил	0.87%	345
Градежен шут	0.95%	378
Отпад од животинско потекло	1.09%	431
Отпад од дестилацијана алкохол	0.26%	105
Отпад од преработкана тутун	2.6%	185
Отпад од стакло	0.63%	249
Отпадна прашина	0.16%	65
Отпад од производствона мебел	0.29%	115
Отпад од преработкана зеленчук	2.1%	860
Отпад од млечна индустрија	0.15%	63
Градинарски отпад	0.99%	394
Измешан комунален отпад	91.6%	3.6184,5
Вкупно	100%	39.547,5

Слика 33 Фракцијна комунален отпад

Најголем дел од фракциите отпад, се одлагаат на санитарната депонија И Шапкарев, која се наоѓа во с. Доброшинци, а помал дел на диви (незаконски) депонии од страна на жителите и тоа претежно во руралните деловина Општината.

Земјоделски и биоразградлив отпад

* Извор: ЈП КДИ Комуналец - Струмица

Земјоделскиот отпад, главно, се именува како нуспроизвод од земјоделството, т.е. овие видови отпад ги претставуваат фракциите од земјоделските активности што може да се рециклираат, а тоа се најчесто корисните делови од растителниот отпад, или пак малата количина на животинскиот отпад, кој се сретнува во руралните средини на Општината.

Речиси најголемиот дел од комуналниот отпад припаѓа на органскиот биоразградлив отпад, каде припаѓа и земјоделскиот отпад.

Во Општината не постојат посебни системи за третман на овој вид отпад и истиот заедно со останатите фракции од комуналниот отпад се подига и се депонира на санитарната градска депонија „Шапкарев“. Ваквата практика е спротивна од европските норми, кои се транспонирани во националното законодавство и препорачуваат одделување на корисната фракција на отпад и нејзино повторно искористување.

Градежниот отпад и шут

Градежниот отпад и шутот, се резултат од изградба на објекти и градежна инфраструктура, целосно или делумно рушење на објекти и градежна инфраструктура, уредување и одржување на патиштата. Тој обично се состои од: бетон, тули, арматурни шипки, асфалтни плочи, асфалтни покриви, градежно дрво, гипсени плочи, камења, почва, огради и останато. Се среќаваат и одредени опасни состојки, како што се: флуоресцентни цевки, азбест, олово, жива и бои.

Годишното генерирање на овој тип отпад во голема мера зависи од градежните активности во јавниот и приватниот сектор, а проценетите количини се темелат на искуствата од другите земји и изнесуваат од 230 до 250 кг/жител/годишно. Ова значи дека просечното годишно количество на создаден градежен отпад и шут би изнесувало околу 13.122 тони/годишно. Депонирањето на инертниот отпад, претходно се вршело на депонијата „Тркајнав“. По затворањето на истата, депонирањето на овој вид на отпад се врши на санитарната градска депонија „Шапкарев“.

Слика 34 Депонија за инертен отпад „Тркајнав“

Индустрискиот отпад

Индустрискиот отпад се создава при производните процеси во индустријата, во однос на количините, својствата и составот се разликува од комуналниот отпад. Истиот се дели на опасен и неопасен. Отпадот кој доаѓа од индустриите, како и останатиот комунален отпад, се собира и

се депонирана санитарната градската депонија I Шапкарг лоцирана во с. Доброшинци. Јавното комунално претпријатие врши собирање, транспортирање и депонирање на комуналниот отпад приближно од 1.748 правни субјекти на територијата на општина Струмица.

Медицинскиот отпад

Медицинскиот отпад е отпад кој се создава во медицински здравствени институции, кој настанува како производ на употребени средства и материјали во лекувањето, истражување и контрола. Неговите својства се: штетност, токсичност, канцерогеност и инфективност по овие својства тој се разликува од комуналниот отпад. Количината на опасен отпад, кој се создава во здравствените установи во општина Струмица, изнесува 8 т/годишно.

Поголеми државни здравствени установи на територијата на општина Струмица се: ЈЗУ I Општа болница, ЈЗУ Здравствен дом, ЈЗУ I Центар за јавно здравје. Покрај овие, постојат и голем број помали приватни установи кои претежно бројат 1-2 вработени. Со оглед на фактот што медицинскиот отпад е специфичен вид отпад, кој бара специјален третман, потребна е точна евиденција на бројот на регистрирани ординации, проценка на генерираниот отпад и развиена свест кај медицинските лица. Медицинските установи на територијата на општина Струмица, имаат склучено договор за собирање, транспортирање и депонирање на медицинскиот отпад со Трговското друштво за еколошки, комунални и други услуги (ТДЕКДУ) ЕКО КЛУБ ДООЕЛ Битола. Во согласност со Дозволата, компанијата врши термички третман (инценерирање) на отпад од здравствена заштита на луѓето или животните и/или истражувања од областа на здравствената заштита сите шифри на отпад под број 18 во Листата на видови отпади (ИСл. весник на РМв бр. 100/05). Термичкиот третман на овој вид отпад се врши во инсталацијата која се наоѓа на локацијата во Логоварди, во Битола.

Други видови на отпад

Други видови на отпад, кои претставуваат сериозна закана за квалитетот на животната средина, а имаат карактерна опасен отпад се:

- потрошени батерии и акумулатори,
- отпадни масти и масла,
- искористени возила,
- отпад од електрични и електронски апарати.

Овие видови на отпад се сретнуваат на местата за собирање на комунален отпад или покрај нив. Сегашната практика не ги задоволува стандардите за управување со ваков вид отпад, но бидејќи се работи за опасен отпад, Државата треба да изнајде решение за негово сепарирање и соодветно управување, а Општината да ги почитува дадените насоки.

Подолу се наведени посебните видови на отпад со кои се управува соодветно во Општината:

- Отпад од електрични и електронски апарати: со овој вид на отпад управува Компанијата ИЊУ ФЛЕШВ ДООЕЛ Струмица, која поседува Дозвола за вршење на дејност складирање, третман и преработка на електронски отпад, издадена од Министерството за животна средина и просторно планирање на Р. Македонија, бр. 11-8827.

-
- Отпад од батерии и акумулатори: Дозвола за преработка, третман и складирање на отпад од батерии и акумулатори поседува, претходно наведената Компанија, ИЊУ ФЛЕШВ ДООЕЛ Струмица со бр. 11-8827.

1.6.2.2 Собирање и транспорт на отпад во општина Струмица

Собирањето на комуналниот цврст отпад од домаќинствата, индустриските капацитети и здравствените установи, се врши од страна на ЈПКД „Комуналец“-Струмица. Комуналното претпријатие „Комуналец“, ги извршува своите активности во согласност со Законот за јавни претпријатија („Сл. весник на РМ“ бр. 38/96, 6/02, 40/03, 49/06, 22/07, 83/09, 97/10, 6/12, 119/13, 41/14, 138/14, 25/15, 61/15 и 39/16), Законот за комунални дејности („Сл. весник на РМ“ бр. 45/97, 23/99, 45/02, 16/04, 5/09, 95/12, 163/13, 42/14, 44/15, 147/15 и 31/16), Законот за управување со отпад („Сл. весник на РМ“ бр. 68/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 и 63/16), Одлуката за комунален ред („Сл. гласник на општина Струмица“ бр. 16/08) и Одлуката за одржување на јавна чистота („Сл. гласник на општина Струмица“ бр. 16/08), донесени од Советот на Општина Струмица.

Активностите коишто ги извршува ЈПКД „Комуналец“-Струмица се:

- собирање, транспортирање и депонирање на отпад;
- одржување на јавната чистота во градските и приградските населби;
- уредување и одржување на животната средина (градски паркови, зеленило и парк-шуми и др.).

Работете на Јавното претпријатие се организираат низ пет работни единици (Р.Е.):

- Р.Е. I Чистота;
- Р.Е. I Зеленило;
- Р.Е. I Водоводи Канализација;
- Р.Е. I Погребна дејност и
- Р.Е. I Пазари на платна служба.

Организираното собирање на отпад во општина Струмица, се врши во следниве населени места:

- градското централно подрачје со населените места: Дабиле, Куклиш, Градско Балдовци и Добрејци со 10.800 домаќинства;
- населено место Муртино со 450 домаќинства;
- населено место Банско со 450 домаќинства;
- населено место Сачево со 100 домаќинства;
- населено место Габровско со 30 домаќинства.

Во согласност со податоците добиени од ЈПКД „Комуналец“-Струмица, дневното количество на генериран комунален отпад изнесува 35.957 кг/ден, односно околу 36 т/дневно.

Собирањето на комуналниот цврст и технолошкиот отпад, се врши во специјални садови и тоа: 320 контејнери со запремина од $1,1 \text{ м}^3$, распоредени во централното градско подрачје, 40 контејнери со запремина од 5 м^3 распоредени на територијата на градот, во индустриската зона, и приградските населби, и 5000 кантиза отпад од 120 л, распоредени на физички лица.

За собирањето на комуналниот цврст отпад, на територијата на Општината, поставени се контејнери за собирање на:

- мешан комунален отпад,
- хартија (трговски објекти и јавни институции),
- ПЕТАмбалажа (јавни површини), и
- комбинирано собирање на ПЕТАмбалажа и хартија (јавни површини и урбани заедници).

Собирањето на комуналниот цврст отпад се реализира во согласност со изработената Програма за одржување на јавната чистота на подрачјето на општина Струмица од ЈПКД ИКомуналецв. Динамиката на изнесување, транспортирање и депонирање на комуналниот цврст отпад, изготвена е во зависност од густината на населението, количината на отпадот и условите за изнесување истиот.

Динамиката на празнење на контејнерите, е во согласност со програмата, односно два пати неделно.

Изнесувањето на отпадот се врши непрекинато, систематски и без застој. Повремен застој може да се појави само во случај на лоши временски услови.

Генерираниот комунален отпад од Општина Струмица, се одложува на санитарната градска депонија ИШапкарев, која е позиционирана во с. Добрашинци на оддалеченост од 15 км од Градот Струмица. До самата локација се пристига преку асфалтиран пат. Депонијата е опкружена со заштитна ограда, но истата е далеку од стандардите кои треба да се применуваат за една санитарна депонија или пак депонија со запазени минимум технички критериуми.

Вкупната површина на санитарната градска депонија ИШапкарев изнесува 12 ха, со координати X-763.873,149 и Y-459.944,779.

Слика 35 Депонија ИШапкарев

Санитарната градска депонија ИШапкарев, не е уредена и оспособена за селектирање и рециклажа на целиот комунален отпад. На депонијата се одвиваат процесите на планско

одлагање и депонирање на комуналниот отпад. Оваа локација е во употреба од 1986 година. Начинот на депонирање на комуналниот цврст отпад на санитарната градска депонија ИШапкарв, ќе се одвива на погоре опишаниот начин, сега до изградбана регионална депонија. Депонијата ИШапкарв е избрана за можна локација за идната регионална депонија за Југоисточниот плански регион, како резултат на тоа што ги исполнува минимум техничките услови.

1.6.2.3 Дивидепониив општинаСтрумица

Неправилното одложување на отпадот, е еден од проблемите на општината. Неразвиената свест кај граѓаните и расфрлањето на отпадот на секаде е проблем за кој што треба да се изнајде решение, затоа што впечатокот што се добива е дека општината не води грижа за управувањето со отпадот.

Заради несоодветното одлагање на отпадоците и расфрлање на истите насекаде, се јавува потреба од рачно чистење и метење.

Значително количество отпад е расфрлано на јавните површини. Одлагањето на отпадот од страна на граѓаните не е секогаш во согласност со правилата за колективно собирање на отпадот во контејнери. Често патини се користат контејнерите, туку отпадот се депонира покрај контејнерите, врз зелените површини, во малите кантички во парковите (наменети за ситни отпадоци), или пак во неурбанизираните деловина Општината, покрај патиштата. Тоа резултира со дивидепонија од постојани привремен карактер. На територијата на Општина Струмица, има дивидепонија кои се наоѓаат во населените места: Просениково, Дабиље, Добрејци и Водоча.

Слика 36 Дивидепонија во с. Просениково и с. Куклиш

1.6.2.4 Стратешки определби, поврзани со стратешки документи кои ја покриваат оваа област

На национално ниво досега се донесени: Стратегија за управување со отпадот на Република Македонија (2008-2020) (ИСл. весник на РМв бр. 39/08), и Национален план за управување со отпадот (2009-2015) на Република Македонија (ИСл. весник на РМв бр. 77/09). Стратешки цели за управување со отпадот, дефинирани во Националниот план за управување со отпадот, се:

- Усогласување на националното законодавство, кое се однесува на управување со отпад, со барањата и стандардите пропишани со законодавство на ЕУ со сите сектори на општеството;
- Воспоставување ефективни институционални и организациски структури во сите фази на спроведување на новиот систем за управување со отпад;

- Зајакнување на човечките ресурси и капацитети во јавниот и приватниот сектор и постапно градење мрежана капацитетиза третман/депонирање на отпад;
- Воведување стабилни финансиски и стимулативни економски механизми, за да се обезбеди доволен и сигурен прилив на средства, со цел да се покријат целосните трошоци за обезбедување на интегрален систем за управување со отпадот;
- Имплементација на мерката за загадувачот плаќа;
- Воспоставување на нов систем за управување со отпад, кој ќе ги интегрира основните карактеристики за одржливо управување со природните ресурси, заедно со политиката на интегриран производ и со политиката за интегрално спречување и контрола на загадувањето;
- Спречување на емисиите во животната средина, како и други штетни ефекти по здравјето и добросостојбата на луѓето, животните и вегетацијата, како резултат од несоодветното управување со отпадот;
- Примена на ефикасни и ефективни техники во однос на трошоците за собирање, транспорт, сепарација, времено складирање и третман/преработка на сегрегираниот тековинот отпад;
- Обезбедување депонии за инертен, опасен и неопасен отпад, и други капацитети за финално депонирање на отпадот, во целосна согласност со европските стандарди;
- Воспоставување на инвентарна нестандардна депонија и други оптоварувања на животната средина, кој ќе содржи информации за проценетиот ризик, и за измерените влијанија врз животната средина.

1.6.2.5 Проблеми во однос на управувањето со отпад во општина Струмица

- Депонијата Шапка во с. Доброшинци не е во согласност со законските барања за основање депонија за комунален отпад. На истата не се врши собирање и контрола на исцедок/заштитана депониско течно, нема контрола и евидентирање на депонискиот гас. Односно депонијата е изворна загадувачка почвата и подземните води;
- На депонијата Шапка нема вага за мерење на количината на комуналниот отпад;
- ЈПКД/Комуналец е несоодветно опремено. Возниот парк на Претпријатието е застарен и недоволен, заради што не е покриена целата територија на општината со услуги. Процентот на покриеност на територијата на општината со услуги од ЈПКД/Комуналец, изнесува 70%.
- Постојат диви депонии на неопасен и инертен отпад. Постојните практики на отстранување на отпадот не се во согласност со стандардите за управување со отпадот, т.е. дивите депонии претставуваат ризик во поглед на загадувањето на воздухот, почвата, површинските води и подземните води, како и потенцијални ризици за биолошка разновидност, земјоделското земјиште и здравјето на луѓето, како последица од депонирање на мешано опасен и неопасен отпад;

- Несоодветно собирање, транспорт и депонирање на отпадот. При собирањето, транспортот и депонирањето на отпадот не се води сметка за видот на отпадот. Практика на ЈПҚД Комуналецв е собирање на несепариран комунален и индустриски отпад (неопасен и опасен). Повремено собирање на дел од рециклабилниот отпад во општината во голема мерка го врши неформалниот сектор и мал дел од овластени субјекти за собирање и третман на отпадот. Главно се собира: хартија, метали и пластика (ПЕТ пакувања).
- Неразвиена свест кај граѓаните и ограничени познавања за проблемите со отпадот, потенцијалните ризици од опасниот отпад и негативните ефекти врз здравјето на луѓето и животната средина и природата, опциите за успешно управување со него, за тоа што е санитарна депонија, што е современ капацитет за третман на отпад, важноста на плаќањето за услугите на собирање и депонирање на отпадот и сл.

1.6.2.6 Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на управувањето со отпадот во општина Струмица:

- Целосна примена на Законот за управување со отпадот и подзаконските акти;
- Приспособување на идниот регионален пристап за управување со отпадот;
- Воспоставување база на податоци за создавачите на сите видови отпад и начин на негово управување;
- Развивање и имплементирање на систем за сепарирање на отпадот и негов третман;
- Лоцирање на еколошки дворови, собирни пунктови и сл. каде што граѓаните ќе можат да го одложат отпадот, заради негово сепарирање по видовина отпад;
- Редовна контрола од страна на овластениот инспектор за животна средина од Општина Струмица за инсталациите кои имаат Дозвола за вршење на дејност складирање, третман и преработка на отпад, а кои се наоѓаат во урбаното подрачје на територијата на општина Струмица;
- Расчистување на дивите депонии и нивно рекултивација и ревитализација;
- Подигање на јавната свест за соодветно управување со отпадот и едукација за потенцијалните ризици од несоодветното управување, како и организирање кампањи и акции за стимулирање на активностите за собирање и селектирање на отпадот со прикажување на бенефициите од ваквите активности. Целни групи би биле создавачите на отпадот во неформалниот сектор;
- Создавање услови за формирање на јавно-приватни партнерства, со што ќе се покрие територијата на Општината која не е опслужена од ЈПҚД Комуналец Струмица, се до воспоставување на интегриран регионален систем за управување со отпад.

1.7 Тематска област-Вода

4.2.1 Управување со Води

Оваа тематска област опфаќа: водоснабдување, отпадни води, регулирањена водотеции квалитетна води/мониторинг.

4.2.2 Законска регулатива која ја регулира областа

Состојбата со квалитетот на водите првенствено се однесува на: водоснабдувањето (системиза водоснабдување и поединечни извори), нивното искористување (за задоволувањена потребите на населението, индустријата и земјоделството) и собирањето и одведувањето на искористените (отпадните) и атмосферските води.

Стратешката рамка во водите е поставена со Националната стратегија за води, Водостопанската основа, а во тек се подготвувана Плановиза управување со сливни подрачја. Правната рамка, која ја регулира областа, е Закон за водите (ИСл. весник на РМв бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12 и 23/13); Закон за животна средина (ИСл. весник на РМг бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12 и 93/13); Закон за здравствената заштита (ИСл. весник на РМв бр. 17/97, 10/04, 84/05, 111/05, 65/06, 5/07, 77/08, 67/09, 88/10, 44/11 и 53/11); Закон за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води (ИСл. весник на РМв бр. 68/04, 28/06, 103/08, 17/11 и 54/11); Правилник за начинот на определување и одржување на заштитни зони околу изворите на вода за пиење (ИСл. весник на РМв бр. 17/83); Правилник за безбедност на водата (ИСл. весник на РМв бр. 46/08); Уредба за класификација на водите (ИСл. весник на РМв бр. 18/99); Уредба за категоризација на водотеките, езерата, акумулациите и подземните води (ИСл. весник на РМв бр. 18/99 и 71/99), каде се врши класификација на површинските води (водотеци, езера и акумулации); [Правилник за содржината и начинот на подготвување на плановите за управување со речните сливови](#) (ИСл. весник на РМв бр. 148/09); [Правилник за методологијата за процената на речните сливови](#) (ИСл. весник на РМв бр. 148/09); [Правилник за содржината и начинот на подготвување на програмата на мерки](#) (ИСл. весник на РМв бр. 148/09); [Правилник за содржината и начинот на подготвување на информациите на картографските прикази за активностите за мониторинг на водите](#) (ИСл. весник на РМв бр. 148/09); [Одлука за формирање на национален совет за води](#) (ИСл. весник на РМв бр. 149/09); [Правилник за методологијата за содржината, начинот и постапката, ревидирањето на водостопанската основа на РМ](#) (ИСл. весник на РМв бр. 148/09), како и Правилник за начинот на земањемостри и метода на лабораториска анализа на водата за пиење (ИСл. службени лист на СФРЈв бр. 33/87).

4.2.3 Состојба со водите во општина Струмица

Со објектите и инсталациите, кои го сочинуваат водоснабдителниот систем на територијата на општина Струмица, управува ЈП КДИ Комуналецв Струмица.

4.2.3.1 Водоснабдување

Население:

Општина Струмица, има вкупно 54.676 жители, од нив околу 99% се покриени со водоснабдителниот систем, и тоа преставува бројка од околу 8.600 домаќинства.

Водоснабдителни ресурси:

✓ Акумулација Турија:

Водоснабдувањето на населението во Општината се врши преку акумулацијата “Турија”, како главен водоснабдителен ресурс, кој се наоѓа на реката Турија, на приближно 18 km од градот Струмица и е со капацитет од 50 милиони m³.

Слика 37 Акумулација Турија

✓ Акумулација Водоча

Како резервен водоснабдителен ресурс е акумулацијата „Водоча“, која се наоѓа на во сливот на р. Водоча 4.5 km спротивно од с. Водоча и 14 km западно од Струмица. Покрај тоа што е наменета како резерва за водоснабдување на градот Струмица, водата од оваа акумулација се користи и за наводнување на дел од Струмичкото поле со површина од 3.100 ha.

✓ Акумулација Маркова Река

Акумулацијата Маркова Река е наменета да обезбеди вода за водоснабдување на околу 5000 жители во населените места Куклиши, Свидовица и вода за наводнување на околу 300 ha плодно земјоделско земјиште во атарот на населените места Куклиш, Свидовица и Градско Балдовци.

Дистрибутивен систем

Системот за водоснабдување се состои од две зони (ниска и висока). Ниската зона опфаќа околу 90% од урбаното подрачје и се наоѓа на 225-260 метри надморска височина. Таа е изградена како прстенеста водоводна мрежа. Резервоарот за ниската зона е со волумен од 5.000 m³ и висина од 6.0 метри.

Дистрибутивната мрежа на градот Струмица, е со должина од околу 128 km, составена од примарни и секундарни цевководи. Постојниот систем не е унифициран и не е соодветен на потребите и планскиот развој на Градот.

Во системот се присутни цевки, постари од 30 години, изработени од различни материјали: ПВЦ-27%, салонит-27%, ПЕ-25%, лиено железо поцинкувани-20% и од

друг материјал 1% (примарни и секундарни цевоводи), додека пак кај разводната мрежа за населените места, цевките се ПЕ-100%.

Структура на водоводна мрежа

Слика38 Структурна водоводна мрежа

Од друга страна, дистрибутивниот систем се карактеризира со доста непостојани и варијабилни притисоци што предизвикува чести дефекти и истекување на големи количини на вода. Отсуствуваат потребните регулатори на притисок и вентили што дополнително го отежнува процесот на тековното одржување. Комбинацијата на овие фактори: староста и материјалите од кои се составени и притисоците, доведува до несоодветно обезбедување на услугите, висок степен на загуби на вода, кој изнесува и до 46,78%, и ризици поврзани со квалитетот на водата.

Од овие причини ЈПКД „Комуналец“ има изработено програма¹⁰ за реконструкција на постојната дистрибутивна мрежа.

Дополнително, преку ИПА Програмата ќе се обезбеди:

- Доволноколичествена висококвалитетна вода за пиење на населението за агломерација Струмица;
- Намалување на загубите во водоснабдителниот систем (кои сега изнесуваат 40%);
- Зголемување на уделот на домаќинства, приклучени на водоводна мрежа, преку рехабилитација на постоечките и изградба на нови водоснабдителни системи за агломерација Струмица.

Должината на главните цевководи во системот (примарна и секундарна) се изведени со вкупна должина од околу 128 km и со профили од Ø 25 mm до Ø 600 mm, додека пак кај разводната мрежа за населените места се со должина од околу 40,5 km, со профили од Ø 140 до Ø 200 mm.

Со вода за пиење е снабден целиот град, како и населените места Баница, Дабиле, Просениково, Добрејци, Водочаи Градско Балдовци.

¹⁰ Во тек е имплементацијата на МЕАГ Програмата, каде ќе се обезбеди водовод до населените места како и реконструкција на застарената водоводна мрежа (Извор: Општина Струмица)

Необработената вода се пречистува во постојната Филтер станица која е лоцирана околу 1 км западно од Градот. Истата е со капацитет од 240 л/сек.

Фабриката за вода има резервоар за чиста вода со капацитет од 1.250 м³. Максималната височина на водата во резервоарот изнесува 285 метри надморска височина, а дното на резервоарот е на надморска височина од 280 метри. Водата од резервоарот за пречистување одив во водоводната мрежа.

Испорачаната количина на пречистена вода во 2015 година, заедно за населението, индустријата и стопанството, изнесува 4.249.700 м³/годишно, со просечна потрошувачка од 240 л/сек.

КОНТРОЛА НА КВАЛИТЕТ НА ВОДАТА

1. Мониторинг на квалитет на водата од вештачки езера (акумулации)

Центрите за јавно здравје вршат редовен мониторинг на квалитетот на водите од вештачките езера (акумулациите) кои имаат значење за водоснабдување или рекреација. Со оглед на ова, од страна на ЈЗУ Центар за јавно здравје¹¹ направени се испитувања на квалитетот на водите од акумулација И Туријав (како основен водоснабдителен ресурс на територијата на општина Струмица) и акумулација И Водочав (која служи како резерва за водоснабдување на град Струмица).

Во согласност со добиените резултати од мерењата, акумулацијата И Туријав припаѓа во ИИИ-В класа во односна физичко-хемиската анализа, а акумулацијата И Водочав во ИИИ-ИВ класа. Во односна бактериолошките испитувања и двете акумулации припаѓаат во И класа.

2. Мониторинг на површинските води од здравствено еколошки аспект

Од направените мерења на површинските води од река Струмица и река Водочница, од страна на ЈЗУ Центар за јавно здравје во Струмица, констатирано е дека, двете реки припаѓаат на ИИИ-В класа, додека пак во однос на бактериолошките анализи, река Струмица припаѓа на И-ИИ класа, додека река Водочница припаѓа на И-класа.

3. Здравствена исправност на вода од локални јавни објекти, во и вон населени места (чешми, бунари, извори и др.)

За испитувања на здравствената исправност на вода од локални јавни објекти во населени места во Струмица, ЈЗУ Центар за јавно здравје во Струмица, има извршено испитување на физичко-хемиските и бактериолошките анализи на 7 примероци вода. Од испитаните примероци на вода, % на неисправност на вода е ист кај физичко-хемиските параметри и бактериолошките, односно изнесува 28.57, (неисправни физичко-хемиски 2 примерока и исто толку неисправни бактериолошки).

Здравствената исправност на водата од локалните јавни објекти вон населени места (од 21 примерок), е следната:

11 Извор: Извештај за реализација на програмските задачи согласно националната годишна програма за јавно здравје на Република Македонија за 2015 година

- Од аспект на физичко-хемиските параметри, неисправни се 2 примерока на вода, односно 9.5% и
- Од аспект на бактериолошки параметри неисправни се 9 примерока на вода, т.е 42.9%.

4. Квалитет на вода за пиење во градот Струмица

Во согласност со програмските задачи од Националната годишна програма за јавно здравје на Република Македонија за 2015 година, извршени се физичко-хемиски и бактериолошки анализи на водата за пиење во градот Струмица. Од 196 примероци на вода, анализите покажале дека нема бактериолошки неисправна вода за пиење, додека процентот на неисправни примероци од аспект на физичко-хемиските анализи изнесува 4.1, односно 8 од вкупно 196 примероци се неисправни.

Испорачана и фактурирана вода

Во текот на 2015 година, од фабриката за преработкана вода, испорачани се 4.249.700 м³ вода за пиење, од кои:

- 1.895.000 м³ -фактурирано за домаќинства;
- 373.335 м³ -фактурирано за јавниот, комерцијалниот и индустрискиот сектор
- 1.977.365 м³ -наменски употребена и нефактурирана вода (фонтани, зелени површини, хидранти) и загуби во мрежата.

Евидентирани се загуби на вода во системот, што ја потврдува состојбата со застарена водоводна мрежа, односно составот и состојбата на цевките.

Цената за вода ја донесува Советот на Општината, на предлог на ЈКПД „Комуналец“ се движи со вредност од 31,20 денари за домаќинства и 43,87 денари за индустрија. Овие цени се креирани и се во согласност со постојната методологија за пресметка на цената на водата во Република Македонија, во согласност со Законот за снабдување на вода за пиење и одведување на урбани отпадни води.

Во постојната методологијата, не е вграден концептот на систем за поврат на средства, и моделот на загадувачот плаќа. Во иднина со донесување на новиот тарифник за води каде ќе биде инкорпориран тој концепт, се очекува соодветно и правилно регулирање на цената на водата.

Предвидени приклучоци на водоснабдителен систем:

Потребите за вода се согледуваат во согласност со претпоставките за прирастот на населението. Како потрошувачи на вода, приклучени на градскиот водоснабдителен систем, се предвидуваат:

- населението на населените места: Мемшли, Орманли, Дорломобос и Чепели;
- индустрија, јавни институции и стопанство-постојните индустриски капацитети, јавни институции и стопанство како и новопланираните индустриски зони: Сачево, Север и ТИРЗ, станбено деловните спортско рекреативен комплекси, и
- наменски употребена нефактурирана вода и загуби на вода.

4.2.3.2 Одведување на отпадни води-канализационен систем

Канализациониот систем на град Струмица се состои од канализациона мрежа за фекална (колекторски систем) и атмосферска отпадна вода.

Канализацијата на град Струмица е засебна и водителна систем од гравитацион тип, испуштаат во реципиентите реките Тркања и Водоча. Должината на цевките за канализација на фекални и атмосферски води изнесува 110 км, изградена од различни материјали:

- азбест цементни АЦЦ-82%.
- пластични ПВЦ материјал-9% и
- полиетиленски цевки-9%.

Слика 39 Структурна канализациона мрежа²

Канализационите цевки се поредени по уличните оски, со заеднички ревизиони шахти за фекални и атмосферски води.

Фекалната канализација се состои од единаесет главни колектори (K1 - K11), на кои се поврзани со секундарниот канализационен систем. Сите колектори се поврзани со еден главен колектор (K0) преку кој отпадната вода се испушта во реката Тркања. Атмосферската канализација ги опфаќа каналите за одвод на водата од градската област, како и каналот за одвод на надворешните површински води од градското подрачје. Водите од атмосферската канализација во градското подрачје се организирани во девет главни колектори (K1 - K8 и K11). Испустот на колекторите K1, K2 и K3 е директно во реката Водоча, додека колекторите K4, K5, K6, K7, K8 и K11 се испуштаат во отворениот канал "Крушевска Република", која се влева во реката Тркања.

Проблеми поврзани со канализациона мрежа

Проблеми поврзани со канализационата мрежа:

- канализационата мрежа е направена од мали и неадекватен број цевки;

¹² Извор: Мастер план за водоснабдување и канализациона мрежа за агломерација Струмица 2014

- системите за собирање на отпадна и атмосферска атмосфера вода се изградени заедно со комбинирани шахти, со едно пристапно место, т.е. бројот на шахтите е неадекватен и поврзувањето е направено без изградба на дополнителни шахти;
- на шахтите е поставено само едно капако на место два;
- често се запуштања и прелевања на канализациониот систем, како резултат на несоодветна изградба на канализациониот систем (при обилни дождови водата од погорната комора се прелева во канализациониот систем преку отворите за пристап, со што го преоптоварува канализациониот систем и се натрупува големо количество отпад (седименти друго).

4.2.3.3 Отпадни води

Поради отсуството на пречистителна станица за третман на отпадните води, во моментот не постојат достапни и веродостојни податоци за реалните количини на произведени отпадни води. Во согласност со меѓународното искуство, 90% од потрошувачката на вода завршува во канализација.

Главни потрошувачи на водата за пиење во општина Струмица се населението, јавниот сектор (училишта, болници, јавната администрација, итн.), комерцијалниот сектор (продажни места, трговија, хотели итн.) и индустријата (претпријатија кои ја користат водата за пиење во нивните производствени процеси и за дневните потреби). На територијата на општина Струмица, вкупно 34 индустриски претпријатија испуштаат отпадна вода со индустриско загадување. Остатокот на комерцијални и јавни потрошувачи испуштаат санитарна отпадна вода.

Отпадни води од домаќинства и јавни установи

Отпадни води главно се генерираат од населените места (т.е. домаќинствата) и комерцијалните објекти. Други извори на отпадни води се институционалните и рекреативните објекти. За населените места, протокот на отпадни води се утврдува врз основа на населението и квантитетот на водоснабдување.

Во моментот, канализациона мрежа има во градот Струмица и Муртино. Останатите домаќинства, кои не се поврзани на канализациската мрежа, користат септички јами или пак, директно испуштаат во најблискиот површински водоток или канал.

Домашните отпадни води од градот Струмица се испуштаат во реката Тркања, преку главниот колектор ДН1000. Градскиот канализационен систем опфаќа 95% од градот Струмица. Домашните отпадни води од Муртино исто така, се испуштаат во реката Тркања. Со канализационен систем се опфатени 35% од домаќинствата во селото.

Површината, која е покриена со канализациона мрежа изнесува 369 хектари. За сегашната состојба со филтрирано испуштање, прифатена е стапка од $L_{ин} = 0,12 \text{ л/с/ха}$. Вкупниот износ на инфилтрација е 3.826 м^3 .

Вкупните излезни количини отпадни води од домаќинства и јавни потрошувачи (работни места, хотели, ресторани, јавни установи, трговија, јавни служби, училишта и болници) се базираат на податоци за количината на фактурирана вода од ЈКП "Комуналец". Фактурираната вода за сите потрошувачи, освен домаќинствата (вклучувајќи ги индустриските капацитети и јавните потрошувачи), изнесува $373.335 \text{ м}^3/\text{ден}$ во 2015 година.

Индустрискиотпадниводи

Индустријата во градот Струмица е претставена главно од претпријатија од прехранбената индустрија (млечни производи, фабрика за обработка, фабрика за конзервирање на месо и земјоделски производи, рафинеријата за нафта, фабрики за вино и алкохолни пијалаци).

Текот на ефлуентот од отпадните индустриски води е пресметан врз основа на фактурирана потрошувачка на вода. Фактурираната потрошувачка на вода за потребите на индустријата за 2015 година изнесува 91,908 м³/год. Некои претпријатија користат вода од сопствени извори, па затоа оваа сума се зема само како 20% од фактурираната. Прифатено е дека 90% од потрошувачката на вода завршува во канализацијата.

4.2.3.4 Регулација на водотечи

Речниот слив на река Струмица, е дел од еден поголем прекуграничен речен слив кој има делови во Бугарија и Грција и гравитираат кон Егејското Море. Сливот на река Струмица го зафаќа крајниот југоисточен дел на Република Македонија и се протега во правец северозапад-југоисток. Вкупната површина на речниот слив на река Струмица на територијата на Република Македонија, изнесува 1.500 км², што изнесува 6.3 % од територијата на земјата. Сливот содржи повеќе водотеци што се формираат и спуштаат од највисоките делови на планината Плачковица. Извориште на сливот на реката Струмица е Радовишка Река која е на надморска висина од 1.540 м. Во Радовишкото Поле, Радовишката Река се спојува со Ораовичка Река, од каде до влезот во Струмичко Поле го носи името Стара Река. Поминувајќи ја клисурата помеѓу Радовишката и Струмичката Котлина, оваа река влегува во Струмичката Котлина и го носи името Струмица. Реката Струмица низ Струмичката Котлина прифаќа голем број на поројни водотеци, кои депонираат огромен нанос во речното корито. Реката Струмица, на територијата на Република Македонија, има должина од 751 км и дренира сливна површина од 1.650 км². Средниот проток на река Струмица кај Ново Село, изнесува 3.86 м³/сек. Најголемиот проток се јавува во февруари, март и април, а најмалите протоци во август и септември. Во Река Струмица се вливаат четири притоки: Ораовичка Река, Плаваја, Турија и Водочница.

Во согласност со Нацрт Планот за управување со речен слив на река Струмица, потребата од вода за наводнување изнесува околу 136.220,000 м³ за целиот речен слив.

Основните објекти и постројки, преку кои се врши доведување на вода за наводнување на земјоделското земјиште како и за водоснабдување и производство на електрична енергија, во подрачјето на Река Струмица, се следните:

Главни вештачки акумулации:

- а) Акумулација Турија;
- б) Акумулацијата Водоча;

Микровештачки акумулации:

- а) Акумулацијата Маркова Река;
- б) Иловица и Дрвошка општина Босиловои
- в) Новоселска општина Ново Село.

Покрај ваквиот концепт за обезбедување на вода за наводнување, треба да се земат предвид, ограничените финансиски средства за одржување на веќе изградените системи и недоволно развиени институционални капацитети, компетентни да одговорат на предизвиците на климатските промени, кои претставуваат закана за идното одржливо земјоделско производство и рурален развој во овој регион.

4.2.3.5 Квалитетна површински води

Процената на квалитетот на површинските води се врши во согласност со пропишаните критериуми, дефинирани со постојната законска регулатива, Водостопанската основа на Македонија, поглавје "Заштитана водите" и др.

Во Република Македонија постои мрежа за следење на квалитетот на површински води, за што е задолжена Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија. Квалитетот на меѓудржавните реки се следи на 12 мерни места, со следниве параметри: pH вредност, видливи отпадни материји, забележителна миризба, боја, растворен кислород, заситеност со кислород, БПК₅, перманганатен индекс, степен на биолошка продуктивност, вкупни растворливи материји, вкупни суспендирани материји, амониум јон, нитрити, нитрати, железо, олово, цинк, кадмиум, хром Cr⁺⁶, специфични показатели, показатели на кислороден режим, показатели на минерализација, токсичност на хемиска смеса, најверојатен број на колиформни бактерии, радиоактивност, квалитет на вода пропишан со закон и проценет сумарен квалитет со испитувањата.

На територијата на општина Струмица, УХМР не врши мониторинг на води на река Струмица. Најблиско мерно место на кое се врши мониторинг на река Струмица е во Ново Село, општина Ново Село.

Во 2015 година, изработена е Мониторинг програмата за сливот на река Струмица, која се однесува на:

1. обемот и нивото или степенот на проток, до степен релевантен за еколошката и хемиската состојба и еколошкиот потенцијал
2. еколошката и хемиската состојба и еколошкиот потенцијал.

За следење на квалитетот на води во сливното подрачје на река Струмица, земени се 15 мерни места. Во следната табела, прикажани се сите мерни места за локациите кои припаѓаат на територијата на општина Струмица, односно: локациите на мерните места каде се земени примероци од вода, името на мерното место, должината, ширината и надморската висина.

Точка бр.	Имена мерно место	Ширина	Должина	Надморска висина
T11	Струмица1	41°25'49"	22°47'29"	220
T12	Струмица2	41°24'12"	22°51'56"	200
T13	Струмица3	41°23'21"	22°56'45"	195
T14	Акумулација Турија	41°33'16.96"	22°39'25.21"	381
T15	Акумулација Водоча	41°25'15.33"	22°33'57.36"	402

Во Табела 8 прикажани се резултатите од направените мерења на физичко-хемиски параметри од земените примероци на вода од водните тела во сливот на Струмичка река, кои припаѓаат на територијата на општина Струмица.

Табела 8 Концентрација на општите физичко-хемиски параметри во примероците вода од водните тела во сливот на Струмичка Река³

Водното тело	T	pH	Цонд	O ₂	ЦИ ⁻	SO ₄ ²⁻	П (вкупно)	NO ₃ ⁻	NO ₂ ⁻	NH ₄ ⁺	ДИН	Н (вкупно)
Струмица 1	20.3	7.94	470	6.2	34.5	43.1	0.29	1.80	0.21	0.21	1.94	2.50
Струмица 2	20.2	8.09	421	6.3	18.0	40.3	0.29	1.61	0.22	0.22	1.99	2.08
Струмица 3	21.2	8.11	372	8.1	18.0	32.0	0.29	0.77	0.21	0.21	1.71	2.50
Акумулација Турија	22.4	8.55	153	8.1	8.0	41.2	0.08	0.22	0.11	0.11	0.89	1.25
Акумулација Водоча	22.1	8.38	100	8.1	9.4	48.5	0.08	0.29	0.07	0.04	0.59	0.83

Во согласност со погоре прикажаните резултати, може да се заклучи следново:

- добиените резултати од анализата на хлориди, вкупен фосфор и вкупен азот, во согласност со уредбата за класификација на водите, сите води припаѓаат на В класа.
- Од анализа на нитрити и амонијак, во согласност со уредбата за класификација на водите, сите води припаѓаат на ИИИ-ИВ класа.
- Во однос на добиените вредностите добиени за нитрати, водите припаѓаат во И-ИИ класа во согласност со уредбата за класификација на водите.

Следењена биолошката компонента во водите

Биолошкиот мониторинг е користење на биолошки одговори за испитување на промените во животната средина, генерално промени кои имаат антропоген карактер.

Во Мониторинг Програмата на сливот на Струмичка река, за проценка на фитобентосот¹⁴, мерните места се групирани во четири кластери/групи. Во овој документ ќе се земе во предвид четвртиот кластер кој се однесува на акумулациите Турија (Т14) и Водоча (Т15).

Во двете водни тела доминира планктонскиот вид *Cyclotella ocellata* Пантоцек. Други видови кои имаат висока застапеност се *Rhodospira rubra* (Еhrenberg) O. Mjuller, *Achnanthes gracilimum* (Meister) Lange-Bertalot и претставници од родот *Cymbella* како што се *Cymbella affinis* Kützinger and *Cymbella cistula* (Ehrenberg) Kirchner.

Заклучок:

Сите испитувани водни тела на територијата на Струмица (локалитетите Т11-Т15), имаат слични хидролошки, биолошки и хемиски карактеристики. Реката Струмица има малку подобри еколошки карактеристики, бидејќи прима неколку реки од Беласица кои носат свежа вода со ниска концентрација на хранливи материи. Исто така, во овој дел, макрофитите и крајбрежната

¹³ Извор: Мониторинг програмата на сливот на Струмичка Река

¹⁴ Фитобентосот се смета за еден од важните биолошки елементи за проценка на еколошкиот статус на водните тела.

вегетација покажуваат добри резултати. Како резултат на тоа што акумулациите Турија (Т14) и Водоча (Т15) се под влијание на умерена ерозија што предизвика присуството на толерантни видовина еутрофикација кај фитопланктонот, фитобентосот и макрозообентосот.

4.2.3.6 Определби, поврзани со стратешки документи кои ја покриваат оваа област

Просторниот план на Република Македонија (2004-2020), дефинира интегрирано управување со водите, кое треба да биде засновано на принципите на одржлив развој, преку воведување практика за управување со речен слив. Основа за идното управување со квалитетот на водите во сливот на реката Струмица ќе биде Мониторинг програмата која се спроведува во рамките на Проектот за управување со сливот на реката Струмица, преку Проектот финансиран од Швајцарската агенција за развој и соработка (СДЦ).

Планските мерки, за подобрување на управувањето со квалитетот на водите, кои произлегуваат од националните политики се следниве:

- Зајакнување на капацитетите за подготвување и имплементација на планови за управување со речен слив на локално ниво;
- Спроведување на стратегија (што треба да биде донесена во наредниот период) за ратификација на Хелсиншката конвенција на УН/ЕЦЕ за заштита и користење на прекугранични водотеции меѓународниезера;
- Спроведување на Националната стратегија за води;
- Имплементација на Законот за води и комплетирање на подзаконските акти во согласност со барањата на ЕУ;
- Подобрување на локалната мрежа за мониторинг на површинските и подземните води;
- Учество на индустрискиот сектор во изготвувањето на Катастар на загадувачи и Регистар на загадувачки материји;
- Модернизација, изградба и доизградба на канализациони системи во урбани и рурални подрачја;
- Изградба на станица за претретман во поголемите индустриски капацитети;
- Санација на мрежата за водоснабдување;
- Доведување на оптимална состојба на системите за наводнување;
- Зајакнување и реорганизирање на системот за ефективна наплата на надоместоците за вода, и вградување на реалните трошоци за управување со отпадните води.

4.2.3.7 Проблеми во однос на управувањето со води во општина Струмица⁵

Идентификувани проблеми во однос на управувањето со води во општина Струмица се:

- Користење на вода за пиење како технолошка вода во индустриски капацитети;
- Голем % на загубина вода (46,78) во системот за водоснабдување;

¹⁵ Сњот анализа управување со водие дадена во ПРИЛОГ 5.2

-
- Недостаток на сеопфатни и сигурни податоци за квалитетот на ефлуентите;
 - Недостаток на сеопфатни и сигурни податоци за квалитетот на водите за различна намена;
 - Недоволни финансиски средства за спроведување на законската регулатива во оваа област;
 - Недоволна соработка на инволвираните страни во процесот на управување со водите;
 - Некомплетирана водоводна мрежа за населените места: Мемешли, Орманли, Дорломбос и Чепели;
 - Некомплетирана канализациона мрежа за сепаратно зафаќање на отпадните, фекалните и атмосферските води во индустриската зона СЕБЕР;
 - Некомплетна фекална и атмосферска канализација за населените места (Добрејци и Дабиле);
 - Недоизграден колекторски систем за отпадни води;
 - Непостоејќа пречистителна станица за отпадни води;
 - Загубитена отпадна комунална вода, се значителни: канализационата мрежа е направена од цевки со мал и неадекватен дијаметар, бројот на шахтите е неадекватен, и поврзувањата се направени без изградба на дополнителни шахти, што е извор на загадување на почвата и водите;
 - Загубената вода од главниот колектор се испушта во р.Тркајна без пред тоа да биде третирана;
 - Недостасуваат податоци за потрошувачката на вода за земјоделие и квалитетот на водата која се користи за наводнување на територијата на Општината;

4.2.3.8 Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на управувањето со водите во општина Струмица

Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на управувањето со водите во општина Струмица, се:

- Имплементација на мерките дадени во Планот за управување со речниот слив на река Струмица;
- Имплементација на Мониторинг програмата за управување со сливот на река Струмица;
- Имплементација на мерките дадени во програмата за водоснабдување, одведување, собирање и прочистување на урбаните отпадни води за Агломерација Струмица;
- Доизградба на водоводната мрежа во населените места: Мемешли, Орманли, Дорломбос и Чепели;
- Довршување на поставување на уреди за дезинфицирање на водата кај локалните водоводи во населените места: Мемешли, Орманли, Дорломбос и Чепели;

- Реконструкција на останатите 20% од водоводната мрежа/замена на азбестни цевки со ПВЦ;
- Обезбедување на водно право на сите корисници на вода и дозволи за испуштање во водите во согласност со националната законска рамка и ефикасна контрола над користењето вода;
- Изработка на елаборатив за заштитни зони околу зафатите за вода за пиење и загрозуени подрачја од водотек и вештачките езера;
- Соработка со невладините организации со цел спроведување на проект за подигнување на јавната свест за рационално користење и заштита на водите;
- Изработка на проект за проширување на капацитетот на иригациониот систем во согласност со потребите на земјоделството;
- Комплетирање на канализационата мрежа за сепаратно зафаќање на отпадните, фекалните и атмосферските води во индустриската зона СЕВЕР;
- Комплетирање на фекалната и атмосферската канализациона мрежа за населените места (Добрејци и Дабиле);
- Чистење на река Водочница и канализационен одводнување од подземни води;
- Изградба на пречистителна станица за град Струмица и Баница, Добрејци, Градско Балдовци, Сачево, Дабиле, Муртино, Просениково, како и Слободната Индустриска Зона I Сачево.
- Доградба на колекторскиот систем до станицата за прочистување;
- Контрола над примената на еколошките стандарди од страна на компаниите на територијата на Општината;
- Во согласност со законските прописи, општините се надлежни да ги издаваат Б-ИСКЗ дозволи со што директно се вклучени во процесот на ограничувањето на загадувањето на водите од индустриските објекти;
- Изградба на станици за претретман кај индустриските субјекти кои користат вода во технолошките процеси и контрола на квалитетот на испуштена вода во реципиент;
- Подготовка на катастар на загадувачина водата;
- Изградба на нови канали како би се задоволеле целосно потребите за заштита од порои;
- Изградба на одводни канали и потпорни сидови да се доведат ерозивните појави во контролирана граница.

1.8 Тематска област- Воздух

4.3.1 Одговорноста на Општината во согласност со законската регулатива

Проблематиката на управување со квалитетот на воздухот, уредена е во неколку закони и подзаконски акти: Закон за животна средина („Сл. весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15,

129/15, 192/15 и 39/16), Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. весник на РМ“ бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 59/12, 163/13 и 10/15); Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиентниот воздух („Сл. весник на РМ“ бр. 82/06); Правилник за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот („Сл. весник на РМ“ бр. 141/10); Уредба за гранични вредности за нивоа и видови на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух и прагови на алармирање, рокови за постигнување на граничните вредности, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели („Сл. весник на РМ“ бр. 50/05 и 4/13); како и Правилник за максимално дозволените концентрации на штетни материи кои се испуштаат во воздухот („Сл. весник на РМ“ бр. 03/90).

Законот за квалитет на амбиентниот воздух ги утврдува следните надлежности на општините:

- Подготовка на Програма за намалување на загадувањето и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух што ја донесува Советот на Општината, по предлог на градоначалникот;
- Подготовка на Интегрирана програма за намалување на загадувањето и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух, во случаите на надминување на граничните вредности за квалитет за повеќе од една загадувачка супстанција;
- Воспоставување локални мрежи за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух на локално ниво, по претходно добиено мислење од надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, под услови и начин уредени со закон;
- Доставување податоци и информации од мониторингот, до надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина;
- Во зоните и агломерациите¹⁶ каде што мониторингот или други податоци покажуваат дека постои реален ризик од надминување на пропишаните гранични вредности за квалитет, или често има појава на надминување на прагот на алармирање за определена загадувачка супстанција, како резултат на одредени метеоролошки услови и други фактори, Општината донесува Акционен план и други акти за преземање краткорочни мерки за намалување и отстранување на ризикот и ограничување на времетраењето на таквите појави;
- Преземање иницијативи до Владата на Република Македонија за пропишување построги гранични вредности за квалитетот на воздухот за одредени подрачја;
- Информирање на заинтересираните субјекти и обезбедување пристап до информациите и учество на јавноста во подготовката и усвојувањето на

¹⁶ Во согласност со Листата на зони и агломерации за квалитетот на амбиентниот воздух (Сл. весник на РМ бр. 23/09), општина Струмица е во Источната зона, Регион 6: Југоисточен регион.

Програмата за намалување на загадувањето и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух, вклучувајќи ја и интегрираната програма;

- Доставување Годишен извештај за спроведување на Програмата, како и извештај за спроведување на Акциониот план до органот на државната управа, надлежен за работите од областа на животната средина;
- Поставување на овластени инспектори за животна средина во општините, кои вршат инспекциски надзор над примената и спроведувањето на законите.

4.3.2 Изворина загадувањена воздухот во општина Струмица

За анализирана еден од најсуштинските медиумина животната средина воздухот, во однос на неговиот квалитет, на територијата на општина Струмица, се наметна потребата од идентификација на сите можни загадувачи, како што се: индустријата, сообраќајот, земјоделството, урбаното живеење и др.

Согледувајќи ги сите овие аспекти, а имајќи го предвид влијанието од климатските услови во подрачјето, се дефинира една состојба, која во голема мера дава насоки и препораки за идно дејствување.

4.3.2.1 Емисиина загадувачки супстанции од стационарни извори

На територијата на општина Струмица, индустриски субјекти/инсталации, кои работат по ИСКЗ режимот, се следниве: IАгропроизвод сепарацијав, IOгражден Мемешли сепарацијав, IBетон и бетонска базав, IPелагонијав, IАдинг градбав, IBони Интерградбав, IPортландв, IИН МАК Бетонв, IАлмаксв, IOгражден Микромиксв, IOгражден Неметалив, IGроздв, IЖито Струмицав, IИГМ Еленицав, IМоша Пијаде ЗИКв и IKланица со ладилникв. Издавањето на ИСКЗ дозволите се во постапка.

Емисиите на основните загадувачки супстанции од претходно наведените стационарните извори¹⁷, се дадени во табелата во Прилог 3.

Квалитетна амбиентниот воздух

Загадувањето на воздухот, е резултат на емисии на загадувачки супстанции од стационарни и мобилни извори, преку одвивање на хемиско-технолошки процеси, биохемиски процеси и процесина согорување на горивата.

Дистрибуција на загадувачките супстанции во околината и појава на нивна зголемена концентрација во воздухот и влијанието на квалитетот на воздухот врз живиот свет, се, исто така, важни причинители во одредувањето на состојбата на квалитетот на воздухот.

Во сегашни услови, основни извори на загадувањена амбиентниот воздух се: а) мобилни извори (застарениот возен парк) и б) загадувањата од стационарни извори (користење нафта, нејзини деривати и дрвото како енергетски ресурси за загревање во домаќинствата).

¹⁷ Изворна податок ИСКЗ барања и Општина Струмица

Сообраќајот е мобилен динамичен линиски извор на загадување што се протега долж сообраќајниците во самиот град, со поголема концентрација на поголемите крстосници.

Имајќи ги предвид бројот, типот и капацитетот на застапената индустрија и другите деловни субјекти во општина Струмица, бројот на возила и интензитетот на патниот сообраќај, како и употребата на нафтата, нејзините деривати и дрвото како енергетски ресурси, генерално може да се каже дека загадувачките супстанции во воздухот се во рамките на дозволените концентрации.

Територијата на општина Струмица, не е вклучена во Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух, со кој управува МЖСПП, ниту пак во мрежата на Управата за хидрометеоролошки работи.

Во согласност со усвоената Национална годишна програма за јавно здравје во Република Македонија (ИСЛ. весник на РМВ бр.195/14), Центарот за јавно здравје- подрачна единица Струмица, врши мерење единствената аероседимент.

Податоците од извршените мерења на загадувачката материја аероседимент за периодот 2009-2014 година се дадени во следната табела.

Табела 9 Резултати од следењето на аероседимент во општина Струмица (2003-2014 година)¹⁸

Завод за Здравствена заштита ЦЗ Струмица	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Аероседимент	136,35 (мг/м ²)	140,43 (мг/м ²)	83,83 (мг/м ²)	139,25 мг/м ²	157,83 (мг/м ²)	169,8 (мг/м ²)

Во текот на 2015 година направени се мерења на четири мерни места со 48 примероци. Резултатите од истите се прикажани во следната табела.

Табела 10 Резултати од следењето на аероседимент во општина Струмица (2015 година)¹⁹

Завод за Здравствена заштита ЦЗ Струмица	Број на мерни места	Број на примероци	Просечна Годишна концентрација (мг/м ²)	Минимум-максимум (мг/м ²)	Број на примероци над МДК ²⁰
Струмица	4	48	153.7	67.0-255.0	0

Од прикажаните резултати се заклучува дека за периодот од 2009 до 2015 година, нема покачување на концентрацијата над МКД.

Генерално земено, од досегашните севкупни анализи, може да се каже дека Струмица претставува, релативно, чиста средина.

4.3.2.2 Стратешки определби, поврзани со стратешки документи кои ја покриваат оваа област

Во согласност со Националниот план за заштита на амбиентниот воздух во Република Македонија (2013-2018 година), донесен во декември 2012 година, утврдени се стратешките

18 Извор: Извештај за реализација на програмските задачи согласно националната годишна програма за јавно здравје на Република Македонија 2015

19 Извор: Извештај за реализација на програмските задачи согласно националната годишна програма за јавно здравје на Република Македонија 2015

20 МДК- максимум дозволена концентрација (300 мг/м²/месечно).

правци за подобрување на квалитетот на воздухот на целата територија на Република Македонија, дел од нив се следните:

- Надоградба и редовно ажурирање на катастарот за медиумите на животната средина со доволно сегна податоци;
- Воспоставување на локален мониторинг мрежа за квалитет на воздух од страна на ЕЛС и други.

Други релевантни стратешки документи, од голема важност за заштита и подобрување на амбиентниот воздух во Република Македонија се:

- Националниот Акционен План за животна средина ИИ, усвоен во 2006 година;
- Националната Стратегија за апроксимација на ЕУ законодавството за животна средина усвоена во 2009 година, со Секторска Стратегија за апроксимација за воздух и Детални Планови за апроксимација на најприоритетните ЕУ Директиви;
- Национален Акционен План за ратификација и спроведување на Протоколот за тешки метали, Протоколот за ПОПС и Гетебуршкиот протокол кон конвенција за далекусежно прекугранично загадување на воздухот, донесен во 2010 година;
- Национална Стратегија за инвестиции во животната средина, усвоена во 2010 година;
- Втора Национална Комуникација за климатски промени, усвоена во 2009 година;
- Стратегија за развој на енергетиката на Република Македонија до 2030 година;
- Стратегија за унапредување на енергетска ефикасност во Република Македонија до 2020 година;
- Базна Студија за обновливи извори на енергија на Република Македонија;
- Национална Стратегија и Национален План за управување со отпадот во Република Македонија;
- Национална Стратегија за транспорт на Република Македонија;
- Индустриска политика 2009-2020 година.

4.3.2.3 Проблем во однос на загадувањето на воздухот²¹

Проблеми, кои се идентификувани во однос на загадувањето на воздухот во општина Струмица, се следните:

- Непостоење на мониторинг станица за квалитет на воздухот;
- Отсуство на инвентарна загадувачи;
- Недостаток на податоци за емисиите на загадувачки супстанции и квалитетот на воздухот (катастарна загадувачи);
- Отсуство на процена на здравствените и ризиците по квалитетот на медиумите во животната средина од штетното влијание на емисиите во воздухот;

²¹ Сњот анализа за тематската област воздух е дадена во ПРИЛОГ 5.3

- Недоволна соработка на инволвираните страни во процесот на управување со воздухот (централно ниво-локално ниво-инсталации);
- Постоене индивидуални ложишта (индустриски и индивидуални), кои влијаат на влошување на квалитетот на воздухот.
- Емисии во воздух како резултат на спалување на канти и контејнериза отпад, печки на отпадно масло и од производство на вар со спалување на отпадни гуми во с. Костиурино.
- Неискористеност на геотермалниот потенцијал во општина Струмица.

4.3.2.4 Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на загадувањето на воздухот

Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на загадувањето на воздухот во општина Струмица, се:

- Воспоставување локална мрежа од мерни станици за следење на квалитетот на воздухот и јавно презентирање на резултатите;
- Воспоставување Катастарна загадувачка и загадувачка супстанции;
- Контрола над исполнувањата на барањата од ИСКЗ дозволите, студиите за ОВЖС и елаборатите за заштита на животната средина од страна на инспекциските органи (централно и локално ниво);
- Подготовка на студија за влијанието на аерозагадувањето врз здравјето на луѓето, заради детекција на ризиците по здравјето на луѓето од загадениот воздух;
- Воспоставување здравствено-еколошки индикатори за процената на ризиците по здравјето на децата од загадениот воздух;
- Замена на енергетските котли од мазут, нафта, јаглени или дрво на природен гас;
- Стимулирање на приклучување на индивидуалните објекти за домување и индустриските капацитети за приклучување на гасоводната мрежа;
- Подготовка на Студија за искористување на геотермалниот потенцијал во општина Струмица;
- Биомониторинг со видовина мов (акумулација на атмосферски загадувачки супстанции во видовите мов собрани in situ).

1.9 Тематска област-Бучава

4.4.1 Одговорност на општината во согласност со законската регулатива

Оваа област се уредува со Закон за заштита од бучава во животната средина (Сл. весник на РМВ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15), Правилникот за локалитетна мерна станица и мерните места (Сл. весник на РМВ бр. 120/08), Правилникот за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина (Сл. весник на Република Македонија бр. 147/08) и Правилникот за примена на индикаторите за бучава, дополнителни индикатори за бучава,

начинот на мерење на бучавата и методиза оценување со индикаториза бучава во животната средина (ИСл. весник на РМв бр. 107/08).

Со Законот за заштита од бучава, покрај другите, уредени се и правата и обврските на општините во однос на управувањето со бучавата во животната средина и заштитата од бучавата во животната средина.

Обврските на општините за преземање на конкретни мерки за заштита од бучавата, се:

- Планирање на просторот (урбанистичкото планирање), подготвувањето на планови и програмиза заштита од бучава и преземање мерки на контрола од изворите на бучава (туристичко угостителски објекти и објекти кои се на отворено, бучавата од соседството и од вршење на одделни дејности).

1.9.1.1 Изворина бучава во Струмица

Идентификуваните извори на бучава во општина Струмица, генерално потекнуваат од: бучава од соседството, бучава од сообраќај, бучава од индустриските капацитети и сл.

Бучава од соседството потекнува од ресторани, кафулиња, барови со тераси, со или без жива музика, гласна музика, гласно зборување и смеење, гласна музика од домовите, климатизери и сл.

Бучава од сообраќај генерирањето по високи нивоа на бучава од сообраќајот главно се должина:

- Зголемена фреквенција на возила и појава на сообраќајни шпицови, особено за време на големи манифестации, како: Струмичкиот Карневал, Струмица опен фестивал, Астер фест, Фестивална камерна театар и Ристо Шишков и др.
- Застарениот возен парк;
- Честата употреба на мотори, особено во лето;
- Чкрпење со гуми и користење на сирени;
- Малото растојание од сообраќајниците до приватните и јавни установени објекти;
- Недоволен простор за паркирање што придонесува дополнително кружење на автомобилите и го продолжува времетраењето на генерирањето на бучавата;
- На територијата на Општината, бучава се генерира и од таксинпревозниците²².

Бучавата од индустриските капацитети потекнува од изведување на разни работни активности во индустриските капацитети кои се наоѓаат на територијата на општина Струмица. Дел од нив се наоѓаат во урбаниот дел на Градот и општината, а другите во индустриската зона.

Надлежен орган за спроведување на Законот за заштита од бучава во животната средина и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон, е Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животна средина.

Инспекциски надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон кои се однесуваат на мерките за спречување и намалување на

²² Во Струмица, регистриран се 12.519 патнички и други возила (автобуси и такси превоз).

штетноста од бучавата по здравјето на изложеното население ја врши Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

Министерството за економија врши инспекциски надзор над машините, превозните средства, уредите и опремата за работа и производство, како и уреди, средства и апарати за употреба во домаќинството, во однос на бучавата која истите ја генерираат.

Министерството за внатрешни работи, врз основа на Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. весник на РМ“ бр. 1/09), презема активности за откривање на прекршоци во врска со нарушување на јавниот ред и мир.

1.9.1.2 Мониторинг на бучава

За мониторинг на бучавата на подрачјето на општините, истите можат да воспостават локални мрежи за мониторинг по претходно добиено мислење од надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, а под услови и начин уредени со законот за Заштита од бучава во животната средина и Законот за животната средина.

На територијата на општина Струмица, досега не е спроведуван мониторинг на бучава.

1.9.1.3 Проблем во однос на бучавата²³

Идентификувани проблеми во однос на бучавата во општина Струмица се:

- Непостоење на мониторинг на амбиенталната бучава;
- Недостаток на национални и локални податоци за ефектите врз здравјето на луѓето, предизвикани од бучава.
- Несоодветна пренамена на станбен во деловен простор.
- Зголемен сообраќај (тешкитоварни возила) на магистралниот пат А4 (Струмица-Радовиш) без соодветна заштита од бучава;

1.9.1.4 Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на бучавата

Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на бучавата во општина Струмица, се:

- Спроведување континуиран мониторинг на бучавата генерирана од поедини субјекти, особено во областа на колективни и индивидуално живеење;
- Користење на податоците од мониторингот на бучава при изработка на идни урбанистички планови;
- Имплементација на обврските од Елаборатите за заштита на животната средина и ИСКЗ дозволите од страна на стопанските субјекти;

²³ Сњот анализа на тематската област бучава е дадена во ПРИЛОЖ. 4

- Детекција на ризиците по здравјето на луѓето од влијанието на бучавата од странана Заводот за здравствена заштита.
- Вградување со одветна звучна изолација во идните градби
- Контрола на постапките за издавање решенија за пренамена на станбен во деловен простор и одобренија за вршење дејност, во однос на основната намена на просторите видот на дејноста за која се бара пренамена од станбен во деловен простор, особено во области примарно наменети за живеење, објекти за сместување на деца и стари луѓе, болници, детски градини и училишта.

1.10 Тематска област 7 Квалитетна живеење

Оваа тематска област опфаќа: урбанизација на општината, бесправна градба и искористувањена земјиштето, управување со шуми како и заштитана биолошката разновидност.

4.5.1 Законска регулатива која ја регулира областа

Одговорностите на Општината, во однос на урбанизацијата, се содржани во следната законска регулатива: Просторен План на Република Македонија (2004-2020), Генерален Урбанистички План на град Струмица, Закон за просторно и урбанистичко планирање (ИСл. весник на РМв бр. 51/05, 137/07, 24/08, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/13, 42/14, 199/14, 44/15 и 31/16), Закон за градење (ИСл. весник на РМв бр. 130/09, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 59/11, 13/12, 144/12, 25/13, 79/13, 137/13, 163/13, 27/14, 28/14, 42/14, 115/14, 149/14, 187/14, 44/15, 129/15, 217/15, 226/15, 30/16, 31/16, 39/16 и 71/16), Закон за градежно земјиште (ИСл. весник на РМв бр. 17/11, 53/11, 144/12, 25/13, 137/13, 163/13, 44/15, 193/15, 30/16 и 31/16) и др.

1.10.1.1 Урбанизација на општината

Уредувањето на просторот во општина Струмица се реализира во согласност со:

- Просторен план на регионот на источна Македонија (1981) и
- Просторен план на општина Струмица (1984).
- Генерален урбанистички план (ГУП) за град Струмица (2002)
- Измена и дополнување на Генералниот урбанистички план (2006) и
- Измена и дополнување на Генералниот урбанистички план (2010).

Детални урбанистички планови (ДУП) за дел од урбаните единици, во согласност со Генералниот урбанистички план. Тие се однесуваат на дефинирање на функциите во станбени населби, викенд населби, или измени и дополнувања на постојните детални урбанистички планови.

Урбанистички план за вон населено место (УПВНМ) е урбанистички план кој се донесува за плански опфат кој не е опфатен со генерален урбанистички план и со урбанистички план за село.

Урбанизираност на општина Струмица е околу 7,50 % или урбанизираност 2.410 ха.

Секоја година (на крајот на годината) Советот на општина Струмица, прифаќа предлог програма за изработка на урбанистички планови на територијата на општина Струмица за следната година.

Детален преглед на сите Урбанистичките планови, кои се донесени во периодот од 1972-2012 и 12-те кои се во тек на изработка²⁴, се дадени во Прилог 1 и 2.

1.10.1.2 Идентификувани проблеми во областа на урбанизмот во општина Струмица²⁵

Проблемите во областа на урбанизмот во Општината, се поврзани со управувањето базата на податоци на повисоко ниво (централна власт) како и соработката со надлежните агенции, институции и заводи. Како по карактеристични проблеми можат да се издвојат следните:

- Не се ажурира редовно надземниот Катастарот на недвижности²⁶;
- Постојат дивоградби.

1.10.1.3 Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на урбанизмот

За решавање на идентификуваните проблеми во однос на урбанизмот на територијата на општина Струмица, се препорачува:

- Целосно спроведување на децентрализацијата;
- Јасно диференцирање на надлежностите;
- Комплетирање на урбанистичката документација и нејзино постојано ажурирање;
- Подобрување на соработката меѓу Општината, приватниот сектор и граѓаните, заради идентификување на потребите, проблемите и нивно администрирање.

1.11 Квалитетна почва

Почвата на територијата на општина Струмица, е плодна и поволна за одгледување на земјоделски производи.

Во однос на морфологијата на теренот, подрачјето на речниот слив на река Струмица, е спуштено терен на просечна надморска висина од 350 м.

Во сливното подрачје се застапени следните видови почви²⁷:

1. делувијални формации: составени од песочни и глинести честички од прашина со слаба порозност; просечна длабочина од 0.5 до 2 м;
2. пролувиум формации: составени од меки честички од метаморфни и магматски карпестимаси со чакали и глинен песок со релативно висока порозност;

24 Извор: Одделението за урбанизам и заштита на животната средина во Општина Струмица

25 Сњот на анализа на тематска област Урбанизација е дадена во ПРИЛОГ 5.5

26 Ажурирање се врши по потреба при изработка на урбанистички планови или слично.

27 Преелиминарен план за управување со речен слив за подрачјето на сливот на река Струмица

3. алувијални формации (алувиум или речен нанос): составени главно од песок и чакал со присуство на глина;
4. горни и долни речни тераси кои се составени од прашина и глинен песок и чакал со средна до голема густина со висока порозност длабочина помеѓу 10 до 25 метри;
5. плиоценски насаги: составени од честички од чакал, глина, лапори варовник. Овие формации се со длабочина од 1.200 метри.

Вкупното обработливо земјиште во сливното подрачје на река Струмица изнесува 33.430 ха. Поледелски култури се одгледуваат на површина од 24.332 ха (72.8%), а останатите 9.000 ха се користат за одгледување на повеќегодишни култури и оранжерии.

Подрачјето на општината претежно е покриено со почви од II бонитетна класа – алувијални, алувијални карбонатни и делувјални карбонатни почви.

Само мал дел од атарот од село Баница е покриен со почви од III бонитетна класа (карбонатна рендзина).

Почви од VII бонитетна класа се застапени северисточно од периферијата на Градот до село Дабиле.

Површината на продуктивното земјиште во атарот на селата Добрејци, Баница, Градско, Балдовци, Просениково, Куклиши градот Струмица изнесува 9.035 (ха). Од тоа на земјоделско земјиште отпаѓа 7.298 ха или 80,7%, на шумско земјиште 1.737 ха или 19,3%.

4.6.1 Искористување на земјиште и развој на земјоделско земјиште

Подрачјето на општината располага со релативно голем фонд на обработлива земја во чија структура преовладува плодно земјиште. Вкупното расположиво земјиште и површини кои се користат за земјоделство, дадени се во Прилог 4.

1.11.1.1 Стратешки определби, поврзани со стратешки документи кои ја покриваат оваа област

Стратешки документи, за подобрување на квалитетот на почвата, како и за развој на земјоделското земјиште, на територијата на Република Македонија се следниве: I Национална стратегија со акционен план за органско земјоделство на Република Македонија за 2008-2011 година и I Национална Програма за развој на земјоделството и рурален развој за период 2013-2017 в. Во овие стратешки документи дефинирани се следниве стратешки правци:

- Зголемување на областите за собирање на самоникнати растенија и плодови;
- Производство на доволно количини и број на асортимани на различни органски производи;
- Примената на технологии за добивање органска храна;
- Да се зголеми транспарентноста на пазарот;
- Да се зголеми јавната свест за органска храна, и да се зголеми прифатеноста и видливоста на македонските органски производи;
- Да се стимулира развојот на еко-туризмот со понудата на органска храна;

-
- Органското земјоделство и производството на органска храна да стане дел од редовното образование (во средноземјоделски училишта и на факултетите);
 - Да се започнат истражувања за потенцијалот на природните ресурси за органско производство на територијата на Општина Струмица;

1.11.1.2 Идентификувани проблеми во однос на квалитетот и искористувањето на почвата²⁸

Проблемите кои се идентификувани во однос на квалитетот и искористувањето на почвата на територијата на Општина Струмица, се следните:

- Примената на пестициди и други агротехнички мерки во земјоделството;
- Не постои мониторинг на квалитетот на почвата;
- Интензивна урбанизација зафаќање на земјоделски површини во градежни цели (пренамената високоbonитетна земјиште во градежно);
- Постоење на дивидепони во урбаниот и руралниот дел на општината;
- Нерегулирано собирање и депонирање на отпадот во руралниот дел;
- Не постои системна селектирање и преработка на биоразградливиот отпад;
- Испуштање на отпадните санитарни води во почва, како резултат на недостаток на фекална канализациона мрежа;
- Ерозијата на почвата;

1.11.1.3 Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на квалитетот и искористувањето на почвата во Општина Струмица

- Комплетирање на урбанистичко-планската документација;
- Подобрување на соработката помеѓу централната и локалната власт;
- Евиденција на земјоделските активности во руралниот дел на Општината;
- Испитување на квалитет на почва и подготовка на карта на квалитет на почвите во Општина Струмица, заради определување на подрачја на кои може да се организира органско производство.
- Замена на нови и ефикасни системи за наводнување со системи за микро наводнување (Капка по капка, подземно наводнување, субиригација, микропрскалки и оросување);
- Техника на малено или заштитно оорање на обработливата почва;
- Продолжување со едукацијата на земјоделците за последиците предизвикани од нестручна употреба на вештачки ѓубрива и други агротехнички мерки;
- Изградба на канализација во сите населени места (рурални средини);
- Пошумување и контролирано сечење на шумите заради заштита од ерозија и адаптација кон климатските промени.

²⁸ СЕЊОТ анализа за тематска област управување со почва е дадена во ПРИЛОГ 5.6

1.12 Управувањето шуми

4.7.1 Управувањето шуми- Законска регулатива

Управувањето со шумите и шумското земјиште на територијата на општина Струмица, законските регулирано со Закон за шумите (ИСл. весник на РМВ бр. 64/09, 24/11, 53/11, 25/13, 79/13, 147/13, 43/14, 160/14, 33/15, 44/15, 147/15, 7/16 и 39/16), како и со (ИСл. весник на РМВ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15 и 39/16). Законите ги спроведуваат правните субјекти задолжени за управувањето овие шуми, како и државните институции кои вршат контрола за спроведување на истите.

На територијата на општина Струмица, управувањето со шумите е во надлежност на правните субјекти: ЈП ИМакедонски шуми и Подружница шумско стопанство Беласица Ѓ Струмица, Струмички сливи и ЈП КД И Комуналецв.

1.12.1.1 Состојба со шумите во општина Струмица

Како резултат на поголем број фактори како што се: еколошките услови, географската положба, климатските услови, релјефните карактеристики, историскиот развој, антропозоогените влијанија и други, општина Струмица се карактеризира со добар процент на пошуменост, всушност околу 38,8% од територијата на Општината се под шумска вегетација (18.860 ха).

Квалитетни шуми се јавуваат на надморска височина помеѓу 1.000 и 1.500 м надморска висина. Појаситена надморска височина до 500 м главно се деградираните шуми и шикари. Во Табела 11, прикажани се видовите и површините на високостеблените шумски заедници во општината.

Табела 11 Видови и површини на високостеблените шумски заедници

Ред. бр.	Шумска заедница	Површина ха
1	Бука	1.373
2	Горун	243
3	Црн бор	570
4	Четинари	122
5	Насади и култури	12
Вкупно		2.320

Видовите и површините на нискостеблените шумски заедници во Општината, прикажани се во следната табела:

Табела 12 Видови и површини на нискостеблените шумски заедници

Ред. бр.	Шумска заедница	Површина ха
1	Плоскач	6.491
2	Горун	4.539
3	Благун	2.198
4	Лисјари	1.199

5	Габер	1.161
6	Шикари	568
7	Бука	353
8	Четинари	30
Вкупно		16.539

Во согласност со Просторниот План на Република Македонија, проекција на шумите според формата на одгледување во 2020 година, на територијата на општина Струмица, ќе изнесува површина од 50.900 ха, односно дрвна маса од 112 м³/ха.

Како резултат на нејзините природни карактеристики, општина Струмица е подложна на шумски пожари кои се повторуваат. Во согласност со податоците од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, во регионот на Струмица во периодот 1998-2007 година имало вкупно 108 шумски пожари, од кои само во 2007 година се случиле 17. Во 2012 година, според податоците на ЈП ИМакедонски шуми в-Подружница шумско стопанство Беласица регистрирани биле 26 пожари, со опожарена површина од 641 ха.

Во текот на 2015 година евидентирана и санкционирана (одземена) бесправна сеча е 5.6 м³ техничка дрвна маса. Од поднесените кривични пријави за бесправна сеча од вкупно 112, донесена е пресуда само за 54 пријави. Состојбата на теренот е многу посериозна и ги надминува овие податоци 10-15 пати, иако казнените мерки за овој тип на прекршоци се доста високи.

1.12.1.2 Стратешки определби поврзани со стратешки документи кои ја покриваат областа управување со шуми

Во 2012 година од страна на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство донесене Стратешкиот план за 2012-2014 година. Во Стратешкиот план, се детерминирани цели, приоритети, воспоставени се програми и активности за развој и унапредување на шумарството во Република Македонија. Стратешки приоритети и цели во шумарството, се обезбедување на одржлив развој на шумарството и ловството, со цел да се постигне, проширување, подобрување на квалитетот и заштита на шумскиот фонд и дивеч, како и запазување на економскиот, социјалниот и еколошкиот аспект на шумарството во Република Македонија.

1.12.1.3 Идентификувани проблеми во однос на управување со шуми во општина Струмица²⁹

Проблеми, кои се идентификувани во однос на управувањето со шуми на територијата на општина Струмица, се следните:

- Нецелосна применена постоечката законска регулатива;
- Поради несоодветна заштита и управување со шумите, истите може да се доведат до деградирање;
- Деградирање на шуми од страна на добиток кој се напасува;
- Исушување на питомиот костен поради болест;

²⁹ СЊОТ анализира управувањето со шуми дадено во ПРИЛОГ 5.7

-
- Дивасеча.

1.12.1.4 Препоракиза решавањена идентификуванитепроблемиво односна управувањетосо шумите

- Научно и стручно применување на мерки за зголемување на површините под шуми, и подобрувањена состојбата со постоечките шуми;
- Нискостеблените термофилни шуми, претставуваат матичен насад за ширење на пионерските видови дрвја во обесшумените подрачја, заради што треба соодветно да се контролира и заштити;
- Да се оградат ново пошумените површини, заради заштита од добиток;
- Преземањена соодветни шумски управувачки техники за зачувувањена питомиот костен;
- Преземање казни мерки за непланска и дивасеча;
- Кампања за подигањена јавната свест за заштита и одржливо користењена шумите.

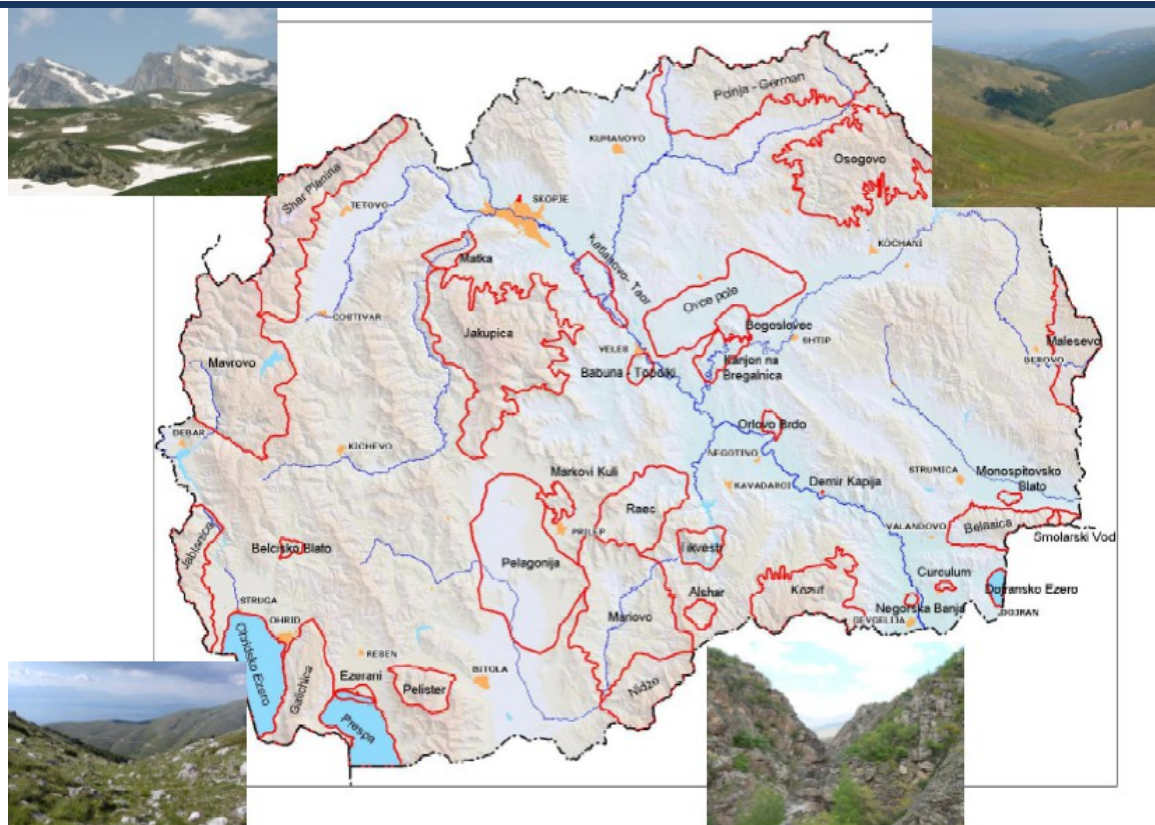
1.13 Биолошка разновидност и градско зеленило

Со Закон за заштита на природата (ИСл. весник на РМв бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16 и 63/16), се уредува заштитата на природата, односно заштита на биолошката и пределската разновидност, заштита на природното наследство во заштитени подрачја и надвор од заштитени подрачја, како и заштитата на природни реткости. Заштитата на природата, се темели на начелото за висок степен на заштита, односно секој е должен при преземањето на активности, или вршење на дејности да обезбеди висок степен на заштита на биолошката и пределска разновидност, и природното наследство, како и зачувувањена општополезната улога на природата.

Во согласност со секторската ИСтудија за заштита на природното наследство (1999), изработена за потребите на Просторниот план на РМ (ИСл. весник на РМв бр.39/04), на подрачјето на општина Струмица, заштитени и предложени за заштита локалитети и видови, се следниве:

1. МОНОСПИТОВСКО БЛАТО СП (Споменик на природата ~~IIII~~ категорија на заштита)

- Блато кое се наоѓа во подножјето на Беласица во Струмичкото Поле, на површина од 250 ha, на надморска височина од 240 m. Во самото блато растат *Glyceria fluitans*, *Sparganium neglectum*, *Scirpus maritimus*, *Typha angustifolia*, а по работ на Блатото каде што осцилира нивото на водата се среќава шумска растителност со *Alnus glutinosa*, *Periploca graeca*, *Acer tataricum*, *potoa Osmunda regalis*, *Pteridium aquilinum*, *Nephrodium thelipteris*. Тука се среќава асоцијацијата *Periploco - Alnetum glutinosae*. Моноспитовското Блато е дел од Емералд мрежата (еколошка мрежа за заштита на дивниот свет и природните живеалишта во Европа која е претходник на Natura 2000 мрежата на заштитени подрачја која се воспоставува во земјите членки на Европската Унија).

Слика 40 Национална Емералд мрежа

Заштитата на Моноспитовско Блато е приоритет, не само заради барањата на националната правна рамка, туку и заради обврските кои произлегуваат од меѓународните конвенции и договори од Република Македонија:

- Рамсарска конвенција за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење, посебно како живеалиште на водните птици;
- Бернска конвенција за заштита на дивниот животински и растителен свет и природните живеалишта во Европа;
- Бонската конвенција за заштита на миграторните видови;
- Хашкиот договор за заштита на африканско-евроазиските миграторни видови водни птици и др.

Моноспитовското Блато е дел од меѓународните иницијативи:

- Европскиот зелен појас и неговата компонента - Балканскиот зелен појас, во кој влегуваат планината Беласица, Моноспитовското Блато и Дојранското Езеро;
- Значајно растително подрачје (ЗРП) - Моноспитовско Блато е идентификувано како ЗРП заради големиот диверзитет и реткост на блатната флора;
- Постојат неколку иницијативи за заштита на планината Беласица, а заедно со неа и Моноспитовското Блато, како една неразделна целина. Една од овие е веќе формализирана, преку потпишувањето на билатералниот договор со Република Бугарија за формирање на прекугранични заштитени подрачја.

Со оглед на тоа дека, Блатото се наоѓа во атарот на с. Моноспитово, односно територијално најголемиот дел припаѓа на општина Босилово, а помал дел на општините Струмица и Ново Село, Моноспитовското Блато треба да се разгледува како интегрален дел на Регионалниот системна заштитен подрачја.

2. ЧАМЧИФЛИК-ОРЖВ (Одделни растителни и животински видови **ИБ** категорија на заштита):

- Тука се среќава асоцијацијата *Цоциферио-Царџинейум ориенталис џинейосум џалласиана*.

ЧамЧифлик е брдо кое се наоѓа помеѓу клисурите на реките Водочница и Тркајна, над Струмица, и е со површина од 428 ха. Највисоките делови претставуваат избраздено плато на 400-450 м н.в, каде постојат меѓи од ниви.

Падините се стрмни и обраснати со боровашума (*Пинус ниџра* - *Пинус џалласиана*) и даб прнар (*Јуерцус цоцифера*). Заедно со прнарот доаѓаат и други медитерански видови: *Цлематис фламула*, *Осприс алба*, *Цистис виллосус*, *Царец дсџауџа* и др.

3. Р. ВОДЕНИШНИЦА ГПР (Посебен природен резерват **Б** предлог за заштита од **ИБ** категорија)

- Во овој ботанички резерват во текот на 1993 година, е вршена проспекција на просторот при што е констатирано дека истиот има големи вредности. Тука се застапени видовите, кои на територијата на нашата држава се заштитени, и тоа тисата (*Таџус баџцата*), дивотпрнар (*Илеџ аљуифолиум*) и др. Резерватот зафаќа површина од 12 ха;
- Резерватот се наоѓа 4 км над Бањата во Банско по течението на реката Воденишница;

4. ШЕНКОИ ОРЕИНИ ГПР (Научно-истражувачки природен резерват - предлог за заштита од **ИБ** категорија)

- Тука се среќава асоцијацијата Платано - Цастанерум сативае;
- Тоа е потокисточно од Р'недова Чешма кај Хотелот Самоилг, во с. Банско Струмичко, со површина од 0,3 ха. Во долниот дел водата од потокот се разлива по флувијалните наноси и настанува влажен терен, заклонет од регионалните климатски влијанија. Овде расте невообичаен флористички состав: *Платанус ориенталис*, *Цастанеа сатива*, *Југланс региа*, *Фагус месица*, *Осмунда регалис*, *Русцус ацулеатус*, *Салиџ цинереа*. Вакви рефугиуми има и по другите реки спрема Смолари.

4.8.1 Урбанозеленило

Градското зеленило го сочинуваат: градските паркови, блоковско и линеарно зеленило. Застапеност на просторот покрај реките, во градскиот парк и на помали површини во градското јадро. Вкупните зелени површини зафаќаат површина од 21.155 ха. Најдоминантна зелена површина во Градот е Градскиот Парк. Вкупната зелена површина на Градскиот Парк, заедно со фудбалскиот стадион, тениски игралишта, изнесува 20.814 ха. Друга зелена површина е паркот кој се наоѓа кај административната зграда на општина Струмица со вкупна површина од 0.341 ха.

Слика 41 Градско зеленило Градски Парк

Зелените површини во неурбаните средини, се узурпираат за бесправна градба на викендички и објекти за домување, што повлекува низа други негативни ефекти, како: нерегуларно загаѓање на природните води за сопствени потреби, загадување на подземните води од септичките јами и се помасовно аерозагадување и бучава од присуство на возила. Со ваквите активности овој простор ја губи својата основна намена, која е предвидена и потврдена со планска документација и се претвора во непријатен, антропогено изменет простор кој ги губи основните вредности поради кои е создаден.

Зеленилото има повеќе функции во урбаната средина:

- обезбедување на чист воздух;
- регулација на хидролошкиот циклус;
- застапеност на биолошката разновидност во урбаната средина;
- регулирање на локалниот клима;
- улогата на бариера од бучава;
- естетска улога;
- психолошко социјална улога;
- спортско рекреативна улога.

1.13.1.1 Улогата на зеленилото во заштита од ерозија и водо задржување

Зеленилото во урбаната средина има двојна функција, во однос на задржувањето на почвата и во однос на задржување на водата. Процентот на асфалтни површини во однос на покриеност со почва, овозможува ерозијата да не е акутен проблем во урбаната средина, меѓутоа, ги интензивира проблемите на отстранување на водата, особено при поројни дождови.

Без зеленило, водата веднаш потекува по улиците и за нејзино насочување и контрола неопходно е добар систем на атмосферска канализација. Доколку ваков систем отсуствува или не е добро изграден (како што е случај во дел од населбите), може да дојде до поплавување или прелевање на шахтите, но со добро планирано и изградено зеленило, дрвјата таа вода можат да ја примат, да ја задржат извесно време и да ја прочистат. Потоа тие ја враќаат водата во почвата, помагајќи да се полнат подземните резерви на вода и во воздухот, одржувајќи го процентот на влага во него. Во согласност со изнесеното, со помош на зеленилото водата се враќа во воздухот и почвата, се заштедува на скапи инсталации за одведување на водите, а секако се подобруваат квалитетот на водата. Особено значајно градското зеленило, како мерка против ерозија во простори наменети за градба, каде има отворени ровови, заради задржување на стабилноста на почвата.

1.13.1.2 Улогата на зеленилото во заштита на воздухот

Во урбаната средина обично има емисии на гасови, како резултат на сообраќајот, особено во време на сообраќајните Ишпицови, стопанските активности и греењето. Најприсутни полутанти најчесто се: CO_2 , CO , NO и O_3 .

Зеленилото во градовите на различни начини позитивно влијае на концентрациите на загадувачките материји, но најбитно е што низ процесите кои се одвиваат во растенијата дел од полутантите не само што се елиминираат од воздухот, туку и целосно се неутрализираат.

1.13.1.3 Влијанието на зеленилото врз климата

Користењето на дрвјата во разрешување на проблемите на загаданост на градовите и објектите во нив, се покажало како поефтин и попрактично од разни други методи кои човекот ги користи, на пример, користење различни архитектонски решенија или светли површини кои нема да апсорбираат светлина. Впрочем, вегетацијата заштитува од силен одблесок на светлина од разни рефлектирачки материјали во урбаната средина.

Со ладење на околината и зградите, индиректно се влијае и на трошење на топлина, бидејќи дрвјата околу куќите (особено ако се поставени на јужната страна), доведуваат до енергетски заштеди од 20 до 50% поради намалена можност за ладење. Со својата способност да ја намалуваат температурата околу себе од 3 до 10 Целзиусови степени, растенијата директно им контрираат на топлинските острови чија температура е зголемена за сличен распон на температури.

1.13.1.4 Стратешки определби поврзани со стратешки документи кои ја покриваат оваа област

Во однос на биолошката разновидност, од стратешки документи, донесена е Национална стратегија за биолошката разновидност со акционен план, а Петтиот национален извештај кон конвенцијата за биолошка разновидност во 2014 година и Трет Национален План за климатски промени. Во националната стратегија за биолошка разновидност, утврдени се следниве мерки/цели:

- Да се подигне јавната свест на повисоко ниво за вредностите на биолошката разновидност, за услугите кои ги даваат екосистемите и за чекорите што треба да се преземат за заштита и одржливото користење на биолошката разновидност;

-
- Да се воведат позитивни стимулации за зачувување и одржливо користење на биолошката разновидност во согласност со Конвенцијата и обврските од ЕУ и да се идентификуваат коригираат стимулациите кои се штетни за засегнатите компоненти на биолошката разновидност;
 - Да се воспостават практики за управување во шумарството, земјоделството, ловството и рибарството кои придонесуваат за зачувувањена биолошката разновидност и одржување на екосистемските услуги;
 - Загадувањето, вклучително и отпадот и прекумерниот внес на нутриенти, да се сведе на нивоа кои не се штетни за биолошката разновидност на екосистемите.
 - Да се изработат и спроведуваат планови за одржливо производство и одржлива потрошувачка со цел природните ресурси да се користат во рамките на безбедни еколошки граници;
 - Да се изгради и воспостави соодветна политика за евиденција, контрола и заштита од алохтони и инвазивни видови;
 - Да се интегрираат мерките за адаптација и ублажување на ефектите од климатски промени и борба против опустинувањето;
 - Да се спречи загубата, деградацијата и фрагментацијата на природните живеалишта од национално и европско значење;
 - Да се зголеми површината на заштитени подрачја до 15% и да се обезбеди нивно функционално поврзување како еколошка мрежа, и да се воспостави ефективно управување со заштитените подрачја во соработка со локалните заедници;
 - Да се одреди степенот на засегнатост на дивите видови, да се спречи исчезнувањето на засегнатите видови, и да се подобри и одржи статус на заштита, особено на видовите чија популација се во опаѓање;
 - Следење на состојбата со животинските видови и векторина болести;
 - Да се подобри ИН СИТУ и ЕЦ СИТУ заштитата на генетските ресурси на автохтоните култивирани растенија и домашни животни;
 - Да се воспостави мониторинг на биолошката разновидност и природните процеси;
 - Утврдување на еколошки минимум за екосистемите во планинските води;
 - Проценка на ефектите од периодичните природни и наметнати хидролошки флукуации врз биолошката разновидност која живее во ниските мочуришта и блатата, во контекст на климатските промени;
 - Да се унапредат заштитата на видовите и екосистемите во прекуграничен контекст преку преземање на заеднички мерки/акции;
 - Дефинирање можни рути (биокоридори) за движење и миграција на животинските и растителните видови под закана од климатските промени;
 - Комплетирање на базата на податоци за биолошката разновидност и живеалиштата на национално ниво заради сподолување и подобро искористување на информациите
-

-
- Да се зачува и промовира традиционалното знаење, иновации и практики за заштита и одржливо користење на природните ресурси.

1.13.1.5 Идентификувани проблеми во однос на биолошката разновидност и градското зеленило³⁰

Идентификувани проблеми во однос на биолошка разновидност и градско зеленило во општина Струмица, се следните:

- Не постојат податоци за биолошката разновидност за целата територија на општината;
- Деградирање на Моноспитовското Блато од страна на граѓаните, преку намалување на неговите површини и претворање на истото во земјоделско земјиште;
- Деградирање на планините: Еленица и Плавуш од дива сеча која доведува до миграција на срната, дивата свиња и друг крупен дивеч.
- Поради примена на пестициди и други агротехнички мерки во земјоделството, има миграција на дивот зајак, полската еребица и фазанот.
- Несоодветно управување со реките од Струмичкиот слив;
- Зафаќање на зелените површини со дива депонии, особено во руралните населени места;
- Негативно влијание на економските сектори (издавање концесии за рудници и сепарации) врз биолошката разновидност со намалување на застапеноста на различни видови, нивно исчезнување и сл;
- Користење на неавтохтони видови за уредување на зелените градски површини;
- Загрозување на зелените градски површини со неправилно паркирање на возила и
- Загрозување на зелените градски површини од сеча и деградација од страна на несовесни граѓани.

1.13.1.6 Препораки за решавање на идентификуваните проблеми во однос на биолошката разновидност и градското зеленило

- Спроведување на еднократен мониторинг во 4 сезони, заради идентификување на постојната биолошка разновидност и живеалишта, степенот на деградираност или загрозуеност и предлагање на просторик и треба да се стават под заштита;
- Ревитализација на делови од Моноспитовско Блато и негово соодветно управување, меѓу општинска соработка помеѓу Општина Струмица, Општина Босилово и Општина Ново Село и Југоисточниот Плански Регион;
- Подготовка на документација за валоризација на планината Еленица и предлог за заштита и соодветно управување со одредени подрачја, живеалишта или видови;
- Ревитализација на деградираните површини на планините Еленица и Плавуш;

³⁰ СЕЊОТ анализа за тематската област биолошка разновидност и градско зеленило е дадено во ПРИЛОГ 5.8

- Подигањена јавната свест за природното богатство и негово зачувување;
- Подигањена јавната свест, за користењена агротехнички средства и промоција на органско земјоделство како и за потребата и бенифиците од чување на јавното зеленило;
- Дооформувањена градското зеленило и негово одржување, како и уредувањена руралниот дел од општината;
- Изнаоѓање можност за користење на поголеми количини на техничка вода за одржувањена градското зеленило

1.14 Тематска област- Подигањена јавната свест, состојби и трендови

Во оваа тематска област опфатени се едукација во областа на животната средина и социоекономскиот развој. Во согласност со методологијата за изработка на ЛЕАП, уште на самиот почеток изработен е план за вклучување на јавноста во процесот на спроведување на активностите од овој документ.

Општина Струмица има веб страница www.strumica.gov.mk којашто редовно се одржува и на којашто може да се најдат информации за работењето на општинските органи, сервисни информации, како и мултимедијални содржини за промоција и информирање за активностите на и во општината. Страницата е изработена на два јазика-македонски и англиски, прегледна е и нуди можност за лесна навигација и наоѓањена потребната информација.

Покрај профил на општината и биографски информации за градоначалникот и членовите на советот (од постојниот и претходните мандати), посетителите на веб страницата може да најдат информации за стопанските субјекти, јавните претпријатија, деловни информации, формулари, контакти од раководните лица на секторите. Дополнително, достапни се информации од областа на урбанизмот, градежништвото, комуналното уредување, локалниот економски развој, меѓународна соработка, спорт, екологија, култура итн.

Општината има развиено два система, е-општина и систем 48, коишто им се достапни на граѓаните за пријавувањена проблеми или добивање информации од делокруг на овластувањата на општината. Службените гласници, во кои се објавуваат информации од работата на општинскиот совет, исто така се достапни на веб страницата. Дополнително, секој заинтересиран граѓанин, со оставање на адреса од електронска пошта, може да се пријави за добивањена е-информаторот, којшто редовно се издава и содржи информации за случувањата во општината.

Во согласност со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер (ИСл. весник на РМв бр.13/06) и Законот за животна средина (ИСл. весник на РМв бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15 и 39/16), во кои се вметнати одредбите од Архуската конвенција, која Република Македонија ја ратификуваше во 1999 година, како и директивите на ЕУ за пристап до информациите, учество на јавноста и пристап до правдата (Директивата бр.2003/4/ЕЦ на Европскиот парламент за пристап до информациите и Директивата бр.2003/35/ЕЦ на Европскиот парламент за учество на јавноста и пристап до правдата), јасно се утврдува начинот

на пристапот до информациите, без притоа граѓаните да мораат да го докажуваат својот интерес.

Општината има објавено листа на информации од јавен карактер, како и контактни податоци од одговорното лице за посредување при обезбедување информации од јавен карактер.

За подобрасоработка со граѓаните во Општина Струмица, постои Информативен центар за услуги и информирање на граѓаните, каде се врши прием на сите граѓани кои бараат услуга или информација од надлежностите на Општината, директно усно информирање или упатување на граѓаните на соодветното место за нивното барање, помагање на граѓаните во пополнување на барањата за соодветната услуга или информација, евидентирање/архивирање на барањето со соработка со архивата, следење на текот на извршување на предметите кои се предадени на извршување задна канцеларија и информирање на граѓаните за текот и рокот кога ќе ја добие услугата или информацијата, соработка со одделенијата во општинската администрација, за ефикасно и навремено услужување и информирање на граѓаните, преку постојана комуникација на вработените во центарот за услуги на граѓаните како предна канцеларија со извршителот на предметот во соодветното одделение како задна канцеларија, учествува во решавањето на прашањата на припадниците на заедницата, врши и други работи што ќе бидат ставени во негов надлежност.

Во Општината постои Одделение за меѓународна соработка, изготвување планови за регионална и меѓугранична соработка, која иницира и развива регионална, меѓугранична и меѓународна соработка, учествува во координирање и водење на меѓународни проекти, изготвување на одлуки и други општи и конкретни акти од надлежност на Советот и градоначалникот. Општината ги следи активностите на невладините организации и иницира и координира соработка со нив, ја следи состојбата и учествува во заедничко реализирање на активностите.

4.9.1 Вклучување на јавноста во подготовката на ЛЕАП-от

- Анализирана состојбата описна спроведена анкета

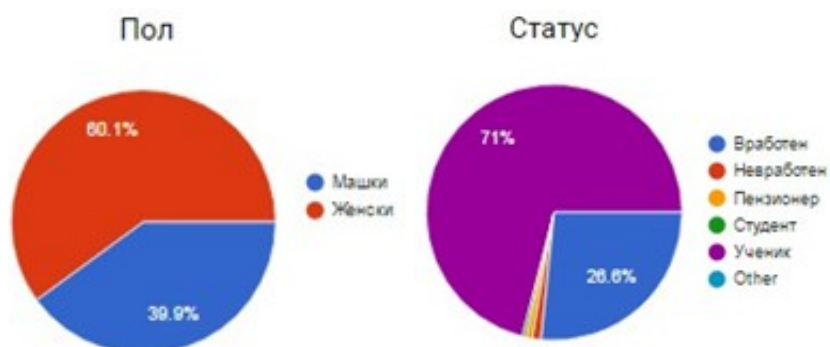
Учеството на граѓаните во процесот на донесување одлуките за решавање на проблемите од областа на животната средина може да се обезбеди единствено преку демократски процеси.

Подготовката на Локалниот еколошки акционен план претставува добар обид за нивно поактивно вклучување.

За потребите на изработка на ЛЕАП, направена е анкета со жителите на Општината за прибирање информации за јавното мислење во однос на еколошките и други проблеми со кои се соочува општината. Резултатите од спроведената анкета покажуваат дека граѓаните на општина Струмица се свесни за многубројните еколошки проблеми, но, сепак, како приоритет го нагласуваат нискиот степен на еколошката свест, кој се јавува како резултат на неинформираност, недоволна едукација, отсуство на санкции и др.

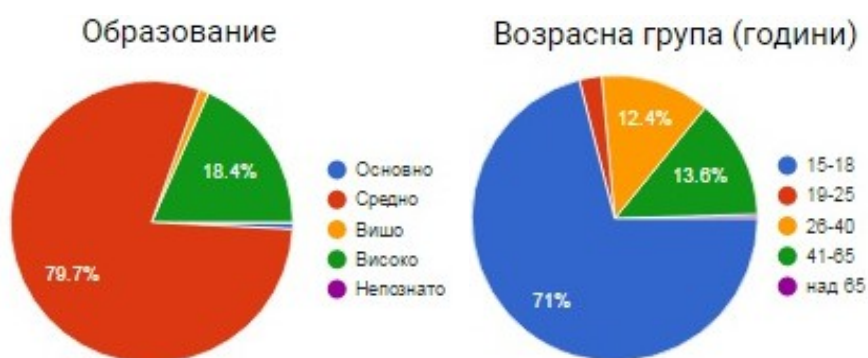
Анкетата е спроведена преку прашалник во хартиена форма, како и онлајн. Добиени се преку 630 одговори од испитаници од различни возрастни, образовни и општествени групи. Собраните

податоци од спроведената анкета беа обработени од страна на експертите, во соработка со членовитена работните групи и Локалниот комитет.

Слика42 Половаструктура на испитаниците

Слика43 Статус на испитаниците

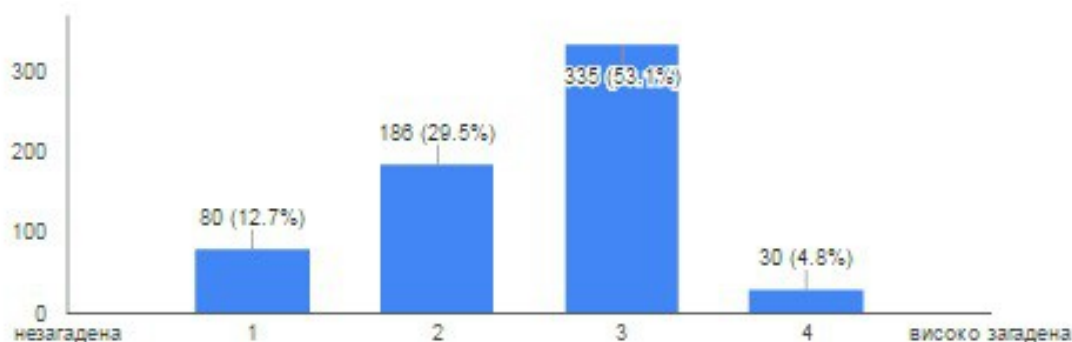

Слика44 Образованиена испитаниците

Слика45 Возрасна испитаниците

Испитаниците во анкетата, по однос на поставените прашања за загадување на животната средина во нивната Општина, ги дадоа следните одговори:

Според степенот на загаденост на животната средина, општината е

Кои се причините за загадувањето?

➤ Заклучок од спроведената анкета и утврдувања на приоритети

Преку одговорите, во спроведената анкета, граѓаните активно се вклучија во идентификувањето и дефинирањето на приоритетните проблеми во Општината, во однос на квалитетот на животната средина. Од дадените одговори јасно беше дека како приоритетен проблем, граѓаните го издвојуваат проблемот со нискиот степен на јавна свест за зачувување на животната средина и природата, што значи дека првенствено потребно да се стави акцент на едукација на јавноста во оваа област, со што би се подобрила состојбата на управување со сите медиуми во животната средина во општината.

Како најзагаден медиум од животната средина граѓаните ја гледаат почвата, по што следуваат површинските води и воздухот. Граѓаните, исто така сметаат дека заштитата на здравјето на луѓето треба да биде најзначајна еколошка вредност за Општината, по што следува заштитата на природата и природните ресурси.

Поголемиот дел од граѓаните сметаат дека тие не се доволно, односно активно вклучени во донесувањето одлуки од областа на животната средина. Во исто време, јасно ја искажале својата подготвеност да бидат вклучени во еколошки акции и во реализирање на различни проекти за заштита на животната средина.

Во согласност со методологијата за изработка на Локални еколошки акциони планови, во рамките на работните групи беше направена и оцена на интензитетот и влијанието на идентификуваните проблеми³¹.

Резултатот од овие анализи и работата на работните групи и Локалниот комитет е следна:

Табела 13 Оценена интензитетот и влијанието на идентификуваните проблеми

31 СЕЌОТ анализа на тематската област подигањена јавна свест е дадено ПРИЛОГ 5.9

Приоритет	Проблем	Број на бодови	Просечна оцена
1	Низок степен на јавна свест за зачувување на животната средина и природата во Општината	571	B

Приоритет	Проблем	Број на бодови	Просечна оцена
2	Недостаток на санитарна депонија за управување со отпадот	402	B
3	Големанечистотија(отпад)	350	B
4	Недостаток на финансиски средства од страна на загадувачитеза спречувањеи контролана загадувањето	333	B
5	Недоволноангажирањена комуналнотопретпријатие	316	B
6	Неприменувањена законскатарегулатива	310	B
7	Лошаекономска состојба	304	B
8	Недостатокна персонали техничкисредстваво комуналното претпријатие(канти, корпи, контејнери)	302	B
9	Загаденостна почвата	297	B
10	Нарушување на биолошката разновидност (уништување на животинскиоти растителниотсвет)	258	B
11	Загаденостна водатаво реките	256	B
12	Недостаток на персонал (инспектори и стручни лица) за спроведувањена законскатарегулативана општинскиониво	237	B
13	Загаденостна воздухот	204	B
14	Несоодветноурбанистичкопланирање	179	B
15	Несоодветнаи некомплетназаконскарегулатива	165	B
16	Несоодветноуправувањесоздадениототпад	156	B/C
17	Зголеменабучава	130	C
18	Неуреденососедство	128	C
19	Практика на користење пестициди и вештачки ѓубрива во земјоделството	124	C
20	Загаденостна водатаза пиење	102	C
21	Непланскоградењеи користењена земјиштето	83	H
22	Поплавениулиципо обилнидождови	65	H

B - високовлијание; C - средновлијание; H - нисковлијание;

5 ПЛАН ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЛЕАП

- ЛИСТАСО ДЕФИНИРАНИ ПРИОРИТЕТИ

И. Хоризонтални приоритети

1. ПРОБЛЕМ: НЕДОСТАТОК НА ФИНАНСИСКИ КАПАЦИТЕТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА АКТИВНОСТИ ОД ОБЛАСТА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОСТАВЕНОСТ

ЦЕЛ: КОМПЛЕТНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА БАРАЊАТА ОД ЗАКОНСКАТА И СТРАТЕШКА РАМКА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Обезбедување финансиски средства за реализација на активности од ЛЕАП и други стратегии за животна средина	Формирање на буџетска линија во Буџетот на Општината со намена за инвестирање во животната средина Аплицирање на проектни активности во Програмата за животна средина на МЖСПП и програмите на ЕУ ИНТЕРРЕГ, ЛАЈФ, ИПА Програмата на ЕУ	И	Континуирано	Интерно од Буџет на Општината/учество	Општина Струмица/Градоначалник Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП) Југоисточен Регион	Буџет на Општина Струмица Програма за животна средина на МЖСПП ИНТЕРРЕГ Програмата на ЕУ (www.interreg4.eu) ЛИФЕ Програмата на ЕУ (ec.europa.eu/environment/interreg/)
Зголемен пристап кон домашни и странски инвестициони програми за заштита на биолошката разновидност	Континуирано истражување на пазарот, заради изнаоѓање на инвестициони програми за истражување на биолошката разновидност живеалишта	И	Континуирано	Интерно од Буџет на Општината/учество	Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица, ГЕФ Глобален фонд за животна средина, Фондови за борба и адаптација кон климатските промени и опустинувањето ИПА Прекугранична соработка ИИ компонента

2. ПРОБЛЕМ: НЕКОМПЛЕТНА ПРАВНА РАМКА

ЦЕЛ: КОНТИНУИРАНА ЗАШТИТА НА СИТЕ МЕДИУМИ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евро	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Соодветно управување со отпад: донесување подзаконски локални акти	Усогласување на донесените акти за управување со отпадот со одредбите на Законот за управување со отпад	И	2017	Интерно од Буџетна Општината	Општина Струмица ЈПКД "Комуналец"	Буџет на Општина Струмица ИПА Програмата на ЕУ (И компонента) Билатерална помош/Швајцарија
Усогласување на законската регулатива за управување и заштита на шумите, со онаа на ЕУ	Зајакнување на соработката помеѓу централната и локалната власт (Министерство за земјоделство и шумските стопанства со локалната самоуправа и овластените инспектори)	И	2017 и континуирано	Буџетна РМ	МЗШВ Локална власт	МЗШВ ИПА Програмата на ЕУ (И компонента) Билатерална помош/Швајцарија

III. Тематска област - Управување со отпад (комунален, индустриски, медицински и инертен)

1. ПРОБЛЕМ: НЕДОСТАТОК НА ИНФОРМАЦИЈА НАЧИН ОТНА УПРАВУВАЊЕ СО РАЗЛИЧНИ ВИДОВИ НА ОТПАД ВО ОПШТИНАТА

ЦЕЛ: СООДВЕТНО УПРАВУВАЊЕ СО РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ ОТПАДИ ЗАШТИТА НА МЕДИУМИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евро	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Подготовка на база на	Подобрување на интерсекторска и комуникацијата меѓу	И	2016-2017	Интерно од Буџетна	Општина Струмица	Буџет на Општина

податоци за создавачи на сите видови отпад и начин на негово управување	јавните претпријатија и секторите во Општината Формирање заедничка дата база			Општината и ЈПКД Комуналец	ЈПКД Комуналец	Струмица ЈПКД Комуналец
---	---	--	--	-------------------------------	----------------	----------------------------

2. ПРОБЛЕМ: НЕСООДВЕТНО УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДОТ ВО ОПШТИНАТА

ЦЕЛ: СООДВЕТНО УПРАВУВАЊЕ СО РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ ОТПАД

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евро	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Соодветно управување со отпадот	Примената регионалниот систем за управување со отпадот - усогласено со Стратегијата за управување со отпад на Република Македонија (2008-2020)	И	Континуирано	Недефинирана	Општина Струмица ЈПКД Комуналец Административно тело на Југоисточен плански регион Јавно-приватно партнерство МЖСПП	Буџет на РМ Буџет на Југоисточен плански регион Јавно-приватно партнерство ИПА Програмата на ЕУ Билатерална помош/Швајцарија
	Целосна примена на Законот за управување со отпад и подзаконските акти	И	2016 и континуирано	Интерно од Буџет на Општината и ЈПКД Комуналец	Приватен сектор Општина Струмица ЈПКД Комуналец МЖСПП	Приватен сектор Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на МЖСПП Буџет на Општина Струмица

Подготовка на регионален план и општински план за управување со отпад	И	Крај на 2016 - почеток на 2017	20.000 евра	Општина Струмица ЈПКДИ Комуналец Административно тело на југоисточен плански регион Јавно-приватно партнерство МЖСПП	Буџет на југоисточен плански регион Буџет на Општина Струмица, Програма за животна средина на МЖСПП Јавно-приватно партнерство
Подготовка на тендерска документација за јавно приватно партнерство за доделување на концесија за регионално интегрирано управување со отпадот	ИИ	2017 - 2019	Ќе се дефинира со тендерската документација	Општина Струмица ЈПКДИ Комуналец Административно тело на југоисточен плански регион Јавно-приватно партнерство МЖСПП	Буџет на југоисточен плански регион Буџет на Општина Струмица, Програма за животна средина на МЖСПП Јавно-приватно партнерство
Поголемо и активно вклучување на администрацијата од општина Струмица во регионалното управување со отпад	ИИ	2016 и континуирано	/	Општина Струмица ЈПКДИ Комуналец Административно тело на југоисточен плански регион	Буџет на Општина Струмица
Опремување на ЈКПД Комуналец со кадар, возила за собирање на отпад, контејнери и возила (опслужување на целата територија на општината со комунални услуги)	И	2016 - 2017	Во согласност со техничка документација	ЈКПДИ Комуналец Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица Донации (билатерални) Кредити
Поставување на повеќе садови за собирање на отпад на територијата на Општината	И	2016 и континуирано	Во согласност со потребите на Општината и техничката спецификација	ЈКПДИ Комуналец Општина Струмица Јавно приватно партнерство	Буџет на Општина Струмица Донации Јавно приватно партнерство

						ИПА Програмата на ЕУ Швајцарска помош
Решавање на проблемот со собирање на отпадот кој може да се рециклира од страна на неформалниот сектор	Имплементација на мерките во Локалниот акционен план за вклучување на неформалните собирачи на отпад во општина Струмица; Засилена контрола и инспекција од страна на општината и ЈКПД "Комуналец", воведување казни за неформалниот сектор	И	2016 и континуирано	Не е дефинирано, согласно потребите и можностите на Општината и ЈКПД "Комуналец"	Општина Струмица ЈКПД "Комуналец"	Буџет на Општина Струмица

ИИИ. Тематска област - Управување со води (водоснабдување, отпадни води, регулирање на водотеци, квалитетна вода/мониторинг)

1. ПРОБЛЕМ: НЕКОМПЛЕТНА ВОДОСНАБДИТЕЛНА ИНФРАСТРУКТУРА И НЕСООДВЕТЕН КВАЛИТЕТ НА ВОДАТА ЗА ПИЕЊЕ

ЦЕЛ: СНАБДУВАЊЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО СО КВАЛИТЕТНА ВОДА ЗА ПИЕЊЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Снабдување на населението со квалитетна вода за пиење	Изградба на водоводна мрежа во населено место Мемешли и поставување на уред за дезинфицирање	ИИИ	2017-2019	15.000	ЈКПД "Комуналец" Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица Буџет на РМ, преку Програма за водоснабдување при МТВ Проект на Светска

						Банка за подобрување на општинска инфраструктура (Министерство за финансии)
	Изградба на водоводна мрежа во населено место Орманлии поставување на уред за дезинфицирање	ИИИ	2017-2019	15.000	ЈПКД Комуналец Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица Буџет на РМ, преку Програма за водоснабдување при МТВ Проект на Светска Банка за подобрување на општинска инфраструктура (Министерство за финансии)
	Изградба на водоводна мрежа во населено место Дорломбоси поставување на уред за дезинфицирање	ИИИ	2017-2019	15.000	ЈПКД Комуналец Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица Буџет на РМ, преку Програма за водоснабдување при МТВ Проект на Светска Банка за подобрување на општинска инфраструктура (Министерство за финансии)

	Реконструкција на останатите 20% од водоводната мрежа/заменана азбестницевки со ПВЦ	И	2017-2020	200.000	ЈПКДИ Комуналец Општина Струмица Министерство за транспорт и врски -Сектор за комунални работи	Буџет на Општина Струмица Буџет на РМ, преку Програма за водоснабдување при МТВ Проект на Светска Банка за подобрување на општинска инфраструктура (Министерство за финансии)
Определување на заштитни зони околу зафатите за вода на водотеци и вештачките езера	Изработка на елаборати за заштитни зони околу зафатите за вода за пиење од водотеци и вештачките езера	И	2017-2020	Во согласност со техниката документација	Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица
Решавање на проблемот со губиток на вода	Идентификација на губитоците на вода и слабостите на водоводното јавно претпријатие	ИИ	2016-2020	Недефинирано, во согласност со претходни анализи	ЈПКДИ Комуналец Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица Буџет на РМ, преку Програма за водоснабдување при МТВ Проект на Светска Банка за подобрување на општинска инфраструктура (Министерство за финансии) ИПА Програмата на ЕУ-ИИИ инфраструктурна компонента. Билатерална

2. ПРОБЛЕМ: ЗАГАДУВАЊЕ НА ПОВРШИНСКИТЕ И ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ, ЗАШТИТА ОД ПОГЛАВИ, ЗАШТИТА НА СЛИВНОТО ПОДРАЧЈЕ НА РЕКА СТРУМИЦА

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Следење на квалитетот на подземните и површинските води на сливното подрачје на р. Струмица	Имплементација на мерките дадени во Планот за управување со речниот слив на река Струмица Имплементација на Мониторинг програмата за управување за сливот на река Струмица	И	2016-2020	Во согласност со техниката документација	МЖСПП Југоисточен плански регион	Буџет на Регионот и Општината, донации од Швајцарската агенција за развој и соработка УНДП
Намалување на загадувањето на површинските и подземните води	Подготовка на подземен катастар на водоводна и канализациона мрежа	ИИИ	2017-2018	Во зависност од големината на мрежата и планираните активности	ЈПКДИ Комуналец Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица
Превенција од поглави и ерозија	Чистење на река Водочница, и канали за одводнување од подземни води	И	2016 и континуирано	Во согласност со Програмата на Центарот за управување со кризи	ЈПКДИ Комуналец ЦУК Општина Струмица	Владана РМ Буџет на Општина Струмица ЦУК
	Одржување и реконструкција на изградените канали како би се задоволеле целосно потребите за заштита од порој. Изградба на одводни канали и потпорни ѕидови да се доведат ерозивните појави во контролирана граница	И	2018 и континуирано	Во согласност со техниката документација	ЈПКДИ Комуналец ЦУК Општина Струмица	Владана РМ Буџет на Општина Струмица ЦУК
Управување со индустриски отпадни води	Подготовка на Локален катастар за индустриски отпадни води	ИИИ	2017-2018	20.000	Општина Струмица ЈПКДИ Комуналец	Буџет на Општина Струмица
Довршување на канализационата инфраструктура на територијата на Општина Струмица	Комплетирање на канализационата мрежа за сепаратно зафаќање на отпадните (фекални и атмосферски) води во индустриската зона СЕВЕР	И	Првиот квартал на 2017 година	Во согласност со проектната документација и проценетите потреби	Општина Струмица ЈПКДИ Комуналец	Буџет на Општина Струмица Буџет на РМ, преку Програма за комунална инфраструктура при

						МТВ, Програмата за инфраструктурно подобрување на локалните самоуправи на Светска Банка преку Министерство за финансии. Меѓународни финансиски институции
	Комплетирањена фекалнатаи атмосферскаканализациона мрежаза населените места (Добрејци и Дабиле)	И	2016-2019	Во согласностсо проектна документацијаи проценетите потреби	ОпштинаСтрумица ЈПКДИКомуналецв	Буџет на Општина Струмица Буџет на РМ, преку Програма за комунална инфраструктурапри МТВ Програмата за инфраструктурно подобрување на локалните самоуправи на Светска Банка преку Министерство за финансии. Меѓународни финансиски институции
	Изградба на пречистителна станица за град Струмица и населените места: Баница, Добрејци, Градско Балдовци, Сачево, Дабиле, Муртино, Просениково, како и Слободната Индустриска Зона и Сачево. Доизградбата на колекторскиот систем до станицата за прочистување.	И	2017-2018	9.8 000. 000,00	МЖСПП ОпштинаСтрумица ЈПКДИКомуналецв	МЖСПП и ИПА програматана ЕУ

ИВ. Тематска област-Воздух

Загадување на воздухот

1. ПРОБЛЕМ: НЕДОСТАТОК НА ИНФОРМАЦИИ ЗА КАВАЛИТЕТОТ НА ВОЗДУХОТ И ОТСУСТВО НА КОНТИНУИРАНА СОРАБОТКА ПОМЕЃУ ИНВОЛВИРАНИТЕ СТРАНИ ВО УПРАВУВАЊЕТО

ЦЕЛ: СЛЕДЕЊЕ НА КАВАЛИТЕТОТ НА ВОЗДУХОТ И НЕГОВА ЗАШТИТА ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Мониторинг на квалитетот на воздухот	Воспоставување на локална мрежа од мерни (фиксни или мобилни) станици за следење на квалитетот на воздухот и јавно презентирање на резултатите/мобилни мерни станици	ИИИ	2019	Врз основана техничка документација	МЖСПП Општина Струмица УХМР Југоисточен плански регион	Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на Општина Струмица Донатори
	Биомониторинг со видови на мов (акumulација на атмосферски загадувачки супстанции во видовите мов собрани и ниту).	И	2019	10.000	Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица
Соработка на инволвираните страни	Доставување на редовни извештаи од сопствен мониторинг од инсталации (исполнување на барањата на ИСКЗ дозволите, студиите за ОВЖС и елаборатите за заштита на животната средина) до локална и централна власт, заради ажурирање на катастарот на загадувачи	И	2016 и континуирано	/	Општина Струмица Приватен сектор МЖСПП	Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на Општина Струмица Донации
	Подготовка на анализи, студии за влијанието на аеро загадувањето врз здравјето на луѓето; Воспоставување на наменски здравствено еколошки индикатори за процена на ризиците по здравјето на децата од загадениот воздух	ИИИ	2019-2020	Во согласност со техничката документација	Општина Струмица МЖСПП Завод за здравствена заштита	Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на Општина Струмица Донации/ билатерална соработка
Намалување на загадувањата на воздухот	Стимулирање на приклучување на индивидуалните објекти и индустриските капацитети на гасоводната мрежа	И	2018-2022	/	ЈП Струмица Гас Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица Приватни инвеститори Кредити

	Замена на енергетските котли од мазут, нафта, јаглен или дрво на природен гас	И	2017-2022	100.000	ЈП Струмица Гас Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица Приватни инвеститори
Искористување на геотермалниот потенцијал	Подготовка на Студија за искористување на геотермалниот потенцијал во Општина Струмица	ИИ	2020-2022	Во согласност со техничката документација	Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица Приватни инвеститори Кредити

В. Управување со бучава

1. ПРОБЛЕМ: НЕ ПОСТОИ КОНТИНУИРАН МОНИТОРИНГ НА БУЧАВА ВО ОПШТИНАТА

ЦЕЛ: НАМАЛУВАЊЕ НА АМБИЕНТАЛНАТА БУЧАВА

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Мониторинг и планирање на управувањето со бучавата	Етаблирање континуиран мониторинг на амбиенталната бучава, на најфреквентните места во Градот	ИИ	2019	10-25.000 евра, во зависност од избраното решение по единица уред	Општина Струмица	Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на Општина Струмица Билатерална помош
	Користење на податоците од мониторингот на бучава при изработка на идни урбанистички планови	ИИ	Континуирано	/	Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица
	Вградување на соодветна звучна изолација во идните градби.	И	Континуирано	Во согласност со проектната документација	Инвеститорите/ сопствениците Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица субвенции за приватните субјекти Донации
	Следење на здравствената состојба на популација, која е најмногу изложена на зголемени емисии на амбиентална бучава, детекција на ризиците по здравјето на луѓето низ анализа која ќе ја спроведе Заводот за здравствена заштита	И	2019		Општина Струмица Завод за здравствена заштита	Буџет на Општина Струмица

2. ПРОБЛЕМ: НЕСООДВЕТНА ПРЕНАМЕНА НА ПОСТОЈНИТЕ ОБЈЕКТИ ВО УГОСТИТЕЛСКА И ДРУГИ ДЕЈНОСТИ

ЦЕЛ: НАМАЛУВАЊЕ НА НИВООТА НА БУЧАВА КОИ СЕ ГЕНЕРИРААТ ОД УГОСТИТЕЛСКИТЕ И ДРУГИТЕ ДЕЈНОСТИ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Соодветно планирање на намената просторот, особено во резиденцијални зони	Соодветна пренамена на станбен во деловен простор. Засилен надзор над постапките за издавање решенија за пренамена на станбен во деловен простор и одобренија за вршење дејност, во однос на основната намена на просторот и видот на дејноста за која се бара пренамена од станбен во деловен простор. Имплементација на обврските од Елаборатите за заштита на животната средина и ИСКЗ дозволиите од страна на стопанските субјекти	И	2016 и континуирано	Интерно од Буџет на Општината	Општина Струмица Овластен инспектор за животна средина на општина Струмица Градежна инспекција Управен инспектор	Буџет на Општина Струмица

ВИ. Тематска област: Квалитетна живеење (урбанизација на општината, квалитетна почва, управување со шуми, биолошка разновидност и градско зеленило)

Урбанизација на општината

1. ПРОБЛЕМ: НЕДЕФИНИРАНИ АДЛЕЖНОСТИ ВО ПЛАНИРАЊЕТО НА ПРОСТОРОТ, ИНТЕНЗИВНО УРБАНИЗАЦИЈА И УЗУРПИРАЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕТО ВО ОПШТИНАТА

ЦЕЛ: СООДВЕТНО ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ И УРБАНИЗАЦИЈА, СПРЕЧУВАЊЕ НА НЕПЛАНСКО ГРАДЕЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ НА НАЧИНОТ НА УПРАВУВАЊЕ СО ЗЕМЈИШТЕТО

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Воспоставување механизам за ефикасно управување со инфраструктурата и интегрална заштита и управување со животната	Докомплетирање на урбанистичката документација	И	2016-2020	20.000	Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица
	Редовно ажурирање на катастарот на недвижности, зајакнување на капацитетот и опременоста на службите	И	2016 и континуирано	5.000	Општина Струмица Катастар на недвижности	Буџет на Општина Струмица

средина						
Јасно диференцирање на надлежностите	Целосно спроведување на децентрализираната власта	И	2016-2017	Трошоци од редовно работење	Општина Струмица Министерство за транспорт и врски	Буџет на Владана РМ Буџет на Општина Струмица

ВИИ. Управување со земјоделско земјиште, почва и шуми

Управување со земјоделско земјиште и почва

1. ПРОБЛЕМ: НЕПОСТОЈНА ИНФОРМАЦИЈА ПРИМЕНА НА АГРОТЕХНИЧКИ МЕРКИ ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И СТЕПЕН ОТНА ДЕГРАДИРАНОСТ НА ПОЧВАТА ВО ОПШТИНАТА

ЦЕЛ: ПЛАНИРАНО КОРИСТЕЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕТО И ЗАШТИТА НА ПОЧВАТА ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Евиденција на земјоделските активности во руралниот дел на Општината Воспоставување катастар на земјоделско обработливо земјиште и застапени култури	Континуирано водење евиденција	И	2017 и континуирано	Трошоци од редовно работење	МЗШВ	Буџет на МЗШВ
Мониторинг на квалитетот на почвите	Испитување на квалитет на почва и подготовка на карта загаденост на почвите во општина Струмица, заради определување на подрачја на кои може да се организира органско производство	ИИ	2019 и континуирано	Во согласност со спецификација на трошоци за земање проби и нивна анализа	МЗШВ МЖСПП Општина Струмица	Буџет на МЗШВ Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на општина Струмица
Заштита на почвата од	Контрола над употреба на агротехнички мерки и	ИИ	2016 и	Врзбана	Центар на Југо-	Буџет на Владана РМ

загадување	усогласување на замена на културите на земјоделските парцели. Воведување органско земјоделско производство		континуирано	претходни истраги и подготвена Студија	Источен плански регион Општина Струмица МЗШВ Здружение на земјоделци и фармери	Буџет на Општина Струмица Буџетна МЗШВ
------------	---	--	--------------	--	---	---

Управување со шуми

1. ПРОБЛЕМ: НЕСООДВЕТНА ЗАШТИТА И УПРАВУВАЊЕ СО ШУМИТЕ И НЕКООРДИНИРАНОСТ НА ОДГОВОРНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ВО УПРАВУВАЊЕТО

ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ШУМИТЕ И ПРАВИЛНО КОРИСТЕЊЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Соодветно управување и заштита на шумите	Користење на ниско стеблени термофилни шуми како матичен насад за ширење на пионерските видови дрвја во обесшумените подрачја	И	2016 и континуирано	Во согласност со годишна и повеќегодишна програма	МЗШВ ЈП "Македонски Шуми" - Подружница шумско стопанство "Беласица" - Струмица Општина Струмица Шумарски факултет	МЗШВ ЈП "Македонски Шуми" - Подружница шумско стопанство "Беласица" - Струмица Општина Струмица
	Научна и стручна примена на мерки за зголемување на површините под шуми, и подобрување на состојбата со постоечките шуми	И		Во согласност со годишна и повеќегодишна програма		
	Примена на соодветни шумски управувачки техники за превенција на зачувување на питомиот костен	И		20.000		

ВИИИ. Тематска област-биолошка разновидности градско зеленило

1. ПРОБЛЕМ: НЕДОСТАТОК НА ПОДАТОЦИ ЗА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ ВО ОПШТИНАТА

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Истражување на биолошката разновидност	Спроведување на еднократен мониторинг, заради идентификување на постојната биолошка разновидност и живеалишта, степенот на деградираност или загрозеност	ИИ	2018-2020	60.000	Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица Програма за животна средина на МЖСПП ИПА-Прекугранична компонента ИНТЕРРЕГ Програмата на ЕУ Донации

2. ПРОБЛЕМ: ЗАГРОЗУВАЊЕ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА МОНОСИТИВСКО БЛАТО

ЦЕЛ: ЗАЧУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА МОНОСИТИВСКО БЛАТО

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Заштита од натамошна деградација и узурпација на Моноситовско Блато	Процена на моменталните состојби со Блатото и покренување иницијатива на седница на Советот за одредување на степенот на заштита на Моноситовско Блато (соработка помеѓу Општина Струмица, Општина Босилово и Општина Ново Село, под координација на ЈИПР)	И	2016 и континуирано	70.000	Општина Струмица Општина Босилово и Општина Ново Село ЈИПР и МЖСПП	ИНТЕРРЕГ Програмата на ЕУ Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на општина Струмица, Босилово и Ново Село

Ревитализација на МоноспитовскоБлато	Подготовка на техничка документација за реставрација на блатото меѓуопштинска соработка, во согласност со претходно направената проценка (Струмица, Босилово и НовоСело)	И	2017	20.000	ОпштинаСтрумица Општина Босилово и Општина Ново Село ЈИПРи МЖСПП	ИНТЕРРЕГ Програмата на ЕУ Програма за животна срединана МЖСПП Буџет на општина Струмица, Босилово и НовоСело Билатералнапомош
	Реставрација на уништените блатни заедници, карактеристични за блатото	ИИ	2017-2019	Во согласностсо техничката документација		
	Подигање вештачки насади од автохтони дрвенестивидови	ИИИ	2017 и континуирано	Во согласностсо техничката документација		

3.ПРОБЛЕМ:ЗАГРОЗУВАЊЕ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА БЕЛАСИЦА

ЦЕЛ: ЗАЧУВУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА БЕЛАСИЦА

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Заштита на биолошката разновидност на планината Беласица од натамошна деградација	Покренување иницијатива на седница на Советот за одредување на степенот на заштита на планината Беласица	И	/	/	МЖСПП ЈИПР ОпштинаСтрумица ЈП ИМакедонски Шумив- Подружница шумско стопанство ИБеласицав- Струмица	ИНТЕРРЕГ Програмата на ЕУ Програма за животна срединана МЖСПП Буџет на општина Струмица, Буџетна ЈИПР Билатералнапомош Меѓународни донаторски организации
	Мониторинг на состојбите и подготовка на Елаборат за валоризација на вредностите на планината Беласица, заради нејзино идно прогласување во соодветна категорија на заштита (Закон за заштита	И	2017-2018	60.000		

	на природата)					
	Реставрација на уништените заедници, карактеристични за планината	ИИ	2017-2019	Во согласност со проценката на состојбите и техничката документација		

4. ПРОБЛЕМ: ЗАГРОЗУВАЊЕ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ЕЛЕНИЦА

ЦЕЛ: ЗАЧУВУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ЕЛЕНИЦА

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Заштита на биолошката разновидност на планината Еленица од натамошна деградација	Покренување иницијатива на седница на Советот за одредување на степенот на заштита на планината Еленица	И	2016-2019 и континуирано	/	МЖСПП ЈИПР Општина Струмица ЈП ИМакедонски Шуми в-Подружница шумско стопанство ИБеласица в-Струмица	ИНТЕРРЕГ Програмата на ЕУ Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на општина Струмица, Буџет на ЈИПР Билатерална помош Меѓународни донаторски организации
	Спроведување на мониторинг над состојбата на биолошката разновидност, живеалиштата и пределот, подготвкана документација за валоризација на планината Еленица и предлог за одредени подрачја, живеалишта или видови, заради нивна заштита и соодветно управување	ИИ	2017-2019	50.000		

	Подготовка на техничка документација за ревитализација/реставрација на уништените заедници, карактеристични за Планината и деградираните површини	ИИ		10.000		
	Реставрација на уништените заедници, карактеристични за Планината	ИИ		Во согласност со техничката документација		
	Подигање на вештачки насади од автохтони дрвенестивидови	ИИ		Во согласност со техничката документација		

5. ПРОБЛЕМ: ЗАГРОЗУВАЊЕ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ПЛАВУШ

ЦЕЛ: ЗАЧУВАЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ПЛАВУШ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Заштита на биолошката разновидност на планината Плавуш од натамошна деградација	Покренување иницијатива на седница на Советот за одредување на степенот на заштита на Планината Плавуш	И	2016-2019	/	МЖСПП ЈИПР Општина Струмица ЈП ИМакедонски Шумив-Подружница шумско стопанство ИБеласицав-Струмица	ИНТЕРРЕГ Програмата на ЕУ Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на општина Струмица, Буџет на ЈИПР Билатерална помош Меѓународни донаторски организации
	Подготовка на документација за валоризација на планината Плавуш и предлог за одредени подрачја, живеалишта или видови, заради нивна заштита и соодветно управување	ИИ		50.000		

Подготовка на техничка документација за реставрација на Планината Главуш	ИИ		10.000	
Реставрација на уништените заедници, карактеристични за Планината Главуш	ИИ		Во согласност со техничката документација	
Подигање на вештачки насади од автохтони дрвенестивидови	ИИ	2017 и континуирано	Во согласност со техничката документација	

6. ПРОБЛЕМ: НЕЦЕЛОСНА ОФОРМЕНОСТ, НЕУРЕДНИ И ЗАГУШТЕНИ ВЕЛЕНИ ПОВРШНИ

ЦЕЛ: СООДВЕТНО ОДРЖУВАЊЕ НА ЗЕЛЕНИЛОТО

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Зголемување на процентот на паркови и улично зеленило	Подготовка на Програма за зголемување на % на паркови и улично зеленило	И	2016 и континуирано	Трошоци од редовна работа	Општина Струмица ЈПКД Комуналец	Буџет на Општина Струмица ЈПКД Комуналец
	Воведување ефикасен и економичен систем за наводнување на зелените градски површини	И	2016 и континуирано	Во согласност со техничката документација		

7. ПРОБЛЕМ: НЕПРОПИСНО ЗАФАЌАЊЕ И ЗАГРОЗУВАЊЕ НА ЗЕЛЕНИТЕ ПОВРШНИ

ЦЕЛ: ЗАЧУВАЊЕ НА ЗЕЛЕНИТЕ ПОВРШНИ ОД ДЕГРАДАЦИЈА И НИВНО ООБНОВУВАЊЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Расчистување на зелените површини и спречување на нивно повторно деградирање	Имплементација на режимот на паркирање Применување на мандатни казни за прекршок - паркирање во зеленило	И	2016 и континуирано	Во рамките на постојна Програма	Општина Струмица ЈПКД Комуналец МВРС Струмица	Буџет на Општина Струмица

ИЦ. Тематска област: Подигање на јавна свест

1. ПРОБЛЕМ: СЛАБА ИНФОРМИРАНОСТ НА ГРАЃАНИТЕ ЗА ОБВРСКИ, КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ЗАКОНСКАТА РЕГУЛАТИВА ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

ЦЕЛ: ЗГОЛЕМЕНА СВЕСТ КАЈ ГРАЃАНИТЕ ЗА ЗАШТИТА И ЗАЧУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Формирање еколошки информативен центар	Организирање трибини, семинари, работилници, стручни предавања	И	Континуирано	Во рамкина годишни планови за организирање информативни настани	Општина Струмица МЖСПП	Буџет на Општина Струмица Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на ЈИПР Билатерална помош ИНТЕРРЕГ Програмата на ЕУ
	Постојано дополнување на веб-страницата со активности поврзани со животната средина	И	Континуирано	Трошоци од редовна работа	Општина Струмица	
	Издавање месечен билтен за реализација на мерки за подобрување на животната средина, урбанизацијата и здравјето Поставување на информативни табли и дисплеи на кои ќе се објавуваат податоци од квалитетот на воздух, вода, бука и сл. Подготовка на други информативни материјали	И	2017 и континуирано	15.000 примероци на годишно ниво		
	Формирање библиотека од областа на животната средина	И	2017 и континуирано	Недефинирано		
	Поставување кутија за коментари пред Општината и на јавни места	И	2017 и континуирано	/		
	Децидно имплементирање на законските одредби, кои се однесуваат на достапност до информации и учество на јавноста во донесувањето на одлуки	И	2017 и континуирано	Трошоци од редовна работа		

2. ПРОБЛЕМ: НЕДОВОЛНО РАЗВИЕНА ЈАВНА СВЕСТ ЗА НАЧИНОТ НА УПРАВУВАЊЕ СО РАЗЛИЧНИ ВИДОВИ НА ОТПАД

ЦЕЛ: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ, ЗА РАДИ СООДВЕТНО УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДОТ И ЗАШТИТА НА МЕДИУМИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Подигање на јавната свест за начинот на управување	Информирање и едукација на различните категории популација за начинот на управување со отпадот, негово	И	2016 и континуирано	Дадено во Мерката-Формирање	Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица

со различни видови на отпад	минимизирање, селектирање и реупотреба			еколошки информативен систем		Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на ЈИПР Билатерална помош ИНТЕРРЕГ Програмата на ЕУ
	Печатење на материјализа информирање и поставување на информативни табли за кодексот на однесување и постапување со отпадот	И	2016 и континуирано	Дадено во Мерката-Формирање еколошки информативен систем		
	Организирање на едукативни настани за најмладата генерација (опфат: градинки голема група и основно образование), има организирано едукативни настани Љ Општината	И	2016 и континуирано	Дадено во Мерката-Формирање еколошки информативен систем		

3. ПРОБЛЕМ: НЕДОВОЛНО РАЗВИЕНА ЈАВНА СВЕСТ ЗА ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ

ЦЕЛ: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ, ЗАРАДИ ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Информирање на јавноста за квалитетот на водите	Пристап на јавноста и на сите инволвирани страни до податоците од катастарот на загадувачина водите Објавување на податоците на веб-страницата на Општината	И	Континуирано	Дадено во Мерката-Формирање еколошки информативен систем	Општина Струмица	Буџет на Општина Струмица
Подигање на јавната свест за заштита на водите од загадување	Соработка со невладините организации со цел спроведување на проекти за подигнување на јавната свест за заштита на водите	И	Континуирано	/	Општина Струмица НВО	Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на Општина Струмица Донации
	Едукација на земјоделците за видови и количина на агротехнички мерки, кои не се штетни по здравјето на луѓето и површинските и подземните води	ИИ	2016 и континуирано	Дадено во Мерката-Формирање еколошки информативен систем	Општина Струмица МЗШВ	Буџет на Општина Струмица

4. ПРОБЛЕМ: НЕДОВОЛНО РАЗВИЕНА ЈАВНА СВЕСТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОЧВИТЕ

ЦЕЛ: ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ ЗА ЗАШТИТА НА ПОЧВИТЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Јакнење на јавната свест за иновации во земјоделството и заштита на почвата	Подобрување на свеста кај земјоделците/производителите на храна за примена на агротехнички мерки, замена на култури и воведување органско земјоделско производство	И	2016-2017	10.000	Центар на Југо-Источен плански регион Општина Струмица	Програма за животна средина на МЖСПП Буџет на Општина Струмица Донации

5. ПРОБЛЕМ: НЕДОВОЛНО РАЗВИЕНА ЈАВНА СВЕСТ ЗА ЗАШТИТА НА ВОЗДУХОТО ДЗ АГАДУВАЊЕ

ЦЕЛ: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ ЗА ЗАШТИТА НА ВОЗДУХОТО ДЗ АГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Приоритет за решавање	Временска рамка	Финансиска рамка/евра	Одговорна институција	Можни извори на инвестиции
Подигање на јавната свест за заштита на воздухот од загадување	Едукација на населението во општината за користење на алтернативни видови превози и горивоза загревање.	И	2017	Недефинирана	МЖСПП Општина Струмица	Буџет на МЖСПП Буџет на Општина Струмица Донации

6 ПЛАН ЗА НАБЉУДУВАЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ

ЦЕЛ: КОМПЛЕТНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА БАРАЊАТА ОД ЗАКОНСКАТА И СТРАТЕШКА РАМКА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
-------	-----------	---------------------	--------------------	--	----------------------------

Обезбедување финансиски средства за реализација на активности од ЛЕАП и други стратегии за животна средина	Формирање на буџетска линија во Буџетот на Општината со намена за инвестирање во животната средина Аплицирање на проектни активности во Програмата за животна средина на МЖСПП и програмите на ЕУ ИНТЕРРЕГ, ЛАЈФ, ИПА Програмата на ЕУ	Подобрен квалитет на медиумите во животната средина	Во буџетот на Општината постои ставка за финансирање на активности	Континуирано	Општина Струмица/ Градо-началник Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП) Југоисточен Регион
Зголемен пристап кон домашни и странски инвестициони програми за заштита на биолошката разновидност	Континуирано истражување на пазарот, заради изнаоѓање на инвестициони програми за истражување на биолошката разновидност живеалишта	Зголемена заштита на биолошката разновидност	% на реализирани активности за заштита на биолошката разновидност	Еднаш годишно	Општина Струмица

ЦЕЛ: КОНТИНУИРАНА ЗАШТИТА НА СИТЕ МЕДИУМИ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Соодветно управување со отпад	Донесување подзаконски локални акти, усогласени одредбите на Законот за управување со отпад	Соодветно управување со отпадот на ниво на Општина	% донесени локални одлуки/акти за управување со отпадот	Еднаш годишно/Реализација на програма за работа	Општина Струмица ЈПКДТ Комуналец
Усогласување на законската регулатива за управување и заштита на шумите, со онаа на ЕУ	Зајакнување на соработката помеѓу централната и локалната власт (Министерство за земјоделство и шумските стопанства со локалната самоуправа и овластените инспектори)	Соодветно управување и заштита на шумите	Зголемена соработка на МЗШВ и локалната власт	Континуирано	МЗШВ Локална власт

ЦЕЛ: СООДВЕТНО УПРАВУВАЊЕ СО РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ ОТПАД

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
-------	-----------	---------------------	--------------------	--	----------------------------

Пристап кон податоци за создавачи на сите видови отпад и начин на негово управување	Подобрување на интерсекторската комуникација меѓу јавните претпријатија и секторите во Општината Подготовка на дигитализирана база на податоци	Подобрена евиденција на генерираните количини на сите видови отпад и начинот на нивно управување	Формирана база на видови и количини на отпад во 2017	Еднаш во 2017 и континуирано	Општина Струмица ЈКПД Комуналец
Соодветно управување со отпадот	Примена на регионалниот систем за управување со отпадот-усогласено со Стратегијата за управување со отпад на Република Македонија (2008-2020) Целосна примена на Законот за управување со отпад и подзаконските акти Подготовка на регионален план и општински план за управување со отпад Подготовка на тендерска документација за јавно приватно партнерство за доделување концесија за регионално интегрирано управување со отпад Поголемо и активно вклучување на администрацијата од општина Струмица во регионалното управување со отпад	Планско управување со отпадот Намален отпад на ниво на година	50% Опремено ЈКПД Комуналец во 2017 Поставен регионален систем во 2017 година	Еднаш годишно	Општина Струмица ЈКПД Комуналец Југоисточен регион Јавно-приватно партнерство МЖСПП

	Опременување на ЈКПД Комуналец со кадар, возила за собирање на отпад, контејнери и возила (опслужување на целата територија на општината со комунални услуги)				
Решавање на проблемот со собирање на рециклабилниот отпад од страна на неформалниот сектор	Имплементација на мерките во Локален акционен план за вклучување на неформалните собирачи на отпад во Општина Струмица Засилена контрола и инспекција од страна на општината и ЈКПД Комуналецв, воведување на казни за неформалниот сектор	Соодветно управување со ПЕТ отпад	% на вработени неформални собирачи	По потреба на годишно ниво	Општина Струмица ЈКПД Комуналецв

ЦЕЛ: СНАБДУВАЊЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО СО КВАЛИТЕТНА ВОДА ЗА ПИЕЊЕ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Комплетирање на водоснабдителниот систем за сите населени места во општина Струмица	Изградба на водоводна мрежа во населено место Мемешли и поставување на уреди за дезинфицирање	Подобрување на здравјето на населението	Во 2017 е почната изградбата и дел од реконструкцијата (изведено 20% од планираното)	Еднаш годишно	ЈКПД Комуналецв Општина Струмица Министерство за транспорт и врски - Сектор за комунални работи

	Изградба на водоводна мрежа во населено место Орманли и поставување на уреди за дезинфицирање Изградба на водоводна мрежа во населено место Дорломбос и поставување на уреди за дезинфицирање Реконструкција на останатите 20% од водоводната мрежа/замена на азбестни цевки со ПВЦ		% на намалени цревни заболувања кај населението		
Определување на заштитни зони околу зафатите за вода на водотеци и вештачките езера	Изработка на елаборати за заштитни зони околу зафатите на вода за пиење од водотеци и вештачките езера	Зачувување на квалитетот на водата и здравјето на луѓето	Во 2017 изработени се 2 елаборати	2017 и континуирано	Општина Струмица
Решавање на проблемот со губиток на вода	Идентификација на губитоците на вода и слабостите на водоводното јавно претпријатие, воведување на ГИС апликација	Подобрување на слабостите на водоводното претпријатие и идентификувани губитоци на вода, целосна замена на старите цевки.	Намален % на губиток на вода Во 2017 е почната промената на водоводната мрежа Подобрен квалитет на водата за пиење	Континуирано	ЈП КД Комуналец Општина Струмица

ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ, ЗАШТИТА ОД ПОПЛАВИ И НА СЛИВНОТО ПОДРАЧЈЕ НА РЕКА СТРУМИЦА

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Следење на квалитетот на подземните и површинските води на сливното подрачје на р.	Имплементација на мерките дадени во Планот за управување со	Подобрување на квалитетот на водите во р. Струмица	% на реализација на Мониторинг Програмата	Еднаш годишно	МЖСПП Југоисточен регион

Струмица	речниот слив на река Струмица. Имплементација на Мониторинг програмата за управување за сливот на река Струмица				
Намалување на загадувањето на површинските и подземните води	Подготовка на подземен катастар на водоводна и канализациона мрежа	Подобрување на квалитетот на водите во сливот на р. Струмица	Постигнување на класа и категорија на вода во согласност со Уредбата за класификација на водите (ИСл. весник на РМв бр. 18/99) и Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води (ИСл. весник на РМв бр. 18/99 и 71/99)	Еднаш годишно	ЈП КД И Комуналецв Општина Струмица
Превенција од поплави и ерозија	Чистење на река Водочница, и канали за одводнување од подземни води Одржување и реконструкција на изградените канали како би се задоволиле целосно потребите за заштита од порои Изградба на одводни канали и потпорни сидови да се доведат ерозивните појави во контролирана граница	Минимизирање и спречување на поплави, онамукадее можно	Спроведени активности кои произлегуваат од Програмата на Центарот за управување со кризи	Континуирано	ЈП КД И Комуналецв ЦУК Општина Струмица

Управување со индустриски отпадниводи	Подготовка на Локален катастар за отпадниводи Децидна имплементација на ИСКЗ дозволите во однос на испуштената отпадна вода Изградба на предтретман станици кај индустриските субјекти кои користат вода во технолошките процеси и контрола на квалитетот на испуштена вода во рецепиент	Соодветно управување со комуналните отпадниводи	% на изградени предтретман или третман станици	Континуирано	Општина Струмица ЈПҚДІ Комуналецв
Довршување на канализационата инфраструктура на територијата на Општина Струмица	Комплетирање на канализационата мрежа за сепаратно зафаќање на отпадните, фекалните и атмосферски води во индустриската зона СЕВЕР Комплетирање на фекалната и атмосферската канализациона мрежа за населените места (Добрејци и Дабиле) Изградба на пречистителна станица за град Струмица и населените места: Баница, Добрејци, Градско Балдовци, Сачево, Дабиле, Муртино, Просениково, како и Слободната Индустриска Зона	Подобрен квалитет на површински и подземни води	Во 2017 реализирана 20% од канализационата инфраструктура на територијата на Општина Струмица и Во 2017 Изградена пречистителна станица и ставена во функција	Континуирано	МЖСПП Општина Струмица ЈПҚДІ Комуналецв

	И Сачево Доизградбата на колекторскиот систем до станцијата за прочишчување				
--	---	--	--	--	--

ЦЕЛ: СЛЕДЕЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ВОЗДУХОТ И НЕГОВА ЗАШТИТА ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Мониторинг на квалитетот на воздухот	Воспоставување локална мрежа од мерни (фиксни или мобилни) станици за следење на квалитетот на воздухот и јавно презентирање на резултатите Биомониторинг со видови на мов (аккумуляција на атмосферски загадувачки супстанции во видовите мовсобрани и ин ситу).	Контролна квалитетот на воздухот и одржување на база на податоци Подобрено информирање и свесност на граѓаните	Во 2019 поставена е најмалку една мерна станица и дисплеј кој е во функција	Најмалку еднаш на 3 месеци	МЖСПП Општина Струмица УХМР
Соработка на инволвираните страни	Доставување на редовни извештаи од сопствен мониторинг од инсталации (исполнување на барањата на ИСКЗ дозволите, студиите за ОВЖС и елаборатите за заштита на животната средина) до локална и централна власт Соработка на Општината со невладините	Контролна квалитетот на воздухот и одржување на сеопфатна база на податоци	На крајот на 2016 година доставени извештаи од 6 инсталации и секоја наредна година доставени по 4 извештаи од нови инсталации	Еднаш годишно	Општина Струмица Приватен сектор МЖСПП

	организации и синхронизирање на активностите				
	Подготовка на анализи, студии за влијанието на аерозагадувањето врз здравјето на луѓето Воспоставување наменски здравствено- еколошки индикатори за процена на ризиците по здравјето на децата од загадениот воздух	Детекција на ризиците по здравјето на луѓето од влијанието на загадениот воздух,	Во 2020 направени се анализи и студии за влијанието врз здравјето на луѓето;	Еднаш годишно по 2020	Општина Струмица МЖСПП Завод за здравствена заштита
Намалување на загадувањата на воздухот	Стимулрање на приклучување на индивидуалните објекти за домување и индустриските капацитети за приклучување на гасоводната мрежа Имплементација на А и Б ИСКЗ дозволите	Намалување на загадувањето и заштитана воздухот од загадување	Во 2020 на гасоводот е приклучено 50% од населението и 50% индустриски капацитети, со што се намалени емисиите во воздухот 50% од Инсталациите се во граница на дозволените гранични вредности дефинирани во Правилникот за максимално дозволените концентрации и количество за други штетни материји што може да се испуштаат во воздухот од одделни извори на загадување	Еднаш годишно по 2020	ЈП Струмица Гас Општина Струмица

	Замена на енергетските котли од мазут, нафта, јаглен или дрво на природен гас	Намалување на загадувањето и заштита на воздухот од загадување	Во 2020 направена е замена на 50% енергетските котли од мазут, нафта, јаглен или дрво на природен гас	Еднаш годишно по 2020	ЈП Струмица Гас Општина Струмица
Искористување на геотермалниот потенцијал	Подготовка на Студија за искористување на геотермалниот потенцијал во Општина Струмица	Искористување на обновливите извори на енергија	Во 2019 година подготвена е Студијата и воспоставена е институционална рамка за управување со геотермалните води	Еднаш годишно во време на реализација на конкретниот проект	Општина Струмица

ЦЕЛ: НАМАЛУВАЊЕ НА АМБИЕНТАЛНАТА БУЧАВА

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор и на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Мониторинг на бучавата	Планирање и спроведување на континуиран мониторинг на амбиенталната бучава, особено на најфреквентните места во Градот	Следење на интензитетот на бучавата и нејзините извори	% на реализирана Програма за мониторинг изготвена од Општината	Континуирано	Општина Струмица
	Користење на податоците од мониторингот на бучава при изработка на идни урбанистички планови	Заштита од штетна бучава	% на усогласеност на содржините на урбанистичките планови со нивото на бучава	Континуирано	Општина Струмица
	Вградување на соодветна звучна изолација во идните градби	Намалување на бучавата	% на изведени градби со соодветна звучна изолација	Континуирано	Инвеститорите/сопствениците Општина Струмица

	Детекција на ризиците по здравјето на луѓето од влијанието на бучавата низ анализа која ќе ја спроведе Заводот за здравствена заштита.	Намалување на штетните (негативните) ефекти врз здравјето на населението	Изработена анализа и студија за штетни влијанија од бучавата врз здравјето на одредена популација	Еднаш годишно	Општина Струмица Завод за здравствена заштита
--	--	--	---	---------------	--

ЦЕЛ: НАМАЛУВАЊЕ НА НИВОАТА НА БУЧАВА КОИ СЕ ГЕНЕРИРААТ ОД УГОСТИТЕЛСКИТЕ И ДРУГИТЕ ДЕЈНОСТИ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Соодветно планирање на намената и времето на работа во објектите	Соодветна пренамена на станбен во деловен простор. Засилен инспекциски надзор за контрола на постапките за издавање решенија за пренамена на станбен во деловен простор и одобренија за вршење дејност, во однос на основната намена на просторот и видот на дејноста за која се бара пренамена од станбен во деловен простор. Имплементација на обврските од Елаборатите за заштита на животната средина и ИСКЗ дозволите од страна на стопанските субјекти	Намалување на бучавата од трговско-угостителските и индустриските капацитети	50% имплементирани мерки, содржани во Елаборатите за заштита на животната средина и ИСКЗ дозволите за усогласување со оперативен план	Континуирано	Општина Струмица Овластен инспектор за животна средина на општина Струмица Градежна инспекција Управен инспектор

ЦЕЛ: СООДВЕТНО ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТИ УРБАНИЗАЦИЈА, СПРЕЧУВАЊЕ НА НЕПЛАНСКО ГРАДЕЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ НА НАЧИНОТ НА УПРАВУВАЊЕ СО ЗЕМЈИШТЕТО

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Воспоставување механизам за ефикасно управување со инфраструктурата и интегрална заштита и управување со животната средина	Докомплетирање на урбанистичката документација	Подобрување на квалитетна живеење	Во 2020 комплетирана урбанистичка документација и планско градење	Еднаш годишно по 2020	Општина Струмица
	Редовно ажурирање на катастарот на недвижности, зајакнување на капацитетот и опременост на услугите	Подобрување на квалитетна живеење	Евиденција на недвижности	Континуирано	Општина Струмица Катастар на недвижности
Јасно диференцирање на надлежностите	Целосно спроведување на децентрализацијата на власта	Ефикасно спроведување на децентрализацијата на власта	100% децентрализација на надлежностите до 2018	Континуирано	Општина Струмица Министерство за транспорт и врски

ЦЕЛ: ПЛАНИРАНО КОРИСТЕЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕТО И ЗАШТИТА НА ПОЧВАТА ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Евиденција на земјоделските активности во руралниот дел на Општината	Подготовка на база за земјоделско обработливо земјиште, квалитет на истото и насадени култури	Заштита на почвата од дополнителни оптеретувања со несоодветно нагубување и користење	Во 2017 подготвен е катастар на земјоделски активности, култури и квалитетна почва	Двапати годишно	МЗШВ ЈП "Македонски Шуми" Подружница шумско стопанство "Беласица" Струмица
Мониторинг на квалитетот на почвите	Испитување на квалитет на почва и подготовка на карта на квалитет на почвите во општина Струмица, заради определување на подрачја на кои може да се организира органско производство	Соодветно користење со почвите	Во 2019 и континуирано секоја наредна година е испитан квалитетот на почвите од страна на надлежна институција. Подготвена е карта со определени подрачја на кои може да се	Во 2019 и континуирано еднаш годишно	МЗШВ МЖСПП

			организира органско производство		
Заштитана почвата од загадување	Контрола на употреба на ѓубрива и други агрохемиски препарати Управување со сукцесии на насад на земјоделското земјиште Воведување органско земјоделско производство	Заштита на земјоделско земјиште од загадување	Спроведени планирани програми и проекти во планираните години. Во 2019 во согласност со подготвена Студија, дел од земјоделските површини кои се користат за органско земјоделско производство, при контролирани услови	Еднашгодишно	Центар на Југо-Источен плански регион Општина Струмица МЗШВ Здружение на земјоделци и фармери

ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ШУМИТЕ И ПРАВИЛНО КОРИСТЕЊЕ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Соодветно управување и заштита на шумите	Користење на ниско стеблени термофилни шуми, како матичен насад за ширење на пионерските видови дрвја во обесшумените подрачја Спроведување мерки за зголемување на површините под шуми и подобрување на состојбата со постоечките шуми, врз основа на научен и стручен приод Преземање соодветни шумски управувачки техники за зачувување на питомиот костен	Соодветно управување и заштита на шумите на територијата на Општината	20% зголемени насади на пионерски видови дрвја во обесшумените подрачја годишно, согласно годишни планови за стопанисување со шумите Заштитен од болест питомиот костен	Еднашгодишно	МЗШВ ЈП "Македонски Шуми" - Подружница шумско стопанство "Беласица" - Струмица Општина Струмица

ЦЕЛ: СООДВЕТНО УПРАВУВАЊЕ И ЗАЧУВУВАЊЕ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ ВО ОПШТИНАТА

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Истражување на биолошката разновидност	Спроведување на еднократен мониторинг, заради идентификување на постојната биолошка разновидност живеалишта, степенот на деградираност или загрозеност	Направени се истражувања на биолошката разновидност на целата територијана општината	Во 2019 отпочнато е со реализација на еднократен мониторинг во 4 сезони	Еднократно	Општина Струмица МЖСПП ЈИПР ЈП ИМакедонски Шумив-Подружница шумско стопанство ИБеласица-Струмица

ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА МОНОСПИТОВСКО БЛАТО

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Заштита од натамошна деградација и узурпација на Моноспитовско Блато	Процена на моменталните состојби со Блатото и покренување иницијатива на седница на Советот за одредување на степенот на заштита на Моноспитовско Блато (зедничка соработка помеѓу Општина Струмица, Општина Босилово и Општина Ново Село под координација на ЈИПР)	Подобрено управување со биолошката разновидност во Моноспитовско Блато	Донесени се: - акти за заштита на Моноспитовско Блато; - план за управување со Моноспитовско Блато и - подготвена е урбанистичко-гласна документација.	Еднаш годишно	Општина Струмица Општина Босилово Општина Ново Село ЈИПР МЖСПП
Ревитализација на Моноспитовско Блато	Подготовка на техничка документација за реставрација на Блатото, меѓуопштинска соработка, во согласност со претходно направената проценка (општина Струмица, Босилово и Ново Село)	Враќање на блатото во првобитна состојба	Подготвена техничка документација и физичка заштита на заштитената зона. Оградена заштитената зона.	Еднаш годишно во периодот од 2016-2018	Општина Струмица МЖСПП
Заштита на биолошката разновидност во Моноспитовско Блато	Реставрација на уништените блатни заедници, карактеристични за Блатото. Подигање вештачки насади од автохтони дрвенести видови	Враќање на блатните карактеристики	Евидентирани се флора и фауна карактеристични за Моноспитовското Блато	Еднаш годишно во периодот од 2017-2019	Општина Струмица МЖСПП

ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА БЕЛАСИЦА

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Заштита на биолошката разновидност на планината Беласица од натамошна деградација	Покренување иницијатива на седница на Советот за одредување на степенот на заштитена планината Беласица	Подобрено управување со биолошката разновидност на планината Беласица	Донесени се акти за заштита на планината Беласица	Еднаш годишно	Општина Струмица
	Мониторинг на состојбите и подготовка на Елаборат за валоризација на вредностите на планината Беласица, заради нејзино идно прогласување во соодветна категорија на заштита (Закон за заштитена природата)	Целосна извршена реставрација на планината	Подготвена техничка документација за реставрација на планината Беласица	Еднаш годишно во периодот од 2017-2018	МЖСПП ЈИПР Општина Струмица ЈП "Македонски Шумив-Подружница шумско стопанство "Беласица"-Струмица
	Реставрација на уништените заедници, карактеристични за планината	Враќање на флората и фауната карактеристични за планината	Евидентирани се флора и фауна карактеристични за планината Беласица	Еднаш годишно во периодот од 2017-2019	МЖСПП ЈИПР Општина Струмица ЈП "Македонски Шумив-Подружница шумско стопанство "Беласица"-Струмица

ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ЕЛЕНИЦА

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Заштита на биолошката разновидност на планината Еленица од натамошна деградација	Покренување иницијатива на седница на Советот за одредување на степенот на заштита на планината Еленица	Подобрено управување со биолошката разновидност на планината Еленица	Донесени се акти за заштита на планината Еленица;	Еднаш годишно	Општина Струмица
	Спроведување на мониторинг над состојбата на биолошката разновидност, живеалиштата и пределот, подготовка на документација за валоризација на планината Еленица и предлог	Предложени се одредени подрачја, живеалишта и видови на флора и фауна	Подготвена е техничка документација за за валоризација на планината Еленица и	Еднаш годишно во периодот од 2017-2019	МЖСПП ЈИПР Општина Струмица ЈП "Македонски Шумив-

	за одредени подрачја, живеалишта или видови, заради нивна заштита и соодветно управување		предлог за одредени подрачја, живеалишта или видови, заради нивна заштита и соодветно управување		Подружница шумско стопанство ИБеласицав-Струмица
	Подготовка на техничка документација за ревитализација/реставрација на уништените заедници, карактеристични за Планината и деградираните површини	Целосна извршена реставрација на планината	Подготвена техничка документација за реставрација на планината Еленица	Еднаш годишно во периодот од 2017-2018	МЖСПП ЈИПР Општина Струмица ЈП ИМакедонски Шумив-Подружница шумско стопанство ИБеласицав-Струмица
	Реставрација на уништените заедници, карактеристични за Планината Подигање на вештачки насади од автохтони дрвенестивидов	Враќање на флората и фауната карактеристични за планината	Евидентирани се флора и фауна карактеристични за планината Еленица	Еднаш годишно во периодот од 2017-2019	МЖСПП ЈИПР Општина Струмица ЈП ИМакедонски Шумив-Подружница шумско стопанство ИБеласицав-Струмица

ЦЕЛ: ЗАШТИТА НА ИНТЕГРИТЕТ ОТ НА БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ НА ПЛАНИНАТА ПЛАВУШ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Заштита на биолошката разновидност на планината Плавуш од натамошна деградација	Покренување иницијатива на седница на Советот за одредување на степенот на заштита на планината Плавуш	Подобрено управување со биолошката разновидност на планината Плавуш	Донесени се акти за заштита на планината Плавуш	Еднаш годишно	Општина Струмица
	Подготовка на документација за валоризација на планината Плавуш и предлог за одредени подрачја, живеалишта или видови, заради нивна заштита и соодветно управување	Предложени се одредени подрачја, живеалишта и видови на флора и фауна	Подготвена е техничка документација за валоризација на планината Плавуш и предлог за одредени	Еднаш годишно во периодот од 2017-2019	Општина Струмица МЖСПП

			подрачја, живеалишта или видови, заради нивна заштита и соодветно управување		
	Подготовка на техничка документација за реставрација на планината Плавуш	Целосна извршена реставрација на планината	Подготвена техничка документација за реставрација на Планината Плавуш	Еднаш годишно во периодот од 2017-2019	МЖСПП ЈИПР Општина Струмица ЈП "Македонски Шумив-Подружница шумско стопанство "Беласица"-Струмица
	Реставрација на уништените заедници, карактеристични за планината Подигање на вештачки насади од автохтони дрвенести видови	Враќање на флората и фауната карактеристични за планината	Евидентирани се флора и фауна карактеристични за планината Плавуш	Еднаш годишно во периодот од 2017-2019	МЖСПП ЈИПР Општина Струмица ЈП "Македонски Шумив-Подружница шумско стопанство "Беласица"-Струмица

ЦЕЛ: СООДВЕТНО ОДРЖУВАЊЕ НА ЗЕЛЕНИЛОТО

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Зголемување на % на паркови и улично зеленило	Подготвена Програма за зголемување на % на паркови и улично зеленило Воведување ефикасен и економичен систем за наводнување на зелените градски површини	Подобрен квалитет на живеење	Во 2016 изготвена е Програма за зголемување на % паркови и улично зеленило	2016 и континуирано	Општина Струмица ЈП КДИ Комуналец

ЦЕЛ: ЗАЧУВУВАЊЕ НА ЗЕЛЕНИТЕ ПОВРШНИ И ОД ДЕГРАДАЦИЈА И НИВНО ОБНОВУВАЊЕ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Расчистување на зелените	Имплементација на режимот на паркирање	Подобра заштита на	% на уредени и	2016 и континуирано	Општина Струмица

површини и спречување на нивно повторно деградирање	Воведување на мандатни казни за прекршок-паркирање во зеленило	зелените површини	одржани зелени површини		ЈПКД Комуналец МВРС Струмица
---	--	-------------------	-------------------------	--	---------------------------------

ЦЕЛ: ЗГОЛЕМЕНА СВЕСТ КАЈ ГРАЃАНИТЕ ЗА ЗАШТИТА И ЗАЧУВУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатори на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Формирање на еколошки информативен центар	Организирање на трибини, семинари, работилници, стручни предавања	Јавноста е свесна за своите права и обврски во однос на заштитата и зачувувањето на животната средина	20% се реализирани активностите согласно годишни планови за организирање информативни настани	Континуирано	Општина Струмица МЖСПП
	Постојано дополнување на веб-страницата со активности поврзани со животната средина	Подобрено информирање на јавноста за состојбите во животната средина	Континуирано дополнување на веб-страницата на Општината со активности поврзани со животната средина	Континуирано	Општина Струмица
	Обезбедување на финансиски фондови со директна намена за подигање на јавната свест во областа на заштита на животната средина	Подобрено информирање на јавноста за состојбите во животната средина	Зголемен број на проекти од областа на животната средина, финансирани од формиран фонд за животна средина согласно изготвена Програма во 2017	Еднаш годишно по 2017	Општина Струмица
	Издавање месечен билтен за реализација на	Подобрено	% на реализирани	Континуирано од 2017	Општина Струмица

	мерки за подобрување на животната средина, урбанизацијата и здравјето Поставување на информативни табли и дисплеи на кој ќе се објавуваат податоци од квалитетот на воздух, води, бучава и сл.	информирање на јавноста за состојбите во животната средина	активности од 2017		
	Формирање на библиотека од областа на животната средина	Информирање на јавноста и подигање на свеста на граѓаните за нивните законски права и обврски во однос на заштитата и зачувувањето на животната средина	На почетокот на 2017 формирана библиотека и континуирано обновување на библиотичниот фонд	Континуирано од 2017	Општина Струмица
	Поставување на кутија за коментари пред Општината и на јавни места	Инволвирање на јавноста во одлучувањето по однос на заштита на животната средина од загадување	За 20% е зголемено инволвирање и заинтересираност на граѓаните за активностите поврзани со заштита на животната средина од загадување	Континуирано од 2016	Општина Струмица
	Доследно имплементирање на законските одредби, кои се однесуваат на достапност до информации и учество на јавноста во донесување на одлуки	Инволвирање на јавноста во одлучувањето по однос на заштита на животната средина од загадување	Целосна имплементација на законските одредби и зголемено учество на јавноста во донесување на одлуки	Континуирано од 2016	Општина Струмица

ЦЕЛ: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ, ЗА РАДИ СООДВЕТНО УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДОТ И ЗАШТИТА НА МЕДИУМИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Подигање на јавната свест за начинот на управување со различни видовина отпад	Информирање и едукација на различните категории популација за начинот на управување со отпадот, негово минимизирање, селектирање и реупотреба	Соодветно управување на отпадот	На годишно ниво се организирани најмалку 2 трибини и поделени се информативни	Континуирано	Општина Струмица

	Печатење на популарни материјали и поставување на информативни табли за кодексот на однесување и постапување со отпадот Организирање на едукативни настани за најмладата генерација (опфат:градинки-големагрупаи основнообразование)		материјали		
--	---	--	------------	--	--

ЦЕЛ: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ, ЗА РАДИ ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Информирање на јавноста за квалитетот на водите	Пристап на јавноста и на сите инволвирани страни до податоците од катастарот на загадувачина водите Објавување на податоците на веб- страницата на Општината	Информирање на јавноста за загадувачите и подигање на јавната свест за потребата од заштита на водите од загадување	Во 2017 година сите податоци од животна средина се објавени на веб-страницата на Општината	Континуирано	Општина Струмица
Подигање на јавната свест за заштита на водите од загадување	Соработка со невладините организации со цел спроведување на проекти за подигнување на јавната свест за заштита на водите	Подигање на јавната свест за потребата од заштита на водите од загадување	На годишно ниво спроведени најмалку 1 проект за подигнување на јавната свест со НВО	Континуирано	Општина Струмица НВО
	Едукација на земјоделците за видови и количинина агротехнички мерки, кои не се штетни по здравјето на луѓето и површинските и подземните води	Подигање на јавната свест за потребата од заштита на водите од загадување	На годишно ниво да се спроведени 2 семинари	Континуирано	Општина Струмица МЗШВ

ЦЕЛ: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА И ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ, ЗА ЗАШТИТА НА ВОЗДУХОТ ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Мерки	Активност	Очекувани резултати	Индикатор на успех	Фреквенција на следење на индикаторите	Одговорна институција/лице
Подигање на јавната свест за	Едукација на населението во Општината за	Подигање на јавната	На годишно ниво	Континуирано	МЖСПП

заштита на воздухот од загадување	користење на алтернативни видови превоз	свест за потребата од заштита на воздухот од загадување	спрведен е најмалку 1 проект за подигнување на јавната свест		Општина Струмица
-----------------------------------	---	---	--	--	------------------

7 ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ 1

Детален преглед на важечките Детални урбанистички планови донесени од 1972 до 2012 година, кои ги поседува Одделението за урбанизам и заштита на животната средина во Општината

Ред. бр.	Насловна планот	Број и датумна Одлука за донесув. на урб. планови
1	ДУП по староблоковска поделба ВИ, ВИИ и ВИИ станб. заед.	02-1611/1 28.03.1972
2	Одлука за реж. и услови за градење на населени места	02-5326/1 18.12.1973
3	ДУП по староблоковска поделба ВИИИ и дел од ВИИ станб. заед.	02-681/1 17.06.1976
4	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.3	02/93/1 27.02.1984
5	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.4	02/92/1 27.02.1984
6	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.7	02-94/1 27.02.1984
7	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.1	02-290/1 08.05.1984
8	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.16	02-289/1 08.05.1984
9	Просторен план на општина Струмица	02-696/1 14.11.1984
10	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.18	02-902/1 04.11.1985
11	ДУП по староблоковска поделба Девијација/проширување на ВИИ станбена заедница	02-239/1 01.04.1985

Ред. бр.	Насловна планот	Број и датум на Одлука за донесув. на урб. планови
12	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.12	02-495/1 15.05.1986
13	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.14	02-496/1 15.05.1986
14	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.19	02-497/1 15.05.1986
15	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.17	02-498/1 15.05.1986
16	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.6	02-853/1 29.10.1986
17	Просениково/урбанистичка документација	02-857/1 29.10.1986
18	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.10	02-260/1 23.03.1987
19	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.9	02-262/1 23.03.1987
20	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.8	02-647/1 01.10.1987
21	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.11	02-648/1 01.10.1987
22	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.15	02-657/1 01.10.1987
23	ДУП по староблоковска поделба Блок бр. 5	02-670/1 01.10.1987
24	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.20	02-850/1 31.12.1987

Ред. бр.	Насловна планот	Број и датумна Одлука за донесув. на урб. планови
25	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.21	02-851/1 31.12.1987
26	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.22	02-852/1 31.12.1987
27	Робово/урбанистичка документација	02-867/1 31.12.1987
28	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.23	02-469/1 30.06.1988
29	Одлука за арх.урб. проект за ревитализација на дел од ул. М.Т	02-202/1 01.07.1992
30	Индустриска зона Север/ детален урбанистички план	02-230/1 13.07.1994
31	Сервисна зона до ГП Маврово	02-233/1 13.07.1994
32	Урбанистички проект Ал-Мак	08-1873 19.11.1997
33	ДУП по староблоковска поделба Блок бр.13 Центар	07-622/1 10.07.1998
34	Водоча/урбанистичка документација	07-388/1 09.06.1999
35	ГУП Муртино	07-06/1 11.01.1999
36	Бараки до пазарот/ Министерство за транспорт и врски/	07-801/1 10.12.1999
37	Зона Југ	07-130/1 28.02.2000

Ред. бр.	Насловна планот	Број и датум на Одлука за донесув. на урб. планови
38	ГУП Куклиш	03-251/3 08.06.2000
39	Баница/општакт/	07-266/1 22.03.2001
40	Вељуса/урбанистичка документација/	07-267/1 22.03.2001
41	Рич/општакт/	07-584/1 13.06.2001
42	Белотино/општакт/	07-585/1 13.06.2001
43	Попчево/општакт/	07-586/1 13.06.2001
44	Банско урбанистичка документација	03-219/1 18.07.2002
45	Сачево/урбанистичка документација/	07-290/1 05.08.2002
46	Добрејци/урбанистичка документација/	07-1032/1 07.11.2002
47	ДУП по нова блоковска поделба Урбан блок 14	07-649/1 04.07.2003
48	Дабилџа/урбанистичка документација/	07-529/1 06.06.2003
49	ДУП по нова блоковска поделба Урбан блок 1-1 Партизан Струмица	07-1133/1 18.06.2004
50	ДУП по нова блоковска поделба Урбан модул-1 од урбан блок 4	07-1730/1 31.03.2006

Ред. бр.	Насловна планот	Број и датум на Одлука за донесув. на урб. планови
51	Измена и дополнување на ГУП	17-4826/1 18.07.2006
52	ДУП по нова блоковска поделба дел од урбан блок 37	07-1698/1 19.04.2007
53	ДУП по нова блоковска поделба дел од урбан блок 20	07-16970/1 19.04.2007
54	УПВНМКО Сачево и КО Гр. Балдовци повеќе наменска индустриска зона	07-2341/1 22.05.2007
55	ДУП по нова блоковска поделба дел од урбан блок 5	07-5768/1 06.12.2007
56	ДУП по нова блоковска поделба Урбан блок 25 и 26	07-3426/1 27.06.2008
57	УПВНМ Водочам. в. Тилци	07-2931 15.05.2009
58	ДУП по нова блоковска поделба Блок 41	07-4653/1 21.07.2009
59	ДУП по нова блоковска поделба дел од урбан блок 9	07-4653/1 21.07.2009
60	ДУП по нова блоковска поделба дел од блок 33-2	07-6601/1 06.11.2009
61	ДУП по нова блоковска поделба урбан блок 38	07-6602/1 06.11.2009
62	ДУП по нова блоковска поделба дел од блок 14	07-1535/1 23.03.2010
63	ДУП по нова блоковска поделба 41/2	07-2533/1 26.04.2010

Ред. бр.	Насловна планот	Број и датумна Одлука за донесув. на урб. планови
64	УПВНМВодочам.в.ПоповоЛозје	07-2531/1 26.04.2010
65	Измена и дополнување на ГУП	07-2531/1 26.04.2010
66	ДУП по нова блоковска поделба Урбанблок 36 и 37	07-46031/1 29.07.2010
67	ДУП по нова блоковска поделба Урбанблок 42	07-994/1 28.02.2011
68	ДУП по нова блоковска поделба Урбанблок 3 и 5	07-2658/1 28.04.2011
69	ДУП по нова блоковска поделба Урбанблок 19	07-1496/1 23.01.2012
70	ДУП по нова блоковска поделба Урбанблок 15	07-499/1 28.02.2012
71	ДУП по нова блоковска поделба дел од Урбанблок 22	07-2006/1 14.03.2012
72	Измена и дополнување на Урбанблок 38	07-2740/1 06.04.2012
73	ДУП по нова блоковска поделба Урбанблок 17 и 17/1	07-2741/1 06.04.2012
74	ДУП по нова блоковска поделба дел од Урбанблок 20	07-3486/1 03.05.2012

Прилог 2

Листа на Детални урбанистички планови кои се во тек на изработка

1. Урбанистички план блок 9;
2. Урбанистички план блок 10;
3. Урбанистички план блок 18;
4. Урбанистички план блок 21 (источно од ул. Климент Охридски - Белик);
5. Урбанистички план блок 3-а (Печатница);
6. Урбанистички план Блок 4 (дел);
7. Урбанистички план Блок 16;
8. Урбанистички план Блок 24 (Ограждени Санкерамика);
9. Урбанистички план Блок 25 (дел);
10. Урбанистички план за дел од с. Банско;
11. Урбанистички план за дел од с. Куклиш - КП бр. 4455/1;
12. ДУП Комплекс Стопанство с. Муртино.

Прилог 3

Емисии на загадувачки супстанции од стационарни извори

Табела 14 Емисијана загадувачки супстанции од стационарни извори во согласност со ИСКЗ² барањата

Називна Фирма	Локација	Параметри кои се следат од страна на самата фирма									
		CO ₂	NH ₃	NO _x	X ₂ C	ЦО	ЦО ₂	H ₂ O	ПМ ₁₀	СПМ ³³	ВОЦ
ІАгропроизвод сепарацијав,	На Југ 10 км од Струмица	/	/	/	/	/	/	/	15 Ег/м ³	/	/
Огражден мемешли сепарацијав	На Југоисток 10 км од Струмица	/	/	/	/	/	/	/	40,1 Ег/м ³	126,7 Ег/м ³	/
ІБетон и бетонска базав	Инд. Зона Север	/	/	/	/	/	/	/	9,8 Ег/м ³	/	/
ІПелагонијав	Инд. Зона исток	/	/	/	/	/	/	/	24,0 Ег/м ³	/	/
ІАдингградбав,	Инд. Зона исток	/	/	/	/	/	/	/	12,0 Ег/м ³	/	/
ІБони Интерградбав	Инд. Зона Североисток	/	/	/	/	/	/	/	9,8 Ег/м ³	/	/
ІПортландв	Инд. Зона Сачево	/	/	/	/	/	/	/	31 Ег/м ³	/	/
ІИНМАКБетонв	Инд. Зона Сачево	/	/	/	/	/	/	/	30 Ег/м ³	/	/
ІАлмаксв	Инд. Зона исток	980 мг/м ³	/	286,6 мг/м ³	/	63,6 мг/м ³	35,8 %	/	28,5 Ег/м ³	41,8 Ег/м ³	/
ІОгражден Микромиксв	Инд. Зона исток	/	/	/	/	/	/	/	5,0 Ег/м ³	50,0 Ег/м ³	/
ІОгражден Неметалив,	Инд. Зона исток	/	/	/	/	/	/	/	40,0 Ег/м ³	120,0 мг/м ³	/
ІГроздв,	Инд. Зона Север	533 мг/м ³	/	980 мг/м ³	/	82 мг/м ³	12,6 %	/	14,5 Ег/м ³	/	/
ІЖитоСтрумицав	Инд. Зона Североисток	534 мг/м ³	/	144 мг/м ³	/	73, мг/м ³	8,9 %	/	25,6 Ег/м ³	/	/
ІИГМЕленицав,	Инд. Зона исток	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ІМоша Пијаде ЗИКв	Инд. Зона Север	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ІКланица со ладилникв	Инд. Зона Север	/	/	/	/	/	/	/	14,4 Ег/м ³	/	/

³² Извор: Општина Струмица

³³ Суспендирана прашина

Прилог 4

Вкупното расположиво земјиште, површини кои се користат за земјоделие

Табела 15 Вкупно расположиво земјиште и површини кои се користат за земјоделие³⁴

Општина	Број на индивидуални земјоделски стопанства	Вкупно расположива површина на земјиште, ха	Користено земјоделско земјиште, ха				Број на одвоени делови на користено земјиште
			Вкупно користено земјиште	Сопствено земјиште	Земено на користење од други	Дадено на користење на други	
Струмица	5.094	5.543,10	5.187,35	4.664,81	651,99	129,44	19.707

Број на индивидуални земјоделски стопанства	Вкупна расположива површина на земјиштето, ха	Користено земјоделско земјиште, ха	Број на одвоени делови на користено земјиште			
		Вкупно користено земјиште	Сопствено земјиште	Земено на користење од други	Дадено на користење на други	
5.094	5.543,10	5.187,35	4.664,81	651,99	129,44	19.707

³⁴ Државен завод за статистика, Попис на земјоделство, 2007 година

Вкупно користено земјоделско земјиште/ха	Ораници, бавчи и кукниградини	Ливади	Пасишта	Овоштарници	Лозја	Расадини
5.187,35	4.708,25	134,20	57,09	144,55	143,09	0
Вкупно користени ораници, бавчи и кукниградини/ха	Жита	Индустриски растенија	Фуражни растенија	Зеленчук	Ароматични медицинскираст.	Цветеи
4.708,25	1.904,00	229,09	817,02	1.657,02	-	
Вкупна површина на жита/ха	Пченица	Пченка	Јачмен	Ориз	Другижита	
1.904,00	1.134,34	663,61	93,45	1,04	11,56	
Вкупна површина на индустриски растенија/ха	Соја	Сончоглед	Маслодајна репка	Тутун	Шеќерна репка	Другии
229,09	0,65	0,27	-	201,15	3,70	
Вкупна површина на фуражнирастенија/ха	Добиточна репка	Луцерка	Детелина	Пченка за зелена маса	Фуражни Смески	Другиф
817,02	2,54	656,70	139,91	7,23	6,23	4

Вкупна површина под зеленчук/ха	Домати	Пиперки	Краставици	Грав	Компир	Кромид	Лук	Морков	Зелка	Лубеници
1.657,02	283,81	526,64	114,33	63,44	56,29	31,27	1,31	5,21	217,27	306,98

Површинатретиранасо ѓубриваи средстваза заштитана растенијата

Површинатретиранасо:		Површинатретиранасо средстваза заштитана растенијата, ха			
Минерални ѓубрива	Органски ѓубрива	Хербициди	Инсектициди	Фунгициди	Родентициди
3.324,85	498,57	724,90	1.149,77	732,35	21,91

Наводнуванापовршина

Вкупен бр.на инд.земјод стоп штовршат наводнување	Наводнуванापовршина, ха							
	Вкупно	Жита	Индустриски Култури	Зеленчук	Фуражни Култури	Овоштарници	Лозја	Л
3.783	2.033,55	695,03	130,04	837,74	198,41	95,27	58,53	5,

Површини под шума

Број на домаќинство кои поседуваат шума	Вкупна површина под шума <i>ха</i>	Површина под чистина сади од листопадни, <i>ха</i>						
		Вкупно	Даб (Сите Видови)	Бука	Други	Вкупно	Бор	Ела
458	343,41	289,96	224,93	40,10	24,93	28,45	8,98	16,46

Коњи, говеда, овци и кози

Коњи	Говеда	Овци					Кози
	Вкупно	Одтоа			Вкупно	Вкупно	
		Јуници	Стелнијуници	Молзникрави			
2.564	3.220	213	214	1.448	3.698	2.974	3.7

Свињи, живина, зајаци и пчелни семејства

Свињи				Живина	Зајаци	Пчелнисемејства
Вкупно	Од тоа					
	Спраснина зимки	Маторици	Нерези			
3.997	-	76	12	29.281	2.307	1.023

Индивидуални земјоделски стопанства со:

Добиток, живина, зајаци и пчелни семејства

Говеда	Коњи	Овци	Кози	Свињи	Живина	Зајаци	Пчелни семејства
949	2.252	148	870	1.750	1.567	181	

Објекти за сместување на добиток и живина, објекти за сместување на органско ѓубриво и други објекти

Со објекти за сместување на добиток и живина				Со објекти за сместување на органско ѓубриво	
Објекти за крупен добиток	Објекти за ситен добиток	Со живинарници	Објекти за други видови животни	За цврсто ѓубриво	За течено ѓубриво
1.952	607	225	19	56	14

Со објекти за сместување на земјоделски производи	Со објекти за сместување на други производи	Со објекти за сместување на земјоделски машини и опрема	Сорибници	Со објекти за производствена печурки	Со стакленици	Со пластеници
426	46	336	5	1	2	2.261

Сопствена земјоделска механизација и опрема

Со едноосовински трактори	Со двоосовински трактори	Со комбајни за жито	Со машини за прибирање Земјод. произ.	Со машини за сеене, садене и расад	Со други машини
550	1.464	14	30	80	231
Со опрема за наводнување	Со машини за молчење	Со гроздомелачки	Со друга опрема	Со транспортни возила	Со тракторски приколки

2.222	38	42	750	463	1.078
-------	----	----	-----	-----	-------

Површинаи капацитетна рибниците

Број на Домаќ кои посед рибник	Површина на рибниците, ха				Капацитет	
	Вкупно	За пастрмка	За крап	За друга риба	За пастрмка	За крап
5	0,40	0,03	0,23	0,15	1.000	5

Објект на сместување на:	Земјоделски производи	Други производи	Земјоделски машини и опрема	Рибници	Објект на производствена печурки	Стакленици
Површина м ²	2.164,2	2.512	20.463	4.000	100	1.200
Зафатнина м ³	6.322,7	3.719	48.046	9.800	270	2.500

Сопствена механизација и опрема-трактори

	Едноосовински	Двоосовински				
		Двоосовински	До 40 КЊ (до 54 КС)	41-60 КЊ (55-82 КС)	61-80 КЊ (83-109 КС)	81-100 КЊ (110-136 КС)
Вкупно	556	1.471	1.176	224	60	10
До 10 години	79	124	97	16	7	4
11-20 години	405	1.203	942	205	50	6

Сопствена механизација и опрема-останата

	Комбајниза жито	Машини за прибирање земјоделски произ	Машини за сеене, садене и расад	Други машини	Опрема за наводнување	Машини за молвење
Вкупно	16	43	116	396	2.491	38
До 10 години	4	-	-	-	-	-
11-20 години	8	-	-	-	-	-

	Транспортни возила	Тракторски приколки
Вкупно	478	1.086
До 10 години	28	-
11-20 години	262	-

Објект на стопанството:

Објект на сместување на добиток, живина, органско ѓубриво и други објекти

Објект на сместување на:	Крупен добиток	Ситен добиток	Живинарници	Други видови животни	Цврсти
Вкупен број	1.982	628	227	20	
Од тоа со возраст до 20 год	1.706	562	209	17	
Објект на сместување на:	Земјоделски производи	Други производи	Земјоделски машини и опрема	Рибници	Објект на производствена печурки
Вкупен број	429	46	338	5	1
Од тоа со возраст до 20 год	380	43	319	4	1

Капацитет на објекти за сместување на добиток и живина, на објекти за сместување на органско
ѓубриво и на другите објекти

Објекти за сместување на:	Крупен добиток	Ситен добиток	Живинарници	Други видови животни	Цврсто ѓубриво	Течн
Површина ²	75.989	10.949	2.720	192	11.758	
Зафатнина ³	23.568,7	26.098	5.429	426	14.832	1

СЊ О Т А Н А Л И З И В А Т Е М А Т С К И О Б Л А С Т

ПРИЛОГ 5.1 СЊОТ АНАЛИЗА ОТПАД

СИЛИ СЛАБОСТИ МОЖНОСТИ ЗАКАНИ

- Општината има формирано административна рамка за управување со животната средина и комуналните работи;
- Во Општината има двајца комунални инспектори, еден овластен инспектор за животна средина, еден комунален редари двајца соработници за заштита на животната средина;
- Постои централизиран систем на собирање на: комуналниот отпад од домаќинствата, индустриски објекти и медицински установи, од страна на ЈПҚД Комуналец, со одредена динамика;
- Воспоставен е систем на комуникација на јавноста со надлежните инспектори во Општината (електронски систем на њеб страната на општината и електронски систем за пријавување на комунални проблеми СИСТЕМ48);
- Општината има изработено Локален акционен план за вклучување на неформалните собирачи на отпад во Општина Струмица;
- На територијата на Општината има 2 фирми кои имаат дозвола за складирање и третман на неопасен отпад (ПЕТ амбалажи, хартија и картони метал).
- На централно и локално ниво не е решен проблемот со третман и финално одлагање на комуналниот, медицинскиот и индустрискиот отпад;
- На нерегуларните и дивите депонии во Општината не се врши контрола на исцедокот, депонискиот гас ниту пак има податоци за загадувањата на површинските и подземните води, како резултат од постојена депонија.
- Нема контрола над степенот на загаденост на почвите во непосредната околина на депониите;
- Несоодветна опременост на ЈПҚД Комуналец (застарени недоволни возени парк);
- Не целосна покриеност на територијата на Општината со услуги од комуналното претпријатие (процентот на покриеност на територијата на општината со услуги од ЈПҚД Комуналец, изнесува 70 %);
- Постојена дива депонија, со што може да се загадат медиумите на животната средина;
- Нема систем за сепарирање на отпадот и рециклирање на употребливите фракции;
- Палење на комунален отпад и шут;
- Недоволна опременост на територијата на Општината со садовиза собирање на отпадот;
- Недоволно развиена јавна свест за управување со отпадот;
- Целосна применена Законот за управување со отпадот и подзаконските акти;
- Приспособување кон идниот регионален пристап за управување со отпадот;
- Воспоставување база на податоци за создавачите на сите видови отпади начин на негово управување;
- Развивање и имплементирање на систем за сепарирање на отпадот и негово третман;
- Лоцирање на еколошки дворови, собирни пунктови и сл. каде што граѓаните ќе можат да го одложат отпадот, заради негово сепарирање по видовина отпад;
- Редовна контрола од страна на овластениот инспектор за животна средина од Општина Струмица за инсталациите кои имаат Дозвола за вршење на дејност складирање, третман и преработка на отпад, а кои се наоѓаат во урбано подрачје на територијата на општина Струмица;
- Расчистување на дивите депонии и нивна рекултивација и ревитализација;
- Подигање на јавната свест за соодветно управување со отпадот и едукација за потенцијалните ризици од несоодветното управување, како и организирање кампањи и акции за стимулирање на активностите за собирање и селектирање на отпадот со прикажување на бенефиците од ваквите активности. Целни групи би биле создавачите на отпад и неформалниот сектор;
- Создавање услови за формирање на јавно-приватни партнерства, со што ќе се покрие територијата на Општината која не е опслужена од ЈПҚД Комуналец Струмица, се до воспоставување на интегриран регионален систем за управување со отпад.
- Каснење со имплементација на регионалниот пристап за управување со отпад;
- Несоодветна наплата на собран отпад на ниво на Општина;
- Несоодветна имплементација на Законот за управување со отпад.

ПРИЛОГ 5.2 СЊОТ АНАЛИЗА УПРАВУВАЊЕ СО ВОДИ

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
-Подготвен е План за управување со речниот слив на р. Струмица; -Подготвен е Мониторинг програмата за управување на сливот на река Струмица; -Постојат научни и стручни институции, кои ги следат состојбите на квалитетот на водите во сливот на р. Струмица; -Програма за водоснабдување, одведување, собирање и прочиштување на урбани отпадни води за Агломерација Струмица; -Мала концентрација на тешки индустриски објекти на територијата на Општината; -Постојат национална законска рамка за заштита на водите; -Воспоставен е систем за стекнување со водно право; -Вклученост на локалната власт и јавноста во донесувањето на одлуки; -Постојат систем за водоснабдување, кој се состои од две зони (ниска и висока). Ниската зона опфаќа околу 90% од урбаното подрачје, а високата зона 10%; -Постојат филтер станица и спроведување на активности со цел адаптација за прифаќање на водите во резервоар кој го има во филтер станицата; -80% од водоводната мрежа е реконструирана; -ЈПКД "Комуналец" има изработено програма (МЕАП) за реконструкција на постојната дистрибутивна мрежа; -Изградена е мини акумулација на Маркова	-Користење на вода за пиење како технолошка вода во индустриски капацитети; -Голям % на загуби на вода (46,78) во системот за водоснабдување; -Недостаток на сеопфатни и сигурни податоци за квалитетот на ефлуентите; -Недостаток на сеопфатни и сигурни податоци за квалитетот на водите за различна намена; -Недоволни финансиски средства за спроведување на законската регулатива во оваа област; -Недоволна соработка на инволвираните страни во процесот на управување со водите; -Некомплетирана водоводна мрежа за населените места: Мемешли, Орманли, Дорломбоси Чепели; -Некомплетирана канализациона мрежа за сепаратно зафаќање на отпадните, фекалните и атмосферските води во индустриската зона СЕВЕР; -Некомплетна фекална и атмосферска канализација за населените места (Добрејци и Дабиле); -Недоизграден колекторски систем за отпадни води; -Непостојат на пречистителна станица за отпадни води; Загубите на отпадна комунална вода, се значителни; канализационата мрежа е направена од цевки со мал и неадекватен дијаметар, бројот на шахтите е неадекватен, и поврзувањата се направени без изградба на дополнителни шахти, што е извор на загадување на	-Имплементација на мерките дадени во Планот за управување со речниот слив на река Струмица; -Имплементација на Мониторинг програмата за управување за сливот на река Струмица; -Имплементација на мерките дадени во програмата за водоснабдување, одведување, собирање и прочиштување на урбаните отпадни води за Агломерација Струмица; -Доизградба на водоводната мрежа во населените места: Мемешли, Орманли, Дорломбоси и Чепели; -Довршување на поставување на уреди за дезинфицирање на водата кај локалните водоводи во населените места: Мемешли, Орманли, Дорломбоси и Чепели; -Реконструкција на останатите 20% од водоводната мрежа/замена на азбестни цевки со ПВЦ; -Обезбедување на водно право на сите корисници на вода и дозволи за испуштање во водите во согласност со националната законска рамка и ефикасна контрола над користењето на вода; -Изработка на елаборати за заштитни зони околу зафатите за вода за пиење и загрозени подрачја од водотеци и вештачките езера; -Соработка со невладините организации со цел спроведување на проекти за подигнување на јавната свест за рационално користење и заштита на водите; -Изработка на проект за проширување на капацитетот на иригациониот систем во согласност со потребите на земјоделството; -Комплектирање на канализационата мрежа за сепаратно зафаќање на отпадните, фекалните и атмосферските води во индустриската зона СЕВЕР;	-Загадување на водите од точкати извори (индустриски објекти) и дифузни извори (сообраќај, земјоделство, и сл.); -Климатските промени; -Нефункционално и неупотребливо на системот за одводнување, поради што доаѓа до појава на поплави во руралните населени места, што претставува опасност и загрозување на нормалните услови за живеење на населението; -Отпиретување на канализационен систем; -Потенцијални проблеми со водоводна, канализациона, атмосферска, енергетската и друга инфраструктура, заради нивно несоодветно димензионирање; -Зголемувањето на бројот на жители.

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
река, со цел обезбедување на вода за околу 5.000 население и вода за наводнување на земјоделското земјиште во с. Куклиш, с. Балдовци, с. Свидовица; -Редовно испитување на квалитетот на водата за пиење од страна на ЈПКД Комуналец; -Постоење на канализациона мрежа и колекторски систем, за одведување на отпадните води (90% од населението е приклучено на канализационата мрежа); -Постоење на канализациона мрежа за атмосферски води со должина од 85 км.	почвата и водите; Загубената вода од главниот колектор се испушта во р.Тркајна без третирање; Недостасуваат податоци за потрошувачка на вода за земјоделство и квалитетот на водата која се користи за наводнување на територијата на Општината;	-Комплетирање на фекалната и атмосферската канализациона мрежа за населените места (Добрејци, Дабиле); -Чистење на река Водочница, и канали за одводнување од подземни води; -Изградба на пречистителна станица за град Струмица и Баница, Добрејци, Градско Балдовци, Сачево, Дабиле, Муртино, Просениково, како и Слободната Индустриска Зона I Сачево. -Доградба на колекторскиот систем до станицата за прочистување; -Контрола над примената на еколошките стандарди од страна на компаниите на територијата на Општината; -Во согласност со законските прописи, општините се надлежни да ги издаваат Б-ИСКЗ дозволи со што директно се вклучени во процесот на ограничувањето на загадувањето на водите од индустриските објекти; Изградба на станици за претретман кај индустриските субјекти кои користат вода во технолошките процеси и контрола на квалитетот на испуштена вода во реципиент; -Подготовка на катастар на загадувачина водата; -Изградба на нови канали како би се задоволиле целосно потребите за заштита од порои; -Изградба на одводни канали и потпорни сидови да се доведат ерозивните појави во контролирана граница.	

ПРИЛОГ 5.3 СЊОТ АНАЛИЗА ВОЗДУХ

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
-Мала концентрација на загадувачки индустриски дејности на територијата на Општината; -Постоење на национална законска	-Непостоење на мониторинг станици за квалитет на воздухот; -Отсуство на инвентар на загадувачи; Недостаток на податоци за емисиите на загадувачки	-Воспоставување локална мрежа од мерни станици за следење на квалитетот на воздухот и јавно презентирање на резултатите; -Воспоставување Катастар на загадувачи и загадувачки	-Недоволни финансиски средства во буџетот на Општината; -Незаинтересираност/ недостаток на средства за инвестиции во подобри технологии кај приватниот

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
рамка за заштита на воздухот ИСКЗ; -Постоене на катастар на загадувачи на воздухот на национално ниво; -Вклученост на локалната власт и јавноста во донесување на одлуки; -Гасификација на јавните објекти во инженерции на Општината.	супстанции и квалитетот на воздухот (катастар на загадувачи); -Отсуство на процена на здравствените и ризиците по квалитетот на медиумите во животната средина од штетното влијание на емисиите во воздухот; -Недоволна соработка на инволвираните страни во процесот на управување со воздухот (централно ниво-локално ниво-инсталации); -Постоене индивидуални ложишта (индустриски и индивидуални), кои влијаат на влошување на квалитетот на воздухот. -Емисии во воздух како резултат на спалување на канти и контејнериза отпад, печкина отпадно масло и од производство на вар со спалување на отпадни гуми во с. Костиурино. -Неискористеност на геотермалниот потенцијал во општина Струмица.	супстанции; -Контрола над исполнувањата на барањата од ИСКЗ дозволите, студиите за ОВЖС и елаборатите за заштита на животната средина од страна на инспекциските органи (централно ниво-локално ниво); -Подготовка на студија за влијанието на аерозагадувањето врз здравјето на луѓето, заради детекција на ризиците по здравјето на луѓето од загадениот воздух; -Воспоставување здравствено-еколошки индикатори за процена на ризиците по здравјето на децата од загадениот воздух; -Замена на енергетските котли од мазут, нафта, јаглен или дрво на природен гас; -Стимулрање на приклучување на индивидуалните објекти за домување и индустриските капацитети за приклучување на гасоводната мрежа; -Подготовка на Студија за искористување на геотермалниот потенцијал во општина Струмица; -Биомониторинг со видови на мов (акумулација на атмосферски загадувачки супстанции во видовите мов собрани и ситу).	сектор; -Ограничена финансиска моќ кај жителите на Општината за приклучување кон гасоводна мрежа или користење на обновливи извори на енергија; -Користење на половни возила; -Климатски промени.

ПРИЛОГ 5.4 СЊОТ АНАЛИЗА БУЧАВА

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
-Областа е покриена со законска регулатива; -Постоене на овластени инспектори за животна средина; -Воспоставен е режим на возење во центарот на градот во однос на брзината и правецот на возење	-Непостоене на мониторинг на амбиенталната бучава; -Недостаток на национални и локални податоци за ефектите врз здравјето на луѓето, предизвикани од бучава. -Несоодветна пренамена на станбен во деловен простор. -Зголемен сообраќај (тешки товарни возила) на магистралниот пат А4	-Спроведување континуиран мониторинг на бучавата генерирана од поедини субјекти, особено во области за колективно и индивидуално живеење; -Користење на податоците од мониторингот на бучава при изработка на идни урбанистички планови; -Имплементација на обврските	-Некоординираност на инволвираните страни на централно и локално ниво и на ниво на сектори во самата Општина; -Неинформираност на правните субјекти за нивните обврски во однос на Законската регулатива во областа; -Ниска култура на однесување на локалното население, гостите

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
(еднонаочен). -Поделен сообраќај на две нивоа на клучните раскрсници.	(СтрумицаРадовиш) без соодветна заштита од бучава.	од Елаборатите за заштита на животната средина и ИСКЗ дозволите од страна на стопанските субјекти; -Детекција на ризиците по здравјето на луѓето од влијанието на бучавата од страна на Заводот за здравствена заштита. -Вградување соодветна звучна изолација во идните градби -Контрола на постапките за издавање решенија за пренамена на станбен во деловен простор и одобренија за вршење дејност, во однос на основната намена на просторот и видот на дејноста за која се бара пренамена од станбен во деловен простор, особено во области примарно наменети за живеење, објекти за сместување на деца и стари луѓе, болници, детски градинки и училишта.	и посетителите во објектите.

ПРИЛОГ 5.5 СЊОТ АНАЛИЗА УРБАНИЗАЦИЈА

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
-Постои сектор во Општината надлежен за урбанизмот; -Има јасна определеност и волја да се комплетира урбанистичката документација; -Постоење на програма за урбанизација на општината; -Поголем дел на Општината е урбана, со генерално добро осмислен и ден развој; -Добри предуслови за развој на стопанството и нови бизниси; -Посотење на ГИС (географско-информативен систем) на Општината.	-Не се ажурира редовно надземниот Катастарот на недвижности -Постоење на дивоградби.	-Целосно спроведување на децентрализацијата; -Јасно диференцирање на надлежностите; -Комплетирање на урбанистичката документација и нејзино посстојано ажурирање; -Подобрување на соработката меѓу Општината, приватниот сектор и граѓаните, заради идентификување на потребите, проблемите и нивно надминување.	-Бавно и парцијално спроведување на процесот на децентрализација на власт, односно нејасна надлежност на локалната власт во делот на управување со земјиштето; -Несоодветен однос на централната власт кон проблемите на Општината.

ПРИЛОГ 5.6 СЊОТ АНАЛИЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПОЧВИ

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
------	----------	----------	--------

-Во постапка е урбанизација на целата територија на Општината; -Општината е претежно урбана, со решени инфраструктурни елементи. -Одржана е едукација на земјоделските производители за заштита на животната средина од прекумерена употреба на минерални ѓубрива и пестициди;	- Примена на пестициди и други агротехнички мерки во земјоделството; -Не постои мониторинг на квалитетот на почвата; -Интензивна урбанизација-зафаќање на земјоделски површини во градежни цели (пренамена на високо бонитетно земјиште во градежно); -Постоење на дивни депони во урбаниот и руралниот дел на општината; -Нерегулирано собирање и депонирање на отпадот во руралниот дел; -Не постои систем на селектирање и преработка на биоразградливиот отпад; -Испуштање на отпадните санитарни води во почва, како резултат на недостаток на фекална канализациона мрежа; -Ерозијата на почвата;	-Комплетирање на урбанистичкиот планска документација; -Подобрување на соработката помеѓу централната и локална власт; -Евиденција на земјоделските активности во руралниот дел на Општината; -Испитување на квалитет на почва и подготвена карта на квалитет на почвите во општина Струмица, заради определување на подрачја на кои може да се организира органско производство. -Замена на нови и ефикасни системи за наводнување со системи за микронаводнување (Капка по капка, подземно наводнување, субиригација, микропрскалки и оросување); -Техники на намалено или заштитно орање на обработливата почва; -Продолжување со едукацијата на земјоделците за последиците предизвикани од нестручна употреба на вештачки ѓубрива и други агротехнички мерки; -Изградба на канализација во сите населени места (рурални средини); -Пошумување и контролирано сечење на шумите заради заштита од ерозија и адаптација кон климатските промени.	-Долга процедура за носење урбанистички планови; -Честа пренамена на земјоделско земјиште со висок бонитет во градежно земјиште; -Парцијално спроведување на процесот на децентрализација на власта;
---	---	---	---

ПРИЛОГ 5.7 СЊОТ АНАЛИЗА УПРАВУВАЊЕ СО ШУМИ

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
-Добра законска регулатива; -Постоење на едуциран стручен кадар од областа на шумарство и биолошко разновидност; -Голема застапеност на нискостеблени термофилни шуми. -Пошумување на годишно ниво;	-Нецелосна примена на постоечката законска регулатива; -Поради несоодветна заштита и управување со шумите, истите може да се доведат до деградирање; -Деградирање на шуми од страна на добиток кој се напасува; -Исушување на питомиот	-Научно и стручно применување на мерки за зголемување на површините под шуми, и подобрување на состојбата со постоечките шуми; -Нискостеблените термофилни шуми, претставуваат матичен насад за ширење на пионерските видови дрвја во обесшумените подрачја, заради што треба соодветно да се	-Ниска економска и социјална моќ во општеството. -Несоодветно спроведување на законските мерки; -Опожарување (абиотски и биотски фактор).

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
	костенпорадиболест; -Дивасеча.	контролираи заштити; -Да се оградат ново пошумените површини, заради заштитаод добиток; -Преземање на соодветни шумски управувачки техники за зачувување на питомиот костен; -Преземање казни мерки за непланска и дивасеча; -Кампањи за подигање на јавната свест за заштита и одржливо користење на шумите.	

ПРИЛОГ 5.8 СЊОТ АНАЛИЗА БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТИ ГРАДСКО ЗЕЛЕНИЛО

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
-Подготвена е Валоризација на природните вредности на Планината Беласица; -Постои служба, одговорна да се грижи за булеварското зеленило; -Јавното претпријатие ИПаркови и зеленило кое е во состав на ЈПКД "Комуналец", се грижи за одржување на изградените зелени површини; -Во урбаниот дел дрвјата не се користат за огрев.	-Не постојат податоци за биолошката разновидност за целата територија на општината; -Деградирање на Моноспитовското Блато од страна на граѓаните, преку намалување на неговите површини и претворање на истото во земјоделско земјиште; -Деградирање на планините: Еленица и Плавуш од дива сеча која доведува до миграција на срната, дивата свиња и друг крупен дивеч. -Поради примена на пестициди и други агротехнички мерки во земјоделството, има миграција на дивиот зајак, полската еребица и фазанот. -Несоодветно управување со реките од Струмичкиот слив; -Зафаќање на зелените површини со дива депонија, особено во руралните населени места; -Негативно влијание на економските сектори (издавање концесии за рудници и сепарации) врз биолошката разновидност со намалување на застапеноста на различни видови, нивно исчезнување и сл;	-Спроведување на еднокретен мониторинг во 4 сезони, заради идентификување на постојната биолошка разновидност и живеалишта, степенот на деградираност или загрозеност и предлагање на простори кои треба да се стават под заштита; -Ревитализација на делови од Моноспитовско Блато и негово соодветно управување, меѓуопштинска соработка помеѓу Општина Струмица, Општина Босилово и Општина Ново Село и Југоисточниот Плански Регион; -Подготовка на документација за валоризација на планината Еленица и предлог за заштита и соодветно управување со одредени подрачја, живеалишта или видови; -Ревитализација на деградираните површини на планините Еленица и Плавуш; -Подигање на јавната свест за природното богатство и негово зачувување; -Подигање на јавната свест, за користење на агротехнички средства и промоција на органско земјоделство како и за потребата и бенифициите од чување на јавното зеленило;	-Ниска јавна свест; -Недостаток на финансиски средства;

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
	-Користење на неавтохтони видови за уредување на зеленитеградскиповршини; -Загрозеност на зелените градски површини со неправилнопаркиранивозила и -Загрозеност на зелените градски површини од сеча и деградација од страна на несовесниграѓани.	-Дооформување на градското зеленило и негово одржување, како и уредување на руралниот дел од општината; -Изнаоѓање можност за користење на поголеми количини на техничка вода за одржување на градското зеленило	

ПРИЛОГ 5.9 СЊОТ АНАЛИЗА ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНА СВЕСТИ

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
- Постои одделение, надлежно за заштита на животна средина, кое е добра база за обезбедување веродостојни информации; - Општината има веб-страница до која граѓаните имаат континуиран пристап; - Во Општината постои Одделение за односи со јавноста; - Општината има воспоставено соработка со невладиниот сектор; - Функционираат невладини организации, заинтересирани за еколошките проблеми во општината; - Постои добра комуникација помеѓу Општината и јавните гласила; - Општината има организирано проекти/активности за споделување информации од областа на животна средина - Граѓаните знаат и го користат системот за пријавување на	- Слаба информираност на граѓаните за законските обврски во однос на животната средина; - Неинформираност на граѓаните за надлежностите од животна средина, лоцирани во централната и локалната власт; - Недоволно промовирање на активности за подобрување на квалитетот на живеење.	- Организирање на трибини, семинари, работилници и стручни предавања; - Постојано дополнување на веб-страницата на Општината; - Обезбедување на финансиски фондови со директна намена за подигање на јавната свест во областа на заштита на животната средина; - Поставување на дисплеи на јавни места за следење на загадувањето во Општината; - Отворање на зелен телефон за пријавување еколошки инциденти; - Формирање на библиотека од областа на животната средина; - Подготовка на информативни материјали; - Едукација на најмладите; - Децидно имплементирана законските одредби, кои се однесуваат на достапност до информации и учество на јавноста во донесување на одлуки.	- Немање доволно финансиски средства; - Немотивираност на наставниот кадар за дополнителна работа во активности кои се однесуваат на животната средина; - Незаинтересираност на граѓаните.

СИЛИ	СЛАБОСТИ	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
еколошкии комунални проблеми			

Прилог 6

ДОПОЛНИТЕЛНИ СЊОТ АНАЛИЗИ

Заради добивање на јасна слика од сите аспекти на живеењето во Општина Струмица, направени се и дополнителни СЊОТ анализи³⁵, кои се однесуваат на:

- Демографија (Прилог 6.1);
- Социјална благосостојба (Прилог 6.2);
- Инфраструктура (Прилог 6.3);
- Локална власт (Прилог 6.4)

³⁵ Развиената Методологија за подготовка на ЛЕАП, препорачува да се разгледуваат посебно и прашањата на демографија, социјална благосостојба, инфраструктура, локална власт и локална економија, и покрај тоа што се направени сѐот анализи во посебните области, кои Локалниот Комитет и работните групи ги идентификуваа како приоритетни и карактеристични за Општината. Заради тоа дополнително се разработени и тие аспекти.

- Локална економија (Прилог 6.5) и
- Туризам (Прилог 6.6).

ПРИЛОГ 6.1 СЊОТ АНАЛИЗА ДЕМОГРАФИЈА

Сили	Како да се искористат силите?
• Вкупно население: 54.676 - Вкупно мажи: 27.340 - Вкупно жени: 27.336 Старосни групи: - 0 - 19 год. - 15.256 - 20 - 60 год. - 31.711 - над 60 год. - 7.709 Национална припадност: - Македонци 50.258 - Турци 3.754 - Срби 185 - Роми 147 - Бошњаци 6 - Власи 3 - Албанци 3	• Промовирање на мали бизниси, • Формирање здруженија на граѓани, кои би се вклучиле во процесите на развојот на Општината, • Ангажирање на младите стручни невработени кадри во проектни активности од областа на животната средина.

- останати 320 Домаќинства: 15.896 Станови: 18.473 Просечен број на членови во домаќинството е 3,44 Просечна станбена површина по член на домаќинството е 20,00 м².	
Слабости	Што да направиме за да ги претвориме слабостите во сили
• 10.9% од домаќинствата во општината се составени од 2 или повеќе семејства, • Од вкупниот број на население на возраст од 10 и повеќе години, 4,2 % се неписмени • Густина на населеност е 170,1 жители на км²	• Обезбедување на услови за рамномерен развој на Општината, • Редовно ажурирање на Генералниот урбанистички план на Струмица, во согласност со кој Општината би ги усогласила сите стари и би подготвила нови детални урбанистички планови, • Урбанизација на неурбанизираните делови на Општината, обезбедување на покривен живот во руралните средини, преку поттикнување на заживување на земјоделството, сточарството.
Можности	Искористување на можностите
• Зголемување на станбениот фонд, • Изградба на станови, достапни за сите корисници, • Обезбедување поволни услови за купување на станови или издавање на станови на користење со поволни кирии, за најзагрозените структури на население, • Развој на мали бизниси • Производство на органска храна.	• Реализација на нереализираните детални урбанистички планови, • Искористување на земјоделското земјиште за органско производство.
Закани	Со што да ги избегнеме заканите
Општата економска состојба во државата влијае врз зголемување на невработеноста на населението и во општината. Тоа доведува до постепено осиромашување на истото.	• Промовирање можности за нови работни места, • Привлекување на странски инвестиции.

ПРИЛОГ 6.2 СЊОТ АНАЛИЗА СОЦИЈАЛНА БЛАГОСОСТОЈБА

Сили	Како да се искористат силите?
• Вкупно работоспособно население (на возраст од 15 и повеќе години) е 43.740 лица, односно 80 % од вкупното население, • Стапка на писменост 95,8 %, • Структура на населението во согласност со школската подготовка (писмени: 45.961)	• Искористување на работоспособното население, • Стимулирање на едукација и доквалификација на работоспособното население (невработено) за да може да се вклучи во бизниси, кои бараат специфично знаење и вештини, • Ангажирање на невработените и работоспособните во различни проекти, • Примена на современи стандарди за квалитетно

- со докторат 8 - со магистратура 31 - со ВСС 2.828 - со ВШС 1.617 - со ССС 17.007 - со осмо одделение 11.858 - со некомплетно основно образование 8.569 - без школска подготовка 1.997 • Економско активнина на возраст од 15 и повеќе год. 25.238, Една ЈЗУ Здравствен дом - Струмица - за примарна здравствена заштита на граѓаните, • Дом за деца и млади Ѓ Благој Мучетов	живеење.
Слабости	Што да направиме за да ги претвориме слабостите во сили
• Неписмени (без основно образование): 2.038, • Невработени: 12.301, од кои најголем број се на возраст од 18 до 30 години (5.458)	• Отворање на центри за квалификација, односно преквалификација на работоспособното население, • Поттикнување на невработените да се вклучат во мали и средни претпријатија, • Вклучување во социјални проекти,
Можности	Искористување на можностите
• Доквалификација на работоспособното население; • Ангажирање на работоспособното население во активности од јавен интерес, во организацијата Општината; • Изработка на проекти и апликации за добивање на домашни и странски инвестиции и донации, • Користење на поволен кредити.	• Формирање пазарна труд; • Организирање на акции за чистење на Општината или друг вид уредување на парковско, булеварско или улично зеленило; • Привлекување на странски инвестиции; • Посредување на Општината помеѓу странски инвеститории домашни субјекти.
Закани	Со што да ги избегнеме заканите
• Нерасполагање со сопственост на градско земјиште; • Незаинтересираност на населението да го подобри степенот на образование или својот животен стандард; • Несигурност и нестабилност за инвестирање.	• Преносна земјиште од централната кон општинската власт, • Следење на политичкиот и економскиот тренд во државата и во странство, • Зголемување на ефикасноста при доделување на земјиште за инвестициона градба, • Скратување на административните постапки.

ПРИЛОГ 6.3 СЊОТ АНАЛИЗА ОБЛАСТИ И ИНФРАСТРУКТУРА

Сили	Како да се искористат силите?
------	-------------------------------

• Претежно градска општина (65% од населението живее во градот); • главно поставени инфраструктурни мрежи; • Поволна географска положба и транспортна поврзаност; • Уредени паркинзи и простори; • Формирано булеварско и улично зеленило (најголем дел се паркови, а има доста и булеварско зеленило); • 84,4% од вкупниот број домаќинства се снабдуваат со вода од јавен водовод; • Покриеноста со канализациона мрежа во градот изнесува 95%; • Електроенергетска мрежа - покриеност 100%; • Улично осветлување - градот е покриен 90% и повеќето населени места; • Започнат е процес на гасификација на општината; • Телекомуникациска мрежа - 100% покриеност на населението; • Постојење на спортски сали, базен, фудбалски игралишта, спортски сали за кошарка.	• Ефикасно користење на дистрибуираната електрична и топлинска енергија; • Ефикасно користење на дистрибуираната вода за пиење; • Искористување на постојечки спортски сали, базени, тениски игралишта, фудбалски игралишта, спортски сали за кошарка за поголема активност на младината низ натпревари, награди и сл.
Слабости	Што да направиме за да ги претвориме слабостите во сили
• Непостојечка пречистителна станица; • Недоизградена фекална канализација; • Недоизградена атмосферска канализација; • Недоволен капацитет на колекторскиот систем за отпадни води; • Непостојечка топлинска мрежа во општината; • Неконтролирана дива градба што ќе ја оптовари постојната инфраструктура; • Општината нема сопственост на земјиштето (земјиштето е во сопственост на РМ).	• Да се овозможат олеснувања (рати) на плаќање на комуналиите; • Инвестирање во комплетирање на локалната патна мрежа; • Да се спроведе Проект за изградба на пречистителна станица; • Доизградба на фекалната и атмосферската канализација и сепарирање на мешовитата канализација; • Потребни се инвеститори за реализација на ДУП-овите; • Да се легализираат неправно изградените објекти кои се влезени во ДУП; • Донесување правна регулатива за пренесување на сопственост на земјиштето (од државно во општинско).
Можности	Искористување на можностите
• Ефикасно спроведување на ДУП-овите; • Наменски донации од министерствата; • Странски донации; • Меѓуопштинска соработка; • Спроведување на системот за децентрализација.	• Да се понудат интересни локации за изградба на можни инвеститори; • Да се изработат проекти со кои ќе се конкурира до донаторите; • Да се врши притисок на централната власт за донесување на законска регулатива што недостасува; • Да се предефинира сопственоста на земјиштето кое е

	во државна сопственост.
Закани	Со што да ги избегне незаконите
Нерасполагање со градежно земјиште на Општината.	- Функционирање на правна држава (инспекциски служби и судска власт), - Целосна децентрализирана власт.

ПРИЛОГ 6.4 СЊОТ АНАЛИЗА ОБЛАСТ ЛОКАЛНА ВЛАСТ

Сили	Како да се искористат силите?
- Организациско работење на општината во сектор и одделение; - Добро стручно оспособена општинска администрација; - Определеност за развој на Општината и зајакнување на нејзината улога; - Транспарентност во процесот на донесување на одлуки - вклучување на граѓаните и јавноста; - Голем потенцијал на човечки ресурси, - Донесени голем број на Детални урбанистички планови.	- Ефикасно работење на општинската администрација; - Искористување на стручниот потенцијал во Општината; - Вработување на нови стручни кадри заради подобар и побрз развој на Општината; - Континуирано информирање на граѓаните за работата на Советот и воопшто работата во Општината преку веб страница, електронски гласник и дневни печатени и електронски медиуми; - Вработување/вклучување во проекти млади, образовани кадри; - Зголемен процент на изградба на објекти за индивидуално и колективно живеење и објекти од јавен интерес.
Слабости	Што да направиме да ги претвориме слабостите во сили
- Расположиот буџет на Општината го ограничува нивото на трошоци за унапредување на состојбите; - Долги постапки за усвојување на стратешките документи за развој на Општината; - Недефинирани надлежности помеѓу централната и локалната власт; - Недостаток на редовни механизми / инструменти за подигање на јавната свест на граѓаните; - Некомплетна база на податоци за состојбите во сите области на живеење на општината.	- Со закон прибирање на такси од определени извори; - Вклучување во проекти кои би се финансирале од Владата и од странски донаторски институции; - Скратување на постапките за донесување на стратешки документи за општината и подобрување на соработката и разбирањето помеѓу политичките чинители во општината; - Активно вклучување на урбаните и месните заедници во процесот на работата на Општината; - Покренување иницијативи и барања за промена на законите каде што има недодефинирани надлежности на општините во однос на централната власт; - Отворање на Центар за информирање на граѓаните и континуирано информирање за работата на општината; - Ажурирање и надградба на базата на податоци; - Развивање и адекватна примена на ГИС.
Можности	Искористување на можностите
- Завршување на процесот на децентрализација и реформата на локалната администрација; - Зајакнување на функциите на Општината - можност за креирање на развојни политики на ниво на Општината; - Искористување на можностите, кои ги	- Формирање на нови служби и вработување на стручен кадар; - Креирање политика за развој на Општината; - Аплицирање со проекти за добивање средства за развој на Општината; - Едукација на администрацијата за брзо и ажурно работење;

дава ЕУ преку ИПАТБ програмата, • Обуки и семинари за јакнење на капацитетите на локалната власт; • Соработка со невладиниот, научниот и бизнис секторот; • Спроведување на Законот за регионален економски развој.	• Ажурирање на регистарот на НВО во Општината; • Трансфер на искуства, знаења и информации од работата на други општини; • Формирање на регионални центри и служби за спроведување на усогласени надлежности.
Закани	Со што да ги избегне незаконите
• Доцнење на процесот на децентрализација на власта; • Недоволен финансиски потенцијал на Општината за да ги реализира поставените цели и воспоставување добра организација на работењето.	• Поттикнување на иницијатива за по успешна реализација на децентрализацијата; • Поуспешно прибирање на такси од активности во надлежност на Општината; • Достапност до национални и меѓународни финансиски програми.

ПРИЛОГ 6.5 СЊОТ АНАЛИЗА ОБЛАСТ ЛОКАЛНА ЕКОНОМИЈА

Сили	Како да се искористат силите?
• Бројот на активни деловни субјекти во општината е: 2.394, во кои влегуваат следните сектори³⁶: - Земјоделство, рибарство и шумарство Ѓ 60 - Рударство и вадење камен Ѓ 3 - Преработувачка индустрија- 270 - Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација 2 - Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината Ѓ 5% - Градежништво 15 - Трговија на големо и мало; поправка на возила, мотоцикли Ѓ 1.052 - Транспорт и складирање 138 - Објекти за сместување и сервисни дејности со храна Ѓ 129 - Информации и комуникации Ѓ 31 - Финансиски дејности и дејности на осигурување 17 - Дејности во врска со недвижен имот- 12	• Развивање на еколошко прифатливи производи; • Примена на современи стандарди за квалитет, воведување на стандарди за управување со животната средина; • Применена концептот за одржлив развој; • Развој на земјоделското производство- здрава храна.

36 Извор: Државен завод за статистика, Активни деловни субјекти по сектори на дејност во согласност со НКД Рев.2, состојба на 31 декември 2015

- Стручни, научни и технички дејности-201 - Административни помошни услужни дејности-31 - Јавна управа и одбрана; задолжителна социјална заштита-5 - Образование-31 - Здравство и социјална работа-Б 111 - Уметност, забава и рекреација-Б 33 - Други услужни дејности-152 • Постои едношалтерски систем за поедноставување на постапките за формирање на нови фирми;	
Слабости	Што да направиме за да ги претвориме слабостите во сили
• Користење на нискоквалитетни фосилни горива, како енергенси во стопанските субјекти; • Мала апсорпциона моќ за повеќе вработувања кај стопанските субјекти во Општината; • Слаб процент на домашни и странски инвестиции;	• Користење на алтернативни извори на енергија; • Обезбедување на ефикасност во користење на енергијата; • Промоција на капацитетите на Општината пред можни инвеститори;
Можности	Искористување на можностите
• Ефикасно функционирање на едношалтерскиот систем, • Воведување на бенефиции за стопанските субјекти, за примена на чисти технологии, користење на алтернативни енергии и ефикасно користење на енергенсите, • Кредитирање на мали и средни претпријатија, • Организирање во секторски стопански комори.	• Зголемување на бројот на стопански субјекти во Општината и зголемување на буџетот на Општината (од такси); • Подобра квалитетна живеење; • Подобрена бизнис клима; • Зголемување на апсорпционата моќ за вработување; • Подобрување на функционирањето на стопанските субјекти.
Закани	Со што да ги избегнеме заканите
• Глобалната рецесија; • Лоша економска состојба во државата; • Високи кредитни камати; • Не ефикасна правниот систем.	• Подготовка и спроведување на национални и локални стратегии за економски развој; • Намалување на задолжувањата кон странство; • Воспоставување на ефикасна и мотивирачка даночна политика; • Ориентација кон стопански активности, кои не се зависни од глобалниот пазар; • Стимулирање на економската соработка со земјите на Балканот и Југоисточна Европа; • Воспоставување на независно судство и функционирање на правната држава.

ПРИЛОГ 6.6 СЊОТ АНАЛИЗА-ТУРИЗАМ

Сили	Како да се искористат силите?
- Постојат вредни и уникатни културно-историски споменици; - Постоење на карактеристични и вредни верски објекти (Комплексот цркви "Св.15 Тивериополски маченици", "Св. Петнаесет", Манастирската црква во Вељуса "Св. Богородица Елеуса" (Милостива), "Св. 40 Севастиски маченици", манастирот "Св. Илија" итн. - Постоење на атрактивни природни богатства/водопади (Габровски водопад); - Постои потенцијал за развој на алтернативен туризам; - Постои проект и веб сајт за развој на алтернативен туризам (њ.њ.њ. хтп://цоме2струмица.мк/); - Постојат термални извори и бања (Бања Банско) која се користи за лекување; - Има голем број на сместувачки капацитети (хотели, мотели) - Востановен е традиционален карневал, културни забавни случувања.	- Поттикнување и промовирање на туризмот; - Изработка на промотивни материјали за промоција на туристички локации и знаменитости;
Слабости	Што да направиме за да ги претвориме слабостите во сили
- Мал број на приватни сместувачки капацитети: соби/апартмани; - Недоволно финансиски средства за поголеми инвестиции во туризмот;	- Поттикнување на населението да отвори приватни капацитети каде ќе може да се сместуваат туристи; - Користење на средства од најразлични фондови за промоција на туризмот;
Можности	Искористување на можностите
- Ангажирање на невработеното население во давање услуги за сместување; - Одбележување на пешачки/велосипедски патеки кои може да се користат за туристички цели;	- Зголемување на бројот на вработени лица и зголемување на приходите на населението; - Привлекување на поголем број на туристи во текот на целата година; - Едукација и поттикнување на населението да се вклучи во промоција и реализирање на туристичката понуда;
Закани	Со што да ги избегнеме заканите
- Лоша економска состојба во државата; - Неможност од обезбедување на средства за инвестиции во туризмот;	- Подготовка и спроведување на стратегии за развој на туризмот; - Подготовка на проекти и аплицирање за средства кај странски донатори;

8 КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА И ПОДАТОЦИ

1. Стратегија за локален економски развој на општина Струмица (2016-2020).
2. Веб-страница на општина Струмица www.strumica.gov.mk
3. Попис на населението, домаќинствата и станите во Република Македонија, 2002 година - Државен завод за статистика
4. Проекции на населението и работната сила до 2020 година.
5. Стратегија за управување со отпад на Република Македонија (2008-2020).
6. Национален план за управување со отпад (2009-2015).
7. Извештај за реализација на програмските задачи согласно националната годишна програма за јавно здравје на Република Македонија за 2015 година.
8. Мастер план за водоснабдување и канализациона мрежа за агломерација Струмица, 2014 година.
9. Студија за оцена на влијанието врз животната средина и социјалните аспекти од проект за изградба на пречистителна станица за третман на отпадни води во општина Струмица 2015 година.
10. Прелиминарен план за управување со речен слив за подрачјето на сливотна река Струмица.
11. Мониторинг програм на сливот за Река Струмица.
12. Националниот план за заштита на амбиентниот воздух во Република Македонија, (2013-2018 година).
13. Национална стратегија со акционен план за органско земјоделство на Република Македонија, за (2008-2011 година).
14. Национална Програма за развој на земјоделството и рурален развој за период 2013-2017.

15. Пописна земјоделство, 2007 година- Државен завод за статистика
16. Просторен план на Република Македонија (2004-2020).
17. Стратешки План (2012-2014 година)- Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.
18. Национална стратегија за биолошката разновидност со акционен план 2014 година.
19. Петтиот национален извештај кон конвенцијата за биолошка разновидност 2014 година.